بِسمِ اللهِ الرَّحمنِ الرَّحیم

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلیٰ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُم

آموزش قرآن

پایهٔ نهم

دورهٔ اوّل متوسطه

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	آموزش قرآن پایهٔ نهم دورهٔ اول متوسطه ـ ۹۰۱
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	یونس باقری، سیدمهدی سیف، سیدمحمدحسین میرباقری و مسعود وکیل(اعضای گروه تألیف) ـ امید مجد (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) ـ مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) ـ مریم کیوان (طراح گرافیک و صفحه‌آرا) ـ فاطمه باقری‌مهر، زهرا ایمانی نصر، علی مظاهری نظری فر، علیرضا کاهه، سپیده ملک ایزدی، راحله زاد فتح‌اله و ناهید خیام باشی (امور آماده‌سازی) ـ با همکاری مرکز طبع و نشر قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران
نشانی سازمان :	تهران : خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شمارهٔ ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن : ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه : www.chap.sch.ir و www.irtextbook.ir
ناشر :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران ـ کیلومتر ۱۷ جادهٔ مخصوص کرج ـ خیابان ۶۱ (داروپخش) تلفن : ۵ـ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۹ـ۳۷۵۱۵
چاپخانه :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ ششم ۱۳۹۹

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۷-۲۴۲۳-۰۵-۹۶۴-۹۷۸ ISBN 978 -964 - 05 - 2423 - 7

استقلال و آزادی در پیروی از قرآن و رسول اکرم (ص) است.

امام خمینی (قُدِّسَ سِرُّهُ)

فهرست

پیشگفتار هفتم

درس اول

جلسهٔ اول : سورهٔ شوریٰ (صفحات ۴و۴۸۳ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۱۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ زُخرُف (صفحهٔ ۴۸۹ قرآن کریم)، یادآوری تلفظ حروف خاص(۱)، آموزش مفاهیم، کتاب بی‌مانند ۱۸

درس دوم

جلسهٔ اول : سورهٔ دُخان (ص ۷و۴۹۶ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۲۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ جاثیه (ص ۵۰۰ قرآن کریم)، یادآوری تلفظ حروف خاص(۲)، آموزش مفاهیم، محمد رسول‌الله (ص) ۲۹

درس سوم

جلسهٔ اول : سورهٔ احقاف (ص ۳و۵۰۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۳۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ محمد (ص) (صفحهٔ ۵۰۷ قرآن کریم)، کوتاهی و کشیدگی حرکات، آموزش مفاهیم، بهداشت روانی در قرآن (۱) ۳۸

درس چهارم

جلسهٔ اول : سورهٔ فتح (ص ۱۲ و ۵۱۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۴۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ حُجُرات (ص ۵۱۶ قرآن کریم)، وقف و ابتدا و نظم قرائت،آموزش مفاهیم، بهداشت روانی در قرآن (۲) ۴۸

درس پنجم

جلسهٔ اول : سورهٔ ذاریات (ص ۲و۵۲۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۵۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ قمر (ص ۵۳۰ قرآن کریم)، وقف در آخر جمله، آموزش مفاهیم، انبساط و گسترش جهان ۵۸

درس ششم

جلسهٔ اول : سورهٔ الرحمن (ص ۲ و ۵۳۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۶۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ واقعه (ص ۵۳۶ قرآن کریم)، الفِ وصل، آموزش مفاهیم، تلخ و شیرین ۶۸

درس هفتم

جلسهٔ اول : سورهٔ حدید (ص ۱ و ۵۴۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۷۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ حشر (ص ۵۴۸ قرآن کریم)، فصاحت تلفظ لام در لفظ جلالهٔ «اللّٰه»، آموزش مفاهیم، پیرمرد شامی و امام سجاد (ع) ۷۸

درس هشتم

جلسهٔ اول : سورهٔ صف (ص ۲و۵۵۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۸۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ جمعه و منافقون (ص ۵۵۴ قرآن کریم)، نحوهٔ خواندن نون ساکن و تنوین، آموزش مفاهیم، او خواهد آمد! ۸۸

درس نهم

جلسهٔ اول : سورهٔ تَغابُن (ص ۷و۵۵۶ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۹۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ مُلک (ص ۵۶۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم،هَیهات مِنَّاالذِّلَّة ۹۸

درس دهم

جلسهٔ اول : سورهٔ نوح (ع) (ص ۱و۵۷۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۱۰۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ مُزَّمِّل (ص ۵۷۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، از معلمِ زبان، آموختیم ۱۰۹

درس یازدهم

جلسهٔ اول : سورهٔ نَبَأ (ص ۳و۵۸۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۱۱۴

جلسهٔ دوم : سورهٔ غاشِیه (ص ۵۹۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، من زنده‌ام! ۱۱۸

نیایش : دعای ختم قرآن کریم ۱۲۴

فهرست کلمات ۱۲۵

دانش‌آموزان عزیز؛

این کتاب به‌وسیلهٔ کتاب گویا که قبلاً در اختیار مدرسه قرار گرفته است، تدریس می‌شود. استفاده از کتاب گویا در خارج از کلاس با هماهنگی معلم درس قرآن نیز توصیه می‌شود.

شما می‌توانید با همکاری معلم محترم، نسبت به تهیه فایل کتاب گویای آموزش قرآن، از طریق لوح فشرده موجود در کتابخانه مدرسه و یا شبکه ملی مدارس(رشد) به نشانی Roshd.ir اقدام نمایید.

موجب تشکر و امتنان است که با ارسال نظرات خود از طریق صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۸۷۴ و یا وبگاه http: //quran-dept.talif.sch.ir ما را در اصلاح و تکمیل هرچه بیشتر برنامهٔ آموزش قرآن یاری کنید.

گروه قرآن و معارف اسلامی

دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

پیشگفتار

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ اِلَيْكَ مُبٰرَكٌ

کتابی مبارک که آن را به سوی تو نازل کردیم،

لِيَدَّبَّرُوٓا اٰيٰتِهٖ وَ لِيَتَذَكَّرَ اُولُوا الْاَلْبٰابِ

تا در آیات آن تدبر کنند، و خردمندان پند گیرند.

صاد ۲۹

دبیران محترم و اولیای گرامی

قرآن کریم از صدر اسلام تاکنون، محور تمامی علوم و معارف اسلامی بوده است. در طول تاریخ اسلام هر نوع تعلیم و تربیتی از قرآن آغاز شده و در کنار آن ادامه یافته است.

قرآن کریم در آیات بسیاری خود را معرفی می‌کند و از وظایف و مسئولیت‌های پیامبر اکرم(ص) و مردم نسبت به خود سخن می‌گوید.

قرآن کریم خود را کتابی می‌داند که مردم را از تاریکی‌های جهل و خودخواهی به سوی نور معرفت، بصیرت و سعادت راهنمایی می‌کند (ابراهیم ۱).

قرآن کریم از چنان جایگاه و ارزشی برخوردار است که از یک‌سو تلاوت آیات و تعلیم آن از

مهم‌ترین وظایف و مسئولیت‌های پیامبر اکرم (ص) معرفی شده (جمعه ۲) و از سوی دیگر تلاوت مستمر، درک معنا و تدبّر در آیات، از وظایف مهم مؤمنان به‌شمار آمده است (مزّمّل ۲۰ و صاد ۲۹).

چنین است که انس با قرآن کریم، قرائت و تلاوت مستمر و روزانهٔ آن،درک معنا و تدبّر در آیات و تلاش برای تزکیهٔ هرچه بیشتر، به منظور فهم بهتر قرآن و عمل به دستورهای خداوند، همه از ضروری‌ترین اهداف آموزش قرآن است.

آموزش قرآن، از دیرباز، در آموزش و پرورش به‌عنوان یک موضوع آموزشی مورد توجه بوده؛ ولی همیشه این آموزش از آنچه سزاوار آخرین کتاب آسمانی است و از لوازم یک برنامهٔ درسی همه‌جانبه می‌باشد، فاصله داشته است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ــ بحمدالله ــ برای احیا و اعتلای این آموزش، تلاش‌های زیادی شده که در چند سال اخیر نیز گسترش و عمق بیشتری یافته است؛ از آن جمله، اهداف آموزش قرآن در دوره‌های مختلف تحصیلی بازنگری شده و نسبت به گذشته جامعیت بیشتری پیدا کرده است. همچنین در کنار آموزش قرائت قرآن ــ که اولین گام در آشنایی و انس با کتاب الهی است ــ به درک معنا و مفهوم آیات قرآن توجّه جدّی شده است.

از این‌رو، انتظار می‌رود شما عزیزان نیز با جدیت و تلاش لازم، زمینهٔ آموختن، علاقه و انس هرچه بیشتر دانش‌آموزان را با قرآن کریم فراهم آورید.

در این قسمت نکاتی چند دربارهٔ محتوای دروس و روش تدریس و ارزشیابی آن، به اختصار تقدیم می‌شود. به‌منظور آشنایی بیشتر به کتاب راهنمای معلم مراجعه کنید.

برای دریافت نسخه الکترونیکی کتاب راهنمای معلم به درگاه پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی chap.sch.ir مراجعه کنید.

محتوای دروس، روش تدریس و ارزشیابی آن

کتاب از یازده درس تشکیل شده است. هر درس طی دو هفته به روش زیر تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

جلسهٔ اول

الف) آموزش قرائت

۱ــ خواندن در گروه (پیش‌خوانی آیات) : برای جلسهٔ اول هر درس دو صفحه از قرآن کریم انتخاب شده است. از دانش‌آموزان بخواهید این آیات را به هر مقداری که می‌توانند، در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر به آرامی بخوانند. برای این فعالیت حدود پنج دقیقه وقت اختصاص دهید. در حین انجام این فعالیت در میان دانش‌آموزان حرکت کنید و پرسش‌های احتمالی آنها را پاسخ دهید.

۲ــ استماع قرائت آیات : پخش قرائت آیات درس از کتاب گویا و زمزمهٔ دانش‌آموزان به همراه آن. در این قسمت نباید صدای دانش‌آموزان آن‌قدر بلند باشد که مانع شنیدن قرائت آیات شود.

۳ــ فردخوانی دانش‌آموزان : پس از استماع آیات، از چند دانش‌آموز بخواهید هرکدام یک سطر را برای کلاس با قرائتی شبیه قرائت پخش شده بخواند. برای این مرحله حدود ۲۵ دقیقه وقت درنظر بگیرید.

چند تذکر :

۱ــ در حین انجام هریک از مراحل فوق، با دقت به خواندن دانش‌آموزان گوش دهید تا اشکالات آنها را شناسایی و به روش مناسب تصحیح کنید. انجام این کار هم در زمان تدریس و هم هنگام تمرین قرائت، بسیار اهمیت دارد.

۲ــ در این کتاب نیز مانند دو کتاب سال هفتم و هشتم، حروف ناخوانا، معمولی و مشکی نوشته شده است. در صورت نیاز برای صحیح‌خواندن کلمات و ترکیب‌های دارای حروف ناخوانا، نکات ضروری را تذکر دهید.

۳ــ از درس اول تا هشتم کتاب، در بخش آموزش قرائت، به‌منظور ارتقای کیفی قرائت قرآن نکاتی مانند یادآوری تلفظ حروف، وقف در آخر جمله، قواعد نون ساکن و تنوین و... بیان شده است. این مطالب را درنهایت سادگی و اختصار مطابق آنچه که در کتاب آمده است، برای دانش‌آموزان توضیح دهید. بدیهی است یادگیری و به‌کارگیری این قواعد توسط دانش‌آموزان، دارای امتیاز مثبت است.

ب) آموزش مفاهیم (درک معنا)

۱ــ انجام فعالیت‌های یادگیری توسط دانش‌آموزان : ابتدا خود دانش‌آموزان در گروه‌های دو یا سه نفره، هر فعالیت را مطابق آنچه در کتاب آمده، انجام می‌دهند.

۲ــ خواندن برای کلاس و تصحیح : پس از انجام هر فعالیت، با انتخاب معلم، یکی از اعضای گروه، یک قسمت از فعالیت انجام شده را برای کلاس می‌خواند تا تمرین و در صورت نیاز تصحیح شود.

تذکر مهم : توانایی درک معنای عبارات قرآنی از ترجمهٔ تحت‌اللفظی (کلمه به کلمه توسط خود دانش‌آموزان) آغاز می‌شود. دبیران محترم **ضمن پرهیز کامل از دیکته کردن ترجمه به دانش‌آموزان، باید بر ترجمهٔ تحت‌اللفظی تأکید و از اصرار بر ترجمهٔ روان خودداری کنند.** دانش‌آموزان با توجه به توانایی‌های فردی خود، به‌تدریج به ترجمهٔ روان و زیبا دست می‌یابند. به این ترتیب، مهم‌ترین و اولین گام اساسی در کسب توانایی فهم قرآن کریم برداشته می‌شود.

ج) انس با قرآن در خانه

پس از مطالب هر جلسه، مجموعه فعالیت‌هایی به عنوان «انس با قرآن در خانه» درنظر گرفته شده است. در پایان هر جلسه، دانش‌آموزان را به انجام این فعالیت‌ها تشویق کنید. در بخش انس با قرآن در خانه، آیات و عبارات به نحوی آمده تا معنای روشن و کاملی را بیان کند. از این‌رو ممکن است برخی از ترکیب‌ها یا عبارات، فراتر از آموخته‌های دانش‌آموزان باشد. این موارد در کتاب ترجمه شده و آموختن آن اختیاری است و نباید در ارزشیابی از آنها پرسش شود. در آغاز جلسهٔ بعد، با بررسی تکلیف «انس با قرآن در خانه» از هر دو بخش قرائت و مفاهیم جلسهٔ قبل، پرسش به عمل می‌آید. به این ترتیب در آغاز هر جلسه، مطالب جلسهٔ قبل، یادآوری، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

تذکر : با توجه به تقسیمات فوق، حدود ۱۵ دقیقهٔ اول هر جلسه به ارزشیابی مطالب جلسهٔ قبل، نیمی از بقیهٔ زمان به تدریس قرائت و نیمی دیگر به آموزش مفاهیم اختصاص دارد.

جلسهٔ دوم

برای آموزش قرائت جلسهٔ دوم هر درس، یک صفحهٔ قرآن کریم و همچنین برای آموزش مفاهیم و انس با قرآن در خانه، فعالیت‌هایی درنظر گرفته شده که به همان روش جلسهٔ اول تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

شناخت

در پایان هر درس، بخشی برای آشنایی بیشتر با قرآن کریم آمده است. این صفحه حاوی مطالب جذّابی دربارهٔ قرآن‌کریم و گاهی نیز شامل داستان‌ها و موضوعات تربیتی دربارهٔ آیات آن درس است. دبیر محترم با توجه به شرایط کلاس و میزان توانایی دانش‌آموزان نسبت به دو بخش اصلی آموزش قرآن، یعنی قرائت و مفاهیم، می‌تواند به مطالب این بخش نیز بپردازد. بدیهی است که این بخش نباید وقت قابل توجهی از کلاس را به خود اختصاص دهد. حتی در صورت تشخیص دبیر محترم، می‌توان مطالعهٔ آن را به خود دانش‌آموزان واگذار کرد.

ارزشیابی پایانی

علاوه بر ارزشیابی‌های مستمر که در هر جلسه به عمل می‌آید، مطابق آیین‌نامه‌های مربوط، در طی سال در دو نوبت از همهٔ دروس و از جمله درس قرآن، ارزشیابی پایانی به عمل می‌آید. در هر دو نوبت، نیمی از نمره به قرائت (شفاهی) و نیم دیگر به مفاهیم (کتبی) اختصاص دارد.

کتاب راهنمای معلم

از آنجا که کتاب‌های آموزش قرآن سال هفتم تا نهم از اهداف، ساختار و روش تدریس و ارزشیابی یکسانی برخوردار است، برای هر سه کتاب، یک کتاب راهنمای معلم تدوین شده است. در کتاب راهنما پس از بیان مباحث کلی، مطالب خاص مربوط به هریک از سه کتاب آموزشی به‌طور جداگانه آمده است.

مطالعهٔ کتاب راهنمای معلم، می‌تواند زمینهٔ توفیق بیشتر شما را فراهم آورد. برای دریافت نسخه الکترونیکی کتاب راهنمای معلم به درگاه پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی chap.sch.ir مراجعه کنید.

سخنی با دانش آموزان عزیز

دانش‌آموزان عزیز، سلام گرم ما را پذیرا باشید. ورود شما را به سال نهم تحصیلی خوشامد می‌گوییم. اهداف، چارچوب و روش‌های آموزشی این کتاب مانند کتاب سال قبل است. سعی کنید در کلاس و خارج از کلاس، فعالیت‌های آموزشی را با جدّیت و نظم انجام دهید تا ضمن ارتقای شایستگی‌ها و مهارت‌های قرآنی خود، هرچه بیشتر با قرآن مأنوس شوید.

هر درس این کتاب از بخش‌های مختلفی تشکیل شده که توضیح مختصر آنها به شرح زیر است :

۱ــ قرائت آیات : اولین بخش هر درس، قرائت آیات است. در این بخش، سعی بر آن است که با تمرین قرائت آیات، توانایی و مهارت شما در قرائت قرآن بیشتر شود تا بتوانید قرآن را صحیح، روان و زیباتر بخوانید. کتاب گویا شامل متن قرآن کریم و قرائت آیات نیز در اختیار شما قرار دارد تا با گوش کردن به آن، از صوت زیبای قرائت قرآن لذت ببرید و بر مهارت خود در قرائت قرآن بیفزایید.

۲ــ درک معنا : همچون سال قبل در هر جلسه پس از تمرین قرائت، فعالیت‌هایی برای آموزش درک معنای قرآن ارائه شده است. این بخش در کلاس درس، در گروه‌های دو یا سه نفره و با هدایت دبیر محترم انجام می‌شود.

۳ــ انس با قرآن در خانه : این تمرین را به‌طور مرتب و با علاقه انجام دهید تا با یاری خدا به تدریج ضمن انس با قرآن کریم بر مهارت خود در قرائت قرآن و فهم معنای عبارات قرآنی بیفزایید.

۴ــ شناخت قرآن : مسلمانان، از زمان پیامبر(ص) تاکنون همیشه به قرآن عشق و علاقهٔ خاصی داشته‌اند و هر کسی سعی کرده به شکلی در قالب شعر، هنر، نوشتن کتاب‌های لغت، تفسیر و ... این علاقه را نشان دهد. در این بخش از کتاب، برای شما مطالب گوناگون و جالبی از قرآن کریم یا دربارهٔ آن، که نشان‌دهندهٔ عظمت قرآن است، ارائه شده است.

مؤلفان کتاب برای شما توفیق و انس بیشتر با قرآن کریم را آرزو دارند.

آیاتها | سورَةُ الشّوریٰ | ٥٣

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحیمِ

حمٓ ﴿١﴾ عٓسٓقٓ ﴿٢﴾ كَذٰلِكَ يوحىٓ اِلَيكَ وَاِلَى الَّذينَ مِن قَبلِكَ
اللهُ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿٣﴾ لَهٗ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَما فِي الاَرضِ ز
وَهُوَ العَلِيُّ العَظيمُ ﴿٤﴾ تَكادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرنَ مِن فَوقِهِنَّ ج
وَالمَلٰٓئِكَةُ يُسَبِّحونَ بِحَمدِ رَبِّهِم وَيَستَغفِرونَ لِمَن فِي
الاَرضِ ط اَلآ اِنَّ اللهَ هُوَ الغَفورُ الرَّحيمُ ﴿٥﴾ وَالَّذينَ اتَّخَذوا مِن
دونِهٖٓ اَولِيآءَ اللهُ حَفيظٌ عَلَيهِم وَمآ اَنتَ عَلَيهِم بِوَكيلٍ ﴿٦﴾
وَكَذٰلِكَ اَوحَينآ اِلَيكَ قُرءانًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ اُمَّ القُرىٰ وَمَن حَولَها
وَتُنذِرَ يَومَ الجَمعِ لا رَيبَ فيهِ ج فَريقٌ فِي الجَنَّةِ وَفَريقٌ فِي
السَّعيرِ ﴿٧﴾ وَلَو شآءَ اللهُ لَجَعَلَهُم اُمَّةً واحِدَةً وَلٰكِن يُدخِلُ
مَن يَشآءُ فى رَحمَتِهٖ ج وَالظّٰلِمونَ ما لَهُم مِن وَلِيٍّ وَلا نَصيرٍ ﴿٨﴾
اَمِ اتَّخَذوا مِن دونِهٖٓ اَولِيآءَ ز فَاللهُ هُوَ الوَلِيُّ وَهُوَ يُحيِ المَوتىٰ
وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَىءٍ قَديرٌ ﴿٩﴾ وَمَا اختَلَفتُم فيهِ مِن شَىءٍ فَحُكمُهٗٓ
اِلَى اللهِ ج ذٰلِكُمُ اللهُ رَبّى عَلَيهِ تَوَكَّلتُ وَاِلَيهِ اُنيبُ ﴿١٠﴾

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

فاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ جَعَلَ لَكُم مِن اَنفُسِكُم اَزواجًا
وَ مِنَ الاَنعامِ اَزواجًا يَذرَؤُكُم فيهِ لَيسَ كَمِثلِهِ شَيءٌ
وَهُوَ السَّميعُ البَصيرُ ﴿۱۱﴾ لَهُ مَقاليدُ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ
يَبسُطُ الرِّزقَ لِمَن يَشآءُ وَ يَقدِرُ اِنَّهُ بِكُلِّ شَيءٍ عَليمٌ ﴿۱۲﴾
شَرَعَ لَكُم مِنَ الدّينِ ما وَصّىٰ بِهِ نوحًا وَ الَّذيٓ اَوحَينآ
اِلَيكَ وَ ما وَصَّينا بِهِٓ اِبرٰهيمَ وَ موسىٰ وَ عيسىٰٓ اَن اَقيمُوا
الدّينَ وَلا تَتَفَرَّقوا فيهِ كَبُرَ عَلَى المُشرِكينَ ما تَدعوهُم اِلَيهِ
اَللّٰهُ يَجتَبيٓ اِلَيهِ مَن يَشآءُ وَ يَهدي اِلَيهِ مَن يُنيبُ ﴿۱۳﴾
وَما تَفَرَّقوٓا اِلّا مِن بَعدِ ما جآءَهُمُ العِلمُ بَغيًا بَينَهُم
وَلَولا كَلِمَةٌ سَبَقَت مِن رَبِّكَ اِلىٰٓ اَجَلٍ مُسَمًّى لَقُضِيَ بَينَهُم
وَاِنَّ الَّذينَ اورِثُوا الكِتٰبَ مِن بَعدِهِم لَفي شَكٍّ مِنهُ مُريبٍ
﴿۱۴﴾ فَلِذٰلِكَ فَادعُ وَاستَقِم كَما اُمِرتَ وَلا تَتَّبِع اَهوآءَهُم
وَقُل ءامَنتُ بِما اَنزَلَ اللّٰهُ مِن كِتٰبٍ وَاُمِرتُ لِاَعدِلَ
بَينَكُمُ اَللّٰهُ رَبُّنا وَ رَبُّكُم لَنا اَعمالُنا وَلَكُم اَعمالُكُم
لاحُجَّةَ بَينَنا وَبَينَكُمُ اَللّٰهُ يَجمَعُ بَينَنا وَاِلَيهِ المَصيرُ ﴿۱۵﴾

استماع و فردخوانی

هر دانش‌آموز آیات درس را از کتاب گویا گوش کرده و سپس با انتخاب معلم، حدود یک سطر از متن قرآن را برای دانش‌آموزان بخواند.

این علامت نشانهٔ تقسیمات آیات قرآن به جزء، حزب، نیم حزب و ربع حزب است.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

وحی کردیم ، وصیت کردیم ، متفرّق نشوید ، تشریع کرد ، وصیت کرد

ردیف	کلمه	معنا
۱	شَـرَعَ	... ، مقرّر کرد
۲	وَصّیٰ	سفارش کرد، ...
۳	اَوحَیـنا	...

ردیف	کلمه	معنا
۴	وَصَّیـنا	سفارش کردیم، ...
۵	لاتَـتَـفَـرَّقوا	... پراکنده نشوید

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ شَرَعَ لَکُم :

۲ـ ما[1] وَصّیٰ بِهِ :

۳ـ اَوحَینا اِلَیکَ :

۴ـ ما[1] وَصَّینا بِهِ :

۵ـ اَن اَقیمُوا الدّینَ :

۶ـ لاتَتَفَرَّقوا فیهِ :

۱ـ ما : آنچه

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۸۳ تا ۴۸۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ معنای قسمت اول آیهٔ ۱۳ سورهٔ شوریٰ را بنویسید.

۱ـ شَرَعَ لَكُم مِنَ الدّينِ : .....

۲ـ ما وَصّىٰ بِهِ نوحًا : .....

۳ـ وَ الَّذىٓ[1] اَوحَينآ اِلَيكَ : .....

۴ـ وَ ما وَصَّينا بِهِٓ اِبرٰهيمَ وَ موسىٰ وَ عيسىٰٓ : .....

۵ـ اَن اَقيمُوا الدّينَ وَلا تَتَفَرَّقوا فيهِ ... ﴿۱۳﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ اول سورهٔ شوریٰ (۴۸۳) حداقل سه عبارت[2] را که می‌توانید معنا کنید، بیابید و همراه با معنا بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۴۸۷ قرآن کریم، چند پیام قرآنی که در دورهٔ ابتدایی با آنها آشنا شده‌اید، آمده است. آنها را بیابید و یکی از آنها را همراه با معنای آن بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

۱ـ در اینجا «الَّذی» را «آنچه» معنا کنید.

۲ـ منظور از عبارت، یک جمله است که دارای معنای کامل می‌باشد.

وَكَذٰلِكَ اَوحَينـآ اِلَيكَ روحًا مِن اَمرِنا ۚ ما كُنتَ تَدرى مَا
الكِتـٰبُ وَلَا الايمـانُ وَلٰكِن جَعَلنـٰهُ نورًا نَهدى بِهٖ مَن نَشآءُ مِن
عِبادِنا ۚ وَاِنَّكَ لَتَهدىٓ اِلىٰ صِراطٍ مُستَقيمٍ ﴿٥٢﴾ صِراطِ اللّٰهِ الَّذى
لَهٗ ما فِى السَّمـٰوٰتِ وَما فِى الاَرضِ ۗ اَلَآ اِلَى اللّٰهِ تَصيرُ الاُمورُ ﴿٥٣﴾

آیاتها ٨٩ سورَةُ الزُّخرُف

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

حمٓ ﴿١﴾ وَالكِتـٰبِ المُبينِ ﴿٢﴾ اِنّا جَعَلنـٰهُ قُرءانًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُم تَعقِلونَ ﴿٣﴾ وَ اِنَّهٗ فىٓ اُمِّ الكِتـٰبِ لَدَينا
لَعَلِىٌّ حَكيمٌ ﴿٤﴾ اَفَنَضرِبُ عَنكُمُ الذِّكرَ صَفحًا
اَن كُنتُم قَومًا مُسرِفينَ ﴿٥﴾ وَكَم اَرسَلنا مِن نَبِىٍّ فِى
الاَوَّلينَ ﴿٦﴾ وَما يَأتيهِم مِن نَبِىٍّ اِلّا كانوا بِهٖ يَستَهزِءونَ
﴿٧﴾ فَاَهلَكنآ اَشَدَّ مِنهُم بَطشًا وَمَضىٰ مَثَلُ الاَوَّلينَ
﴿٨﴾ وَلَئِن سَاَلتَهُم مَن خَلَقَ السَّمـٰوٰتِ وَالاَرضَ لَيَقولُنَّ
خَلَقَهُنَّ العَزيزُ العَليمُ ﴿٩﴾ الَّذى جَعَلَ لَكُمُ الاَرضَ
مَهدًا وَجَعَلَ لَكُم فيها سُبُلًا لَعَلَّكُم تَهتَدونَ ﴿١٠﴾

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

استماع و فردخوانی

هر دانش‌آموز آیات درس را از کتاب گویا گوش کرده و سپس با انتخاب معلم، حدود یک سطر از متن قرآن را برای دانش‌آموزان بخواند. قرآن کامل ۴۸۹

یادآوری تلفظ حروف خاص (۱)

در سال‌های گذشته با تلفظ حروف خاص عربی آشنا شدیم. با توجه به اهمیت تلفظ صحیح این حروف به‌ویژه در قرائت نماز و برای کسب مهارت بیشتر و قرائت صحیح‌تر، نحوهٔ تلفظ این حروف از طریق مقایسه با حروف مشابه آنها، یادآوری می‌شود.

شایان ذکر است که مهم‌ترین و ساده‌ترین راه برای کسب مهارت تلفظ صحیح حروف، گوش دادن به تلاوت زیبای قاریان و تمرین و تکرار مطابق آن است.

با توجه به قرائت کتاب گویا یا قرائت صحیح دبیر محترم، این مقایسه را تمرین می‌کنیم.

نحوهٔ تلفّظ حروف خاص به شکل مقایسه با حروف مشابه آنها :

۱ـ «س» به حالت معمولی، ولی «ث» به‌صورت نوک زبانی تلفظ می‌شود؛ مانند :

ثُمَّ لَتُسئَلُنَّ　　حُسنُ الثَّوابِ　　حَدیثُ موسیٰ

۲ـ «س» به حالت معمولی، ولی «ص» به‌صورت درشت و پُر حجم تلفظ می‌شود؛ مانند :

اِهدِنَاالصِّراطَ المُستَقیمَ　　وَوَصَّینَا الاِنسانَ　　وَهُوَالسَّمیعُ البَصیرُ

۳ـ «هـ» به‌حالت معمولی، ولی «ح» به‌صورت غلیظ تلفظ می‌شود؛ مانند :

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحیمِ　　اَلحَمدُ لِلّٰهِ　　سُبحٰنَ اللهِ

۴ـ «أ» به حالت معمولی، ولی «ع» به‌صورت غلیظ می‌شود؛ مانند :

اَعوذُ بِاللهِ　　اِیّاكَ نَعبُدُ　　وَاِیّاكَ نَستَعینُ　　رَبِّیَ الاَعلیٰ

فعالیت بار دیگر با دقت به قرائت آیات درس، این حروف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

آنها ، پرسیدی از ، مرده ، اندازه

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	سَـأَلـتَ	...	۵	تَهـتَـدونَ	هدایت شوید، هدایت می‌شوید
۲	هُـنَّ	... ، ایشان	۶	قَـدَر	...
۳	مَهد	محل آرامش	۷	بَـلـدَة	سرزمین
۴	لَـعَـلَّ	تا ، شاید	۸	مَیـت	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ وَلَئِن[1] سَأَلتَهُم :

۲ـ مَن[2] خَلَقَ :

۳ـ لَيَقولُنَّ[3] :

۴ـ لَيَقولُنَّ خَلَقَهُنَّ :

۵ـ جَعَلَ لَكُمُ الاَرضَ مَهدًا :

۶ـ وَجَعَلَ لَكُم فيها سُبُلًا[4] :

۷ـ لَعَلَّكُم تَهتَدونَ :

۸ـ بَلدَةً مَيتًا :

نکته : فعل ماضی پس از کلمات شرط (اِن، مَن، اِذا و...) بهتر است به‌صورت مضارع معنا شود، هرچند ترجمه به صورت ماضی نیز اشکال ندارد؛ مانند :

اِن‌شاءَاللّٰهُ : اگر خواست (← بخواهد) خدا؛ اِن كُنتُم مُؤمِنينَ : اگر بودید (← باشید) مؤمن

مَن دَخَلَهُ كانَ آمِنًا : هرکس وارد آنجا شد (← شود) ایمن بود (← است)

اِذا جاءَ نَصرُاللّٰهِ وَالفَتحُ : هنگامی که آمد (← بیاید) یاری خدا و پیروزی

۱ـ لَئِن = لَـ + اِن

۲ـ در اینجا «مَـن» به‌صورت سؤالی (چه کسی) معنا می‌شود.

۳ـ لَيَقولُنَّ = لَـ + يَقولونَ + نَّ : حتماً می‌گویند

۴ـ سُبُل جمع سَبيل و به معنای «راه‌ها» است.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۸۹ تا ۴۹۳ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۹ تا ۱۱ سورهٔ زخرف را کامل کنید.

۱ـ وَلَئِن سَأَلتَهُم مَن خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالأَرضَ : .....

۲ـ لَيَقولُنَّ خَلَقَهُنَّ العَزيزُ العَليمُ ﴿۹﴾ : .....

۳ـ اَلَّذى جَعَلَ لَكُمُ الأَرضَ مَهدًا : .....

۴ـ وَجَعَلَ لَكُم فيها سُبُلًا لَعَلَّكُم تَهتَدونَ ﴿۱۰﴾ : .....

۵ـ وَالَّذى نَزَّلَ مِنَ السَّماءِ ماءً بِقَدَرٍ : .....

۶ـ فَأَنشَرنا بِهِ بَلدَةً مَيتًا : پس زنده کردیم به‌وسیلهٔ آن ... ... را

۷ـ كَذٰلِكَ تُخرَجونَ ﴿۱۱﴾ : ... (در روز قیامت از قبرها) بیرون آورده می‌شوید.

ج ـ از صفحهٔ ۴۹۱ قرآن کریم، حداقل ۳ عبارت آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

د ـ از آموزه‌های مهم توحیدی و قرآنی، ذکر و یاد خداست. از این‌رو پیشوایان معصوم به ما آموخته‌اند که در هنگام انجام هر کاری به شکلی خدا را یاد کنیم. هنگام بیرون آمدن از خانه، غذا خوردن، شروع یک کار، آماده‌شدن برای خواب و...؛ یکی از آداب اسلامی آن است که هنگام سوار شدن بر یک وسیلهٔ نقلیه این آیات را از سورهٔ زخرف بخوانیم. سعی کنید آنها را با توجه به معنا حفظ کنید و در زمان مناسب بخوانید.

پیام قرآنی

سُبحٰنَ الَّذى سَخَّرَ لَنا هٰذا وَما كُنّا لَهُ مُقرِنينَ ﴿۱۳﴾
وَإِنّا إِلىٰ رَبِّنا لَمُنقَلِبونَ ﴿۱۴﴾

چه پاک و بزرگ است کسی که این (وسیله) را در اختیار ما قرار داد وگرنه ما نمی‌توانستیم آن را در اختیار بگیریم و قطعاً ما به سوی پروردگارمان بازمی‌گردیم.

شناخت

کتاب بی‌مانند

پس از نزول قرآن کریم و با تأثیر سریع و شگفت آن بر مردم، مشرکان مکه به انواع دشمنی‌ها و دسیسه‌ها دست زدند تا مانع ایمان آوردن مردم و گسترش اسلام شوند. انواع این دشمنی‌ها و ایجاد محدودیت‌ها، راه به جایی نبرد. مشرکان که قرآن کریم و اخلاق و رفتار پیامبر اکرم را مهم‌ترین عامل اشتیاق مردم به‌ویژه جوانان به اسلام می‌دیدند، بر آن شدند تا با تهمت‌های ناروا، قرآن را از چشم مردم بیندازند. اما قرآن کریم با قدرت و اعتماد بی‌مانندی همه را به مبارزه طلبید و با قاطعیت تمام اعلام کرد که:

قُل لَئِنِ اجتَمَعَتِ الاِنسُ وَالجِنُّ عَلیٰ اَن یَأتوا بِمِثلِ هٰذَا القُرءانِ لایَأتونَ بِمِثلِهِ وَلَوکانَ بَعضُهُم لِبَعضٍ ظَهیرًا

ای پیامبر به مردم بگو اگر انس و جن جمع شوند تا مانند این قرآن را بیاورند، نمی‌توانند مانند آن را بیاورند هر چند که یکدیگر را کمک و پشتیبانی کنند.

اِسراء ۸۸

تاریخ اسلام و جهان شهادت می‌دهد چه در عصر نزول قرآن که اعراب جاهلی در شعر و شاعری بسیار توانا بودند و چه پس از آن، این مبارزه‌طلبی قرآن بی‌پاسخ ماند و هر کس که در این میدان گام نهاد، جز رسوایی و شکست بهره‌ای نداشت.

دشمنان حقیقت و دشمنان اسلام اگر به‌راستی قادر به آوردن حتی یک سورهٔ کوتاه مانند سوره‌های قرآن بودند، به‌نحوی که انسان‌های بی‌طرف و حقیقت‌طلب، آن را کلامی مانند قرآن تشخیص دهند، قطعاً به‌جای هزینه‌های هنگفت به چنین کار به ظاهر ساده‌ای اقدام می‌کردند. اما تاریخ گواهی می‌دهد که این ادعا و پیش‌بینی قرآن کریم، همچون سایر آیات الهی، صحیح، حق و جاودانه است که :

وَاِن كُنتُم فى رَيبٍ مِمّا نَزَّلنا عَلىٰ عَبدِنا فَأتوا بِسورَةٍ مِن مِثلِهِ وَ ادعوا شُهَداءَكُم مِن دونِ اللّهِ اِن كُنتُم صٰدِقينَ

و اگر تردید دارید نسبت به آنچه که ما بر بنده خود نازل کرده‌ایم؛ یک سوره مانند آن بیاورید و گواهان و یاورانتان را ـ غیر از خدا ـ برای این کار به کمک فراخوانید، اگر واقعاً راست می‌گویید!

بقره ۲۳

قرآن کریم با لحنی دلسوزانه پس از این آیه می‌فرماید : ای انسان‌ها اگر نتوانستید چنین کاری بکنید که هرگز هم نخواهید توانست، از آتشی که سوخت آن مردم (کافران) و سنگ‌هاست، بر حذر باشید آن آتشی که برای کافران آماده شده است!

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

سورَةُ الدُّخان

آیاتها ٥٩

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

حمٓ ﴿١﴾ وَالكِتٰبِ المُبينِ ﴿٢﴾ اِنّآ اَنزَلنٰهُ فى لَيلَةٍ
مُبٰرَكَةٍ اِنّا كُنّا مُنذِرينَ ﴿٣﴾ فيها يُفرَقُ كُلُّ اَمرٍ حَكيمٍ ﴿٤﴾
اَمرًا مِن عِندِنا اِنّا كُنّا مُرسِلينَ ﴿٥﴾ رَحمَةً مِن رَبِّكَ اِنَّهُ هُوَ
السَّميعُ العَليمُ ﴿٦﴾ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ وَما بَينَهُما
اِن كُنتُم موقِنينَ ﴿٧﴾ لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ يُحيۦ وَيُميتُ رَبُّكُم
وَرَبُّ ءابآئِكُمُ الاَوَّلينَ ﴿٨﴾ بَل هُم فى شَكٍّ يَلعَبونَ ﴿٩﴾
فَارتَقِب يَومَ تَأتِى السَّمآءُ بِدُخانٍ مُبينٍ ﴿١٠﴾ يَغشَى النّاسَ
هٰذا عَذابٌ اَليمٌ ﴿١١﴾ رَبَّنَا اكشِف عَنَّا العَذابَ اِنّا مُؤمِنونَ
﴿١٢﴾ اَنّىٰ لَهُمُ الذِّكرىٰ وَقَد جآءَهُم رَسولٌ مُبينٌ ﴿١٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّوا
عَنهُ وَقالوا مُعَلَّمٌ مَجنونٌ ﴿١٤﴾ اِنّا كاشِفُوا العَذابِ قَليلًا اِنَّكُم
عآئِدونَ ﴿١٥﴾ يَومَ نَبطِشُ البَطشَةَ الكُبرىٰ اِنّا مُنتَقِمونَ
﴿١٦﴾ ۞ وَلَقَد فَتَنّا قَبلَهُم قَومَ فِرعَونَ وَجآءَهُم رَسولٌ
كَريمٌ ﴿١٧﴾ اَن اَدّوا اِلَىَّ عِبادَ اللهِ اِنّى لَكُم رَسولٌ اَمينٌ ﴿١٨﴾

وَاَن لا تَعلوا عَلَى اللّٰهِ اِنّىٓ ءاتيكُم بِسُلطٰنٍ مُبينٍ ﴿١٩﴾ وَاِنّى عُذتُ
بِرَبّى وَ رَبِّكُم اَن تَرجُمونِ ﴿٢٠﴾ وَاِن لَم تُؤمِنوا لى فَاعتَزِلونِ ﴿٢١﴾
فَدَعا رَبَّهٗٓ اَنَّ هٰٓؤُلٰٓءِ قَومٌ مُجرِمونَ ﴿٢٢﴾ فَاَسرِ بِعِبادى لَيلًا
اِنَّكُم مُتَّبَعونَ ﴿٢٣﴾ وَاترُكِ البَحرَ رَهوًا اِنَّهُم جُندٌ مُغرَقونَ ﴿٢٤﴾
كَم تَرَكوا مِن جَنّٰتٍ وَعُيونٍ ﴿٢٥﴾ وَ زُروعٍ وَمَقامٍ كَريمٍ ﴿٢٦﴾
وَنَعمَةٍ كانوا فيها فٰكِهينَ ﴿٢٧﴾ كَذٰلِكَ وَاَورَثنٰها قَومًا ءاخَرينَ
﴿٢٨﴾ فَما بَكَت عَلَيهِمُ السَّمآءُ وَالاَرضُ وَما كانوا مُنظَرينَ ﴿٢٩﴾
وَلَقَد نَجَّينا بَنىٓ اِسرٰٓءيلَ مِنَ العَذابِ المُهينِ ﴿٣٠﴾ مِن فِرعَونَ
اِنَّهٗ كانَ عالِيًا مِنَ المُسرِفينَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اختَرنٰهُم عَلىٰ عِلمٍ
عَلَى العٰلَمينَ ﴿٣٢﴾ وَءاتَينٰهُم مِنَ الاٰيٰتِ ما فيهِ بَلٰٓؤُا مُبينٌ
﴿٣٣﴾ اِنَّ هٰٓؤُلٰٓءِ لَيَقولونَ ﴿٣٤﴾ اِن هِىَ اِلّا مَوتَتُنَا الاولىٰ
وَما نَحنُ بِمُنشَرينَ ﴿٣٥﴾ فَأتوا بِءابآئِنا اِن كُنتُم صٰدِقينَ ﴿٣٦﴾
اَهُم خَيرٌ اَم قَومُ تُبَّعٍ وَالَّذينَ مِن قَبلِهِم اَهلَكنٰهُم اِنَّهُم كانوا
مُجرِمينَ ﴿٣٧﴾ وَما خَلَقنَا السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ وَما بَينَهُما لٰعِبينَ
﴿٣٨﴾ ما خَلَقنٰهُما اِلّا بِالحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكثَرَهُم لا يَعلَمونَ ﴿٣٩﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

زنده می‌کند ، با برکت ، می‌میراند ، نزد ، میان ، ارسال کننده

ردیف	کلمه	معنا
۱	مُبارَك، مُبارَكَة	مبارک ، ...
۲	مُنذِر	هشدار دهنده، بیم دهنده
۳	عِند	...
۴	مُرسِل	... ، فرستنده
۵	بَيـن	... ، بین
۶	يُحيي	...
۷	يُميتُ	...
۸	اَوَّلينَ	پیشین، پیشینیان
۹	موقِنينَ	اهل یقین

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ وَالكِتـٰبِ المُبينِ[1] :

۲ـ اِنّآ اَنزَلنـٰهُ[2] :

۳ـ فى لَيلَةٍ مُبـٰرَكَةٍ :

۴ـ اِنّا كُنّا مُنذِرينَ :

۵ـ اَمرًا مِن عِندِنآ :

۶ـ اِنّا كُنّا مُرسِلينَ :

۷ـ رَحمَةً مِن رَبِّكَ :

۸ـ السَّميعُ العَليمُ :

۹ـ يُحيى وَ يُميتُ :

۱۰ـ رَبُّ ءابـآئِكُمُ الاَوَّلينَ[3] :

۱ـ گاهی «واو» به معنای «سوگند به» است و به آن واو قسم می‌گویند.

۲ـ اِنَّ + نا ← اِنَّنا، اِنّا

۳ـ ترکیب «ءابائِكُمُ الاَوَّلينَ» به صورت «پدران پیشین شما» معنا می‌شود و نه به صورت «پدران شما پیشین».

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۹۴ تا ۴۹۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱ تا ۸ سورهٔ دخان را کامل کنید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱ـ حمٓ ﴿۱﴾ : حا میم

۲ـ وَ الْكِتٰبِ الْمُبِينِ ﴿۲﴾ : .....

۳ـ اِنّٰٓا اَنْزَلْنٰهُ فِى لَيْلَةٍ مُبٰرَكَةٍ : .....

۴ـ اِنّٰا كُنّٰا مُنْذِرِينَ ﴿۳﴾ : .....

۵ـ فِيهٰا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿۴﴾ : در آن (شب) هر کار مهمی (از سایر کارها) جدا و تعیین تکلیف می‌شود.

۶ـ اَمْرًا مِنْ عِنْدِنٰآ اِنّٰا كُنّٰا مُرْسِلِينَ ﴿۵﴾ : .....

۷ـ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶﴾ : .....

۸ـ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ وَ مٰا بَيْنَهُمٰآ : .....

۹ـ اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿۷﴾ : .....

۱۰ـ لٰآ اِلٰهَ اِلّٰا هُوَ يُحْيِى وَ يُمِيتُ : .....

۱۱ـ رَبُّكُمْ وَ رَبُّ ءٰابٰآئِكُمُ الْاَوَّلِينَ ﴿۸﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۴۹۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۴۹۸ قرآن کریم، خداوند جایگاه و مقام ارزشمند متقین در بهشت را توصیف کرده است. این مجموعه را بیابید و دو آیه از آن را همراه با معنای آن بنویسید.

پیام قرآنی

جایگاه متقین در بهشت

متن :

ترجمه :

متن :

ترجمه :

قُل لِلَّذينَ ءامَنوا يَغفِروا لِلَّذينَ لا يَرجونَ اَيّامَ اللّهِ لِيَجزِيَ
قَومًا بِما كانوا يَكسِبونَ ﴿١٤﴾ مَن عَمِلَ صٰلِحًا فَلِنَفسِهٖ ۖ
وَمَن اَساءَ فَعَلَيها ۚ ثُمَّ اِلىٰ رَبِّكُم تُرجَعونَ ﴿١٥﴾ وَلَقَد ءاتَينا
بَنىٓ اِسرٰءيلَ الكِتٰبَ وَالحُكمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقنٰهُم مِنَ
الطَّيِّبٰتِ وَفَضَّلنٰهُم عَلَى العٰلَمينَ ﴿١٦﴾ وَءاتَينٰهُم بَيِّنٰتٍ
مِنَ الاَمرِ ۖ فَما اختَلَفوا اِلّا مِن بَعدِ ما جاءَهُمُ العِلمُ بَغيًا
بَينَهُم ۚ اِنَّ رَبَّكَ يَقضى بَينَهُم يَومَ القِيٰمَةِ فيما كانوا فيهِ
يَختَلِفونَ ﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلنٰكَ عَلىٰ شَريعَةٍ مِنَ الاَمرِ فَاتَّبِعها
وَلا تَتَّبِع اَهواءَ الَّذينَ لا يَعلَمونَ ﴿١٨﴾ اِنَّهُم لَن يُغنوا عَنكَ
مِنَ اللّهِ شَيـًٔا ۚ وَاِنَّ الظّٰلِمينَ بَعضُهُم اَولِياءُ بَعضٍ ۖ وَاللّهُ
وَلِيُّ المُتَّقينَ ﴿١٩﴾ هٰذا بَصائِرُ لِلنّاسِ وَهُدًى وَرَحمَةٌ لِقَومٍ
يوقِنونَ ﴿٢٠﴾ اَم حَسِبَ الَّذينَ اجتَرَحُوا السَّيِّـٔاتِ اَن نَجعَلَهُم
كَالَّذينَ ءامَنوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ سَواءً مَحياهُم وَمَماتُهُم ۚ
ساءَ ما يَحكُمونَ ﴿٢١﴾ وَخَلَقَ اللّهُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ بِالحَقِّ
وَلِتُجزىٰ كُلُّ نَفسٍ بِما كَسَبَت وَهُم لا يُظلَمونَ ﴿٢٢﴾

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

استماع و فردخوانی

هر دانش‌آموز آیات درس را از کتاب گویا گوش کرده و سپس با انتخاب معلم، حدود یک سطر از متن قرآن را برای دانش‌آموزان بخواند.

قرآن کامل ۵۰۰

یادآوری تلفظ حروف خاص (۲)

در ادامهٔ درس قبل، نحوهٔ تلفظ حروف خاص به شکل مقایسه با حروف مشابه آنها، یادآوری می‌شود. با توجه به قرائت کتاب گویا یا قرائت صحیح دبیر محترم، سعی کنید این حروف را زیبا و صحیح تلفظ کنید.

۱ـ «ز» به حالت معمولی، ولی «ذ» به صورت نوک زبانی تلفظ می‌شود. مانند :

فَهَـزَموهُـم بِـاِذنِ اللّٰهِ　　وَ اِذَا الجَنَّةُ اُزلِفَت

۲ـ «ذ» به حالت نوک زبانی نازک، ولی «ظ» به صورت نوک زبانی درشت تلفظ می‌شود، مانند :

ذٰلِكُم توعَظونَ بِهٖ　　فَاَنذَرتُكُم نارًا تَلَظّٰى

۳ـ «ظ» به حالت نوک زبانی درشت و نرم، ولی «ض» به صورت نوک زبانی درشت و محکم تلفظ می‌شود، مانند :

اِنَّ بَعضَ الظَّـنِّ اِثمٌ　　بَلِ الظّٰلِمونَ فی ضَلٰلٍ مُبینٍ

۴ـ «ت» به حالت معمولی، ولی «ط» به صورت درشت و پُر تلفظ می‌شود. مانند :

اِهـدِنَاالصِّراطَ المُستَقیمَ　　صِراطَ الَّذینَ اَنعَمتَ عَلَیـهِم

۵ـ «غ» به حالت معمولی، ولی «ق» به صورت محکم تلفظ می‌شود، مانند :

قَولًا بَلیغًا　　لا شَرقِیَّةٍ وَلا غَربِیَّةٍ　　رَبَّنا لا تُزِغ قُلوبَنا

فعالیت بار دیگر با دقت به قرائت آیات درس، این حروف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

زندگی ، حکم می‌کنند ، بصیرت‌ها ، کارهای بد ، مرگ

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	بَصائِر	... ، بینش‌ها	۵	مَمات	...
۲	سَیِّئات	... ، بدی‌ها، جمع سَیِّئَة	۶	ساءَ	چه بد است
۳	سَواء	یکسان، مساوی	۷	یَحکُمونَ	... ، قضاوت می‌کنند
۴	مَحیا	...	۸	تَستَوی	مساوی است

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ هٰذا بَصائِرُ لِلنّاسِ :

۲ـ لِقَومٍ یوقِنونَ :

۳ـ اَم حَسِبَ الَّذینَ :

۴ـ اَن نَجعَلَهُم :

۵ـ کَالَّذینَ ءامَنوا :

۶ـ وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ :

۷ـ سَواءً مَحیاهُم وَمَماتُهُم :

۸ـ ساءَ ما یَحکُمونَ :

۹ـ اَللّٰهُ یَحکُمُ بَینَکُم یَومَ القِیٰمَةِ :

۱۰ـ وَلا تَستَوِی الحَسَنَةُ وَلَا السَّیِّئَةُ :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۹۹ تا ۵۰۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ دو آیهٔ ۲۰ و ۲۱ سورهٔ جاثیه را کامل کنید.

۱ـ هٰذا بَصآئِرُ لِلنّاسِ وَ هُدًی وَ رَحمَةٌ : .....

۲ـ لِقَومٍ یوقِنونَ ﴿۲۰﴾ : .....

۳ـ اَم حَسِبَ الَّذینَ اجتَرَحُوا السَّیِّئاتِ : ... ... انجام دادند ... را

۴ـ اَن نَجعَلَهُم کَالَّذینَ ءامَنوا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ : .....

۵ـ سَوآءً مَحیاهُم وَ مَماتُهُم سآءَ ما یَحکُمونَ ﴿۲۱﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۴۹۹ قرآن کریم حداقل دو آیهٔ آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

آیه اول و معنا :

آیه دوم و معنا :

د ـ آیا می‌دانید بسیاری از ضرب المثل‌ها و اشعار پر معنا و زیبای فارسی از آیات قرآن کریم و سخنان حکیمانهٔ معصومان علیهم‌السلام گرفته شده است. اکنون با دقت در آیات صفحهٔ ۵۰۰ قرآن کریم، بیان کنید این شعر زیبا با کدام‌یک از عبارات قرآنی این صفحه هم معناست :

هرچه کنی به خود کنی　　گر همه نیک و بد کنی

پیام قرآنی

آدمی و عملش

متن :

ترجمه :

شناخت

محمد رسول الله(ص)

پیامبران الهی برترین بندگان خدا و سرآمد انسان‌ها در طول تاریخ بوده‌اند و حضرت محمد صلی الله علیه و آله، آخرین پیامبر خدا و سیّدالمرسلین است. قرآن کریم ویژگی‌های پیامبران خدا را بر شمرده و آنها را با صفات ارزشمندی توصیف کرده است. آیات بسیاری از قرآن، سیمای تابناک پیامبر اکرم را با برترین صفات به تصویر کشیده است. برخی از این ویژگی‌ها و آیات مربوط به آنها چنین است.

ویژگی‌ها	آیات
بندهٔ خدا و دریافت کنندهٔ قرآن و وحی الهی	تَبارَكَ الَّذی نَزَّلَ الفُرقانَ عَلیٰ عَبدِهِ لِیَکونَ لِلعٰلَمینَ نَذیرًا فرقان ۱
پیامبرِ همهٔ جهانیان در همهٔ زمان‌ها	قُل یٰاَیُّهَا النّاسُ اِنّی رَسولُ اللهِ اِلَیکُم جَمیعًا اعراف ۱۵۸
بهره مند از برترین اخلاق نیکو	وَ اِنَّكَ لَعَلیٰ خُلُقٍ عَظیمٍ قلم ۴
پیامبرِ لطف و رحمت بر همهٔ جهانیان	وَما اَرسَلنٰكَ اِلّا رَحمَةً لِلعٰلَمینَ انبیاء ۱۰۷
الگوی نیکو و کامل	لَقَدکانَ لَکُم فی رَسولِ اللهِ اُسوَةٌ حَسَنَةٌ احزاب ۲۱
مهربان و دلسوز	بِالمُؤمِنینَ رَءوفٌ رَحیمٌ توبه ۱۲۸
آخرین پیامبر الهی، دعوت کنندهٔ انسان‌ها به سوی خدا و چراغ روشن هدایت بشری	با مراجعه به آیات ۴۰ تا ۴۸ سورهٔ احزاب فهرستی از ویژگی‌های پیامبر اعظم (ص) را استخراج کنید.

خواندن در گروه

وَبَدا لَهُم سَيِّئاتُ ما عَمِلوا وَحاقَ بِهِم ما كانوا بِهِ يَستَهزِءونَ ﴿٣٣﴾
وَقيلَ اليَومَ نَنسىٰكُم كَما نَسيتُم لِقاءَ يَومِكُم هٰذا وَمَأوىٰكُمُ النّارُ
وَما لَكُم مِن نٰصِرينَ ﴿٣٤﴾ ذٰلِكُم بِأَنَّكُم اتَّخَذتُم ءايٰتِ اللّهِ هُزُوًا
وَغَرَّتكُمُ الحَيوٰةُ الدُّنيا ۚ فَاليَومَ لا يُخرَجونَ مِنها وَلا هُم يُستَعتَبونَ
﴿٣٥﴾ فَلِلّهِ الحَمدُ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الاَرضِ رَبِّ العٰلَمينَ ﴿٣٦﴾
وَلَهُ الكِبرِياءُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۖ وَهُوَ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿٣٧﴾

آیاتها ٣٥ سورَةُ الاَحقاف

بِسمِ اللّهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

حمٓ ﴿١﴾ تَنزيلُ الكِتٰبِ مِنَ اللّهِ العَزيزِ الحَكيمِ ﴿٢﴾ ما خَلَقنَا
السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ وَما بَينَهُما اِلّا بِالحَقِّ وَاَجَلٍ مُسَمًّى ۚ وَالَّذينَ
كَفَروا عَمّا اُنذِروا مُعرِضونَ ﴿٣﴾ قُل اَرَءَيتُم ما تَدعونَ مِن
دونِ اللّهِ اَروني ماذا خَلَقوا مِنَ الاَرضِ اَم لَهُم شِركٌ فِي السَّمٰوٰتِ ۖ
ائتوني* بِكِتٰبٍ مِن قَبلِ هٰذا اَو اَثٰرَةٍ مِن عِلمٍ اِن كُنتُم
صٰدِقينَ ﴿٤﴾ وَمَن اَضَلُّ مِمَّن يَدعوا مِن دونِ اللّهِ مَن
لا يَستَجيبُ لَهُ اِلىٰ يَومِ القِيٰمَةِ وَهُم عَن دُعائِهِم غٰفِلونَ ﴿٥﴾

* این کلمه در اول جمله «ایتونی» خوانده می‌شود.

وَاِذا حُشِرَ النّاسُ كانوا لَهُم اَعداۤءً وَكانوا بِعِبادَتِهِم كٰفِرينَ ﴿٦﴾
وَاِذا تُتلىٰ عَلَيهِم ءايٰتُنا بَيِّنٰتٍ قالَ الَّذينَ كَفَروا لِلحَقِّ لَمّا
جاۤءَهُم هٰذا سِحرٌ مُبينٌ ﴿٧﴾ اَم يَقولونَ افتَرىٰهُ قُل اِنِ افتَرَيتُهُ
فَلا تَملِكونَ لي مِنَ اللّٰهِ شَيـًٔا هُوَ اَعلَمُ بِما تُفيضونَ فيهِ كَفىٰ
بِهِ شَهيدًا بَيني وَبَينَكُم وَهُوَ الغَفورُ الرَّحيمُ ﴿٨﴾ قُل ما كُنتُ
بِدعًا مِنَ الرُّسُلِ وَما اَدري ما يُفعَلُ بي وَلا بِكُم اِن اَتَّبِعُ اِلّا
ما يوحىٰۤ اِلَيَّ وَما اَنَا اِلّا نَذيرٌ مُبينٌ ﴿٩﴾ قُل اَرَءَيتُم اِن كانَ مِن
عِندِ اللّٰهِ وَكَفَرتُم بِهِ وَشَهِدَ شاهِدٌ مِن بَنىۤ اِسرٰۤءيلَ عَلىٰ مِثلِهِ
فَـٰٔامَنَ وَاستَكبَرتُم اِنَّ اللّٰهَ لا يَهدِي القَومَ الظّٰلِمينَ ﴿١٠﴾ وَقالَ
الَّذينَ كَفَروا لِلَّذينَ ءامَنوا لَو كانَ خَيرًا ما سَبَقونا اِلَيهِ وَاِذ
لَم يَهتَدوا بِهِ فَسَيَقولونَ هٰذا اِفكٌ قَديمٌ ﴿١١﴾ وَمِن قَبلِهِ
كِتٰبُ موسىٰۤ اِمامًا وَرَحمَةً وَهٰذا كِتٰبٌ مُصَدِّقٌ لِسانًا عَرَبِيًّا
لِيُنذِرَ الَّذينَ ظَلَموا وَبُشرىٰ لِلمُحسِنينَ ﴿١٢﴾ اِنَّ الَّذينَ قالوا
رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ استَقاموا فَلا خَوفٌ عَلَيهِم وَلا هُم يَحزَنونَ ﴿١٣﴾
اُولٰۤئِكَ اَصحٰبُ الجَنَّةِ خٰلِدينَ فيها جَزاۤءً بِما كانوا يَعمَلونَ ﴿١٤﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

پاداش ، یاران ، جاودان ، ترس ، انجام می‌دادند ، اندوهگین می‌شوند

ردیف	کلمه	معنا
۱	اَجَل	سرآمد، مدّت
۲	مُسَمًّی	مشخص، معیّن
۳	خَوف	...
۴	یَحزَنونَ	... ، غمگین می‌شوند

ردیف	کلمه	معنا
۵	اَصحاب	اهل، ...
۶	خالِدینَ	...
۷	جَزاء	...
۸	کانوا یَعمَلونَ	... ، عمل می‌کردند

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ وَما بَینَهُما :

۲ـ وَاَجَلٍ مُسَمًّی :

۳ـ قالوا رَبُّنَا اللهُ :

۴ـ فَلا خَوفٌ عَلَیهِم :

۵ـ وَلا هُم یَحزَنونَ :

۶ـ اُولٰئِكَ اَصحابُ الجَنَّةِ :

۷ـ خٰلِدینَ فیها :

۸ـ جَزآءً بِما[1] کانوا یَعمَلونَ :

۱ـ گاهی «بِ» به معنای «به سبب، به خاطر» است؛ بِما : به خاطر آنچه

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۰۲ تا ۵۰۶ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیهٔ سوم و دو آیهٔ ۱۳ و ۱۴ سورهٔ احقاف را کامل کنید.

۱ـ ما خَلَقنَا[1] السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ وَما[2] بَینَهُما اِلّا بِالحَقِّ وَاَجَلٍ مُسَمًّی :

.....

۲ـ وَالَّذینَ کَفَروا عَمّا اُنذِروا مُعرِضونَ ﴿۳﴾ : و ..... نسبت به هشداری که داده شده‌اند، بی‌توجهی کردند.

۳ـ اِنَّ الَّذینَ قالوا رَبُّنَا اللّٰهُ : .....

۴ـ ثُمَّ استَقاموا : سپس در راه حق قرار گرفته و از آن منحرف نشدند.

۵ـ فَلا خَوفٌ عَلَیهِم وَلا هُم یَحزَنونَ ﴿۱۳﴾ : .....

۶ـ اُولٰٓئِکَ اَصحٰبُ الجَنَّةِ خٰلِدینَ فیها : .....

۷ـ جَزآءً بِما کانوا یَعمَلونَ ﴿۱۴﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۰۶ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ آیه‌ای در صفحهٔ ۵۰۲ قرآن کریم به زیباترین و کامل‌ترین شکل سپاس و ستایش خداوند را بیان کرده است. آن آیه را همراه با معنای آن بنویسید و سعی کنید آن را حفظ کنید و همیشه بخوانید.

پیام قرآنی

همه در ستایش او

متن :

ترجمه :

۱ـ ما خَلَقنا : خلق نکردیم

۲ـ ما : آنچه

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اَلَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿١﴾ وَالَّذِينَ ءامَنُوا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَءامَنُوا بِما نُزِّلَ عَلىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الحَقُّ مِن رَبِّهِم
كَفَّرَ عَنهُم سَيِّـٔاتِهِم وَاَصلَحَ بالَهُم ﴿٢﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا
الباطِلَ وَاَنَّ الَّذِينَ ءامَنُوا اتَّبَعُوا الحَقَّ مِن رَبِّهِم ۚ كَذٰلِكَ يَضرِبُ اللّٰهُ
لِلنّاسِ اَمثالَهُم ﴿٣﴾ فَاِذا لَقيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَربَ الرِّقابِ ۚ حَتّىٰٓ اِذا
اَثخَنتُموهُم فَشُدُّوا الوَثاقَ فَاِمّا مَنًّا بَعدُ وَاِمّا فِداءً حَتّىٰ تَضَعَ الحَربُ
اَوزارَها ۚ ذٰلِكَ ۙ وَلَو يَشاءُ اللّٰهُ لَانتَصَرَ مِنهُم وَلٰكِن لِيَبلُوَا بَعضَكُم
بِبَعضٍ ۗ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فى سَبيلِ اللّٰهِ فَلَن يُضِلَّ اَعمالَهُم ﴿٤﴾ سَيَهدِيهِم
وَيُصلِحُ بالَهُم ﴿٥﴾ وَيُدخِلُهُمُ الجَنَّةَ عَرَّفَها لَهُم ﴿٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ
ءامَنوٓا اِن تَنصُرُوا اللّٰهَ يَنصُركُم وَيُثَبِّت اَقدامَكُم ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ
كَفَروا فَتَعسًا لَهُم وَاَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿٨﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُم كَرِهُوا ما اَنزَلَ
اللّٰهُ فَاَحبَطَ اَعمالَهُم ﴿٩﴾ ۞ اَفَلَم يَسيروا فِى الاَرضِ فَيَنظُروا كَيفَ
كانَ عاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبلِهِم ۚ دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيهِم ۖ وَلِلكٰفِرينَ اَمثالُها ﴿١٠﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَولَى الَّذِينَ ءامَنُوا وَاَنَّ الكٰفِرينَ لا مَولىٰ لَهُم ﴿١١﴾

کوتاهی و کشیدگی حرکات

صداهای « ـَ ـِ ـُ » به حالت کوتاه و صداهای « ـا ـی ـو » به‌صورت کشیده خوانده می‌شوند.

در فارسی گاهی صداهای کوتاه را به‌صورت کشیده می‌خوانیم؛ مانند کشیده‌خواندن کلمات (اَصل ، اِسم ، شُغل) و گاهی صداهای کشیده را کوتاه می‌خوانیم؛ مانند کوتاه خواندن کلمات (آب ، سیب ، خوب)

در خواندن قرآن نباید این حالت پیش بیاید؛ زیرا در زبان عربی، کشیده خواندن صداهای کوتاه، آنها را به صداهای کشیده تبدیل می‌کند و گاهی باعث تغییر معنای کلمه می‌شود.

مثلاً اگر فتحه در کلماتی مانند «قالَ ، کانَ» کشیده خوانده شود، در لحن عربی، فعل مفرد به فعل مثنّیٰ تبدیل می‌شود.

کوتاه خواندن صداهای کشیده نیز، آنها را به صداهای کوتاه تبدیل می‌کند و باعث تغییر معنا می‌شود.

مثلاً اگر صدای « و » در کلماتی مانند « یَصبِروا ، یَعلَموا » کوتاه خوانده شود، در لحن عربی، فعل جمع به فعل مفرد تبدیل می‌شود. این حالت بیشتر در آخر کلمات پیش می‌آید.

فعالیت ۱ برای درست خواندن صداهای کوتاه در آیات سوره حمد، بین کلمات هر جمله فاصله‌ای نداده و کلمات را متصل به هم بخوانید :

اَلحَمدُ لِلّٰهِ رَبِّ العٰلَمینَ مٰلِكِ یَومِ الدّینِ

اِیّاكَ نَعبُدُ وَ اِیّاكَ نَستَعینُ

صِراطَ الَّذینَ اَنعَمتَ عَلَیهِم غَیرِ المَغضوبِ عَلَیهِم

فعالیت ۲ آیات درس را از کتاب گویا گوش دهید و دقت کنید چگونه صدای کوتاه آخر کلمات به کلمه بعد وصل می‌شود؛ شما نیز مانند آن بخوانید.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

تبعیت کردند ، نازل شد ، کارها

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	صَدّوا	مانع شدند	۴	نُزِّلَ	...
۲	اَضَلَّ	محو و نابود کرد، گمراه کرد	۵	اِتَّبَعوا	... ، پیروی کردند
۳	اَعمال	اعمال ، ...	۶	اُنزِلَ	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَلَّذینَ کَفَروا :

۲ـ وَصَدّوا عَن سَبیلِ اللّٰهِ :

۳ـ اَضَلَّ اَعمالَهُم :

۴ـ بِما نُزِّلَ عَلیٰ مُحَمَّدٍ :

۵ـ هُوَالحَقُّ مِن رَبِّهِم :

۶ـ اِتَّبَعُوا الحَقَّ :

۷ـ اِتَّبِعوا ما اُنزِلَ اِلَیکُم مِن رَبِّکُم :

۸ـ وَ اتَّبَعُوا النّورَ الَّذیٓ اُنزِلَ مَعَهٓ :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۰۷ تا ۵۱۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات اول تا سوم سورهٔ محمد (ص) را کامل کنید.

۱ـ اَلَّذینَ کَفَروا وَصَدّوا عَن سَبیلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿۱﴾ : .....

۲ـ وَالَّذینَ ءامَنوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ : .....

۳ـ وَءامَنوا بِما نُزِّلَ عَلیٰ مُحَمَّدٍ : .....

۴ـ وَهُوَ الحَقُّ مِن رَبِّهِم : .....

۵ـ کَفَّرَ عَنهُم سَیِّئاتِهِم : پوشاند .....

۶ـ وَاَصلَحَ بالَهُم ﴿۲﴾ : و حال و روزشان را بهبود بخشید.

۷ـ ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذینَ کَفَرُوا اتَّبَعُوا الباطِلَ : زیرا .....

۸ـ وَاَنَّ الَّذینَ ءامَنُوا اتَّبَعُوا الحَقَّ مِن رَبِّهِم : .....

۹ـ کَذٰلِكَ یَضرِبُ اللّٰهُ لِلنّاسِ اَمثالَهُم ﴿۳﴾ : ... خدا ... ... حال و وضعشان را بیان می‌کند.

ج ـ از صفحهٔ ۵۰۸ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای آن بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۰۷ قرآن کریم در آیهٔ زیبایی، خداوند مؤمنان را نوید می‌دهد که اگر با ایمان و عمل صالح، دین خدا و او را یاری کنند، خدا نیز آنها را یاری می‌کند و در همهٔ امور، آنها را محکم و ثابت قدم می‌گرداند. این آیه شریفه را بیابید، همراه با معنای آن بنویسید و سعی کنید آن را حفظ کنید.

پیام قرآنی

یاری خدا، یاری از خدا

متن :

ترجمه :

شناخت

بهداشت روانی در قرآن (۱)

بارها شنیده یا خوانده‌ایم که قرآن کریم، کتاب هدایت است؛ اما این سخن حق، به دقت و تدبر نیاز دارد. هرچند انسان از فطرت الهی برخوردار است؛ اما باید با اندیشه، عمل، تلاش و مبارزه با کاستی‌ها و تمایلات نفسانی، فطرت الهی خود را شکوفا کند. این شکوفایی نیازمند هدایت الهی است و این هدایت الهی است که راه را از چاه و درستی را از نادرستی روشن می‌سازد.

از جمله بیماری‌ها و کاستی‌هایی که آدمی با آنها روبه‌روست و باید به درمان و رفع آنها بپردازد، بیماری‌ها و ناتوانی‌های روحی و روانی اوست. قرآن کریم در چند آیه خود را درمان و شفای بیماری‌هایی می‌داند که در قلب و وجود ما لانه کرده اند و مانع رشد و تعالی ما می‌شوند؛ مانند :

وَنُنَزِّلُ مِنَ القُرءانِ ما هُوَ شِفآءٌ وَ رَحمَةٌ لِلمُؤمِنينَ

اِسراء ۸۲

يَآ اَيُّهَا النّاسُ قَد جآءَتكُم مَوعِظَةٌ مِن رَبِّكُم وَ شِفآءٌ لِما فِي الصُّدورِ وَ هُدًى وَ رَحمَةٌ لِلمُؤمِنينَ

یونس ۵۷

در این آیات شریفه چه زیبا قرآن، درمان و شفای خود را برای همهٔ مردم می‌داند؛ اما همان‌طور که می‌فرماید، مؤمنان از این داروی الهی بهتر بهره‌مند می‌شوند.

اینک به بیان برخی از مشکلات و بیماری‌های روحی و روانی و درمان آنها در پرتو آموزه‌های قرآنی می‌پردازیم. چه خوب است در یکایک آنها دقت کنیم و با مراجعه به خویش و بهره‌گیری از هدایت قرآن‌کریم چنین موانعی را از پیش پای رشد و تعالی خود برداریم.

آسیب‌های روحی و روانی	درمان قرآن
نا امیدی و یأس	۱ـ سَیَجعَلُ اللّٰهُ بَعدَ عُسرٍ یُسرًا : خداوند به زودی پس از سختی آسانی می‌آورد. طلاق ۷ ۲ـ لا تَایئَسوا مِن رَوحِ اللّٰهِ : از لطف و رحمت خدا ناامید نشوید. یوسف ۸۷
اضطراب و نگرانی	اَلا بِذِکرِ اللّٰهِ تَطمَئِنُّ القُلوبُ : بدانید فقط با یاد خداست که دل‌ها آرامش می‌یابد. رعد ۲۸
نگرانی و ناراحتی	یٰـاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنُوا استَعینوا بِالصَّبرِ وَ الصَّلوٰةِ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرینَ ای مؤمنان از صبر و نماز کمک بگیرید؛قطعاً خدا با صابران است. بقره ۱۵۳
احساس گناه و ناامیدی از بخشش	قُل یٰعِبادِیَ الَّذینَ اَسرَفوا عَلیٰ اَنفُسِهِم لا تَقنَطوا مِن رَحمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ یَغفِرُ الذُّنوبَ جَمیعًا اِنَّهُ هُوَ الغَفورُ الرَّحیمُ بگو ای بندگان من که به خود ظلم کرده‌اید از رحمت و مهربانی خدا ناامید نشوید قطعاً خدا همهٔ گناهان را می‌آمرزد، به راستی او بسیار آمرزنده و مهربان است. وَ اَنیبوا اِلیٰ رَبِّکُم وَ اَسلِموا لَهُ و به سوی پروردگارتان بازگردید و در برابر او تسلیم باشید. زمر ۵۳ و ۵۴
احساس شکست در زندگی	۱ـ وَتَوَکَّل عَلَی اللّٰهِ وَ کَفیٰ بِاللّٰهِ وَکیلًا و بر خدا توکل کن که حمایت و پشتیبانی خدا کافی است. احزاب ۳ ۲ـ وَما تَوفیقیٓ اِلّا بِاللّٰهِ عَلَیهِ تَوَکَّلتُ وَ اِلَیهِ اُنیبُ موفقیت من فقط از سوی خداست بر او توکل کردم و به سوی او باز می‌گردم. هود ۸۸

خواندن در گروه

آیاتها ۲۹ سورَةُ الفَتح

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحیمِ

اِنّا فَتَحنا لَكَ فَتحًا مُبینًا ﴿۱﴾ لِیَغفِرَ لَكَ اللهُ ما تَقَدَّمَ مِن
ذَنبِكَ وَما تَاَخَّرَ وَیُتِمَّ نِعمَتَهٖ عَلَیكَ وَیَهدِیَكَ صِراطًا
مُستَقیمًا ﴿۲﴾ وَیَنصُرَكَ اللهُ نَصرًا عَزیزًا ﴿۳﴾ هُوَ الَّذیٓ اَنزَلَ
السَّكینَةَ فی قُلوبِ المُؤمِنینَ لِیَزدادوٓا ایمانًا مَعَ ایمانِهِم ۚ وَلِلّٰهِ
جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۚ وَكانَ اللهُ عَلیمًا حَكیمًا ﴿۴﴾ لِیُدخِلَ
المُؤمِنینَ وَالمُؤمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجری مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ خٰلِدینَ
فیها وَیُكَفِّرَ عَنهُم سَیِّئاتِهِم ۫ وَكانَ ذٰلِكَ عِندَ اللهِ فَوزًا
عَظیمًا ﴿۵﴾ وَیُعَذِّبَ المُنٰفِقینَ وَالمُنٰفِقٰتِ وَالمُشرِكینَ
وَالمُشرِكٰتِ الظّآنّینَ بِاللهِ ظَنَّ السَّوءِ ۚ عَلَیهِم دآئِرَةُ السَّوءِ ۫
وَغَضِبَ اللهُ عَلَیهِم وَلَعَنَهُم وَاَعَدَّ لَهُم جَهَنَّمَ ۫ وَسآءَت مَصیرًا
﴿۶﴾ وَلِلّٰهِ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۚ وَكانَ اللهُ عَزیزًا حَكیمًا
﴿۷﴾ اِنّآ اَرسَلنٰكَ شاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذیرًا ﴿۸﴾ لِتُؤمِنوا بِاللهِ
وَرَسولِهٖ وَتُعَزِّروهُ وَتُوَقِّروهُ ۫ وَتُسَبِّحوهُ بُكرَةً وَاَصیلًا ﴿۹﴾

اِنَّ الَّذينَ يُبايِعونَكَ اِنَّما يُبايِعونَ اللّٰهَ يَدُ اللّٰهِ فَوقَ اَيديهِمۚ
فَمَن نَكَثَ فَاِنَّما يَنكُثُ عَلىٰ نَفسِهۦۖ وَمَن اَوفىٰ بِما عٰهَدَ
عَلَيهُ اللّٰهَ فَسَيُؤتيهِ اَجرًا عَظيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقولُ لَكَ المُخَلَّفونَ
مِنَ الاَعرابِ شَغَلَتنا اَموالُنا وَاَهلونا فَاستَغفِر لَناۚ يَقولونَ
بِاَلسِنَتِهِم ما لَيسَ فى قُلوبِهِمۚ قُل فَمَن يَملِكُ لَكُم مِنَ
اللّٰهِ شَيـًٔا اِن اَرادَ بِكُم ضَرًّا اَو اَرادَ بِكُم نَفعًاۚ بَل كانَ اللّٰهُ بِما
تَعمَلونَ خَبيرًا ﴿١١﴾ بَل ظَنَنتُم اَن لَن يَنقَلِبَ الرَّسولُ
وَالمُؤمِنونَ اِلىٰٓ اَهليهِم اَبَدًا وَزُيِّنَ ذٰلِكَ فى قُلوبِكُم
وَظَنَنتُم ظَنَّ السَّوءِ وَكُنتُم قَومًا بورًا ﴿١٢﴾ وَمَن لَم يُؤمِن
بِاللّٰهِ وَرَسولِهِۦ فَاِنّـٰٓا اَعتَدنا لِلكـٰفِرينَ سَعيرًا ﴿١٣﴾ وَلِلّٰهِ مُلكُ
السَّمـٰوٰتِ وَالاَرضِۚ يَغفِرُ لِمَن يَشـٰٓاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشـٰٓاءُۚ
وَكانَ اللّٰهُ غَفورًا رَحيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقولُ المُخَلَّفونَ اِذَا
انطَلَقتُم اِلىٰ مَغانِمَ لِتَأخُذوها ذَرونا نَتَّبِعكُمۖ يُريدونَ
اَن يُبَدِّلوا كَلـٰمَ اللّٰهِۚ قُل لَن تَتَّبِعونا كَذٰلِكُم قالَ اللّٰهُ مِن قَبلُۖ
فَسَيَقولونَ بَل تَحسُدونَناۚ بَل كانوا لا يَفقَهونَ اِلّا قَليلًا ﴿١٥﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

روان است ، بزرگ ، لشکریان ، رستگاری ، رودها ، زیر

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	سَکینَة	آرامش	۵	تَحت	...
۲	جُنود	... ، جمع جُند	۶	اَنهار	...
۳	یُدخِلُ	وارد می‌کند	۷	فَوز	موفقیت ، ...
۴	تَجری	...	۸	عَظیم	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ هُوَ الَّذیٓ :

۲ـ اَنزَلَ السَّکینَةَ :

۳ـ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ :

۴ـ عَلیمًا حَکیمًا :

۵ـ لِیُدخِلَ[1] المُؤمِنینَ وَالمُؤمِنٰتِ :

۶ـ تَجری مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ :

۷ـ خٰلِدینَ فیها :

۸ـ فَوزًا عَظیمًا :

۱ـ لِیُدخِلَ = لِـ + یُدخِلُ ← لِیُدخِلَ : تا وارد کند

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۱۱ تا ۵۱۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۴ و ۵ سورهٔ فتح را کامل کنید.

۱ـ هُوَ الَّذیٓ اَنزَلَ السَّکینَةَ فی قُلوبِ المُؤمِنینَ : .....

۲ـ لِیَزدادوٓا ایمانًا مَعَ ایمانِهِم : ... بیفزایند ... بر ...

۳ـ وَلِلّٰهِ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ : .....

۴ـ وَکانَ اللّٰهُ عَلیمًا حَکیمًا ﴿٤﴾ : .....

۵ـ لِیُدخِلَ المُؤمِنینَ وَالمُؤمِنٰتِ جَنّٰتٍ : .....

۶ـ تَجری مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ خٰلِدینَ فیها : .....

۷ـ وَیُکَفِّرَ عَنهُم سَیِّئٰتِهِم : و بپوشاند .....

۸ـ وَکانَ ذٰلِکَ عِندَ اللّٰهِ فَوزًا عَظیمًا ﴿٥﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۱۱ و ۵۱۲ قرآن کریم چند عبارت آشنا را بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید (غیر از عبارات آیهٔ چهارم و پنجم).

د ـ در صفحهٔ ۵۱۲ قرآن کریم یک پیام بسیار زیبا و مشهور آمده است. آن را یافته، همراه با معنا بنویسید و حفظ کنید.

پیام قرآنی

خدا، برترین قدرت

متن :

ترجمه :

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكانَ خَيْرًا لَهُمْ ۚ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَحيمٌ ﴿٥﴾ يٰاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنُوا اِن جاءَكُمْ فاسِقٌ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوا
اَن تُصيبُوا قَوْمًا بِجَهالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلىٰ ما فَعَلْتُمْ نٰدِمينَ ﴿٦﴾
وَاعْلَمُوا اَنَّ فيكُمْ رَسولَ اللّٰهِ ۚ لَوْ يُطيعُكُمْ فى كَثيرٍ مِنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيمانَ وَزَيَّنَهُ فى قُلوبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ
الْكُفْرَ وَالْفُسوقَ وَالْعِصْيانَ ۚ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرّاشِدونَ ﴿٧﴾
فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً ۚ وَاللّٰهُ عَليمٌ حَكيمٌ ﴿٨﴾ وَاِن طائِفَتانِ
مِنَ الْمُؤْمِنينَ اقْتَتَلوا فَاَصْلِحوا بَيْنَهُما ۖ فَاِن بَغَتْ اِحْدٰهُما
عَلَى الْاُخْرىٰ فَقاتِلُوا الَّتى تَبْغى حَتّٰى تَفيٓءَ اِلىٰٓ اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِن فاءَتْ
فَاَصْلِحوا بَيْنَهُما بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطوا ۖ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطينَ
﴿٩﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمونَ ﴿١٠﴾ يٰاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنُوا لا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِن قَوْمٍ
عَسىٰٓ اَن يَكُونوا خَيْرًا مِنْهُمْ ۖ وَلا نِسآءٌ مِن نِسآءٍ عَسىٰٓ اَن يَكُنَّ خَيْرًا
مِنْهُنَّ ۖ وَلا تَلْمِزوا اَنْفُسَكُمْ وَلا تَنابَزوا بِالْاَلْقابِ ۖ بِئْسَ الِاسْمُ
الْفُسوقُ بَعْدَ الْاِيمانِ ۚ وَمَن لَمْ يَتُبْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّالِمونَ ﴿١١﴾

وقف و ابتدا و نظم قرائت

کلمات و عبارات هر متن باید با نظم و ترتیب خاص خود و نیز کلمات یک جمله باید متصل و مرتبط با یکدیگر خوانده شود و میان جمله‌ها، مکث‌های مناسب و طبیعی وجود داشته باشد. رعایت این موضوع در خواندن قرآن از اهمیت بیشتری برخوردار است. از این رو باید همواره از ابتدای جمله شروع و فقط در آخر جمله‌ها وقف کنیم، تا هر جمله کامل شود و نیز جمله‌ها با هم مخلوط نشوند و معنای آیات به طور صحیح درک شوند.

برای رعایت دقیق محل وقف و ابتدای مناسب، علائمی نوشته شده است؛ به این ترتیب :

۱ـ شمارهٔ آیه که معمولاً در آخر آن می‌آید و جای بسیار مناسب برای وقف است. مانند :

اِذا وَقَعَتِ الواقِعَةُ ﴿۱﴾ لَيسَ لِوَقعَتِها كاذِبَةٌ ﴿۲﴾ خافِضَةٌ رافِعَةٌ ﴿۳﴾

سوره واقعه

۲ـ علائم وقف در آیاتی که شامل چند جمله است. این علائم به شکل حروف ریز

ط ج ز ص م

«..... ....» بالای متن و آخر جمله می‌آید، مانند :

اَفَلَم يَسيروا فِي الاَرضِ فَيَنظُروا كَيفَ كانَ عاقِبَةُ الَّذينَ مِن قَبلِهِم ج
دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيهِم ز وَلِلكافِرينَ اَمثالُها ﴿۱۰﴾

سوره محمد (ص)

از این رو هنگام قرائت قرآن به علائم وقف دقت و در هریک از آنها وقف کنید.

فعالیت آیهٔ ۱۵ از صفحه ۴۸۴ قرآن کریم را با رعایت همهٔ محل‌های وقف بخوانید.
(صفحه ۱۳ کتاب درسی)

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

نباید مسخره کند ، می‌باشند ، زنان ، برادران ، اصلاح کنید

ردیف	کلمه	معنا
۱	اِخوَة	...
۲	اَصلِحوا	...
۳	تُرحَمونَ	مورد رحمت قرار می‌گیرید
۴	لایَسخَر	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	عَسیٰ	شاید
۶	یَکونونَ ، یَکونوا	... ، باشند
۷	نِساء	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اِنَّمَا المُؤمِنونَ اِخوَةٌ[1] :

۲ـ فَاَصلِحوا :

۳ـ وَاتَّقُوا اللّٰهَ :

۴ـ لَعَلَّکُم تُرحَمونَ :

۵ـ لایَسخَر قَومٌ مِن[2] قَومٍ :

۶ـ عَسیٰ اَن یَکونوا :

۷ـ خَیرًا مِنهُنَّ :

۸ـ وَلانِساءٌ مِن[2] نِساءٍ :

۱ـ این عبارت را به صورت «مؤمنان، فقط با هم برادرند» معنا کنید. یعنی مؤمنان فقط باید با هم برادری و مهربانی کنند نه جنگ و نزاع .

۲ـ در این دو عبارت حرف «مِن» معنا نمی‌شود و در آخر ترجمه، کلمهٔ «را» می‌آید.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۱۵ تا ۵۲۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیهٔ ۱۰ و قسمت اول آیهٔ ۱۱ سورهٔ حجرات را کامل کنید.

۱ـ اِنَّمَا المُؤمِنونَ اِخوَةٌ : .....

۲ـ فَاَصلِحوا بَینَ اَخَوَیکُم : ..... دو برادرتان.

۳ـ وَاتَّقُوا اللهَ لَعَلَّکُم تُرحَمونَ ﴿۱۰﴾ : .....

۴ـ یٰاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوا لا یَسخَر قَومٌ مِن قَومٍ : .....

۵ـ عَسیٰ اَن یَکونوا خَیرًا مِنهُم : .....

۶ـ وَلا نِسآءٌ مِن نِسآءٍ عَسیٰ اَن یَکُنَّ خَیرًا مِنهُنَّ ... ﴿۱۱﴾ :

..... ، ..... باشند .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۱۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ سورهٔ حجرات یکی از زیباترین و جامع‌ترین سوره‌های قرآن کریم است. در این سوره مسائل بسیار مهم اعتقادی در زمینهٔ اطاعت کامل از خدا و پیامبر اکرم و نیز مسائل مهم اجتماعی میان مسلمانان مانند صلح و پرهیز از جنگ و نیز مسائل ارزشمند اخلاقی آمده است. از این سوره یا به‌طور خاص، از صفحهٔ ۵۱۷، یکی از این پیام‌های ارزشمند را انتخاب کنید و همراه با معنای آن بنویسید. سپس آن را حفظ و به آن پای‌بند باشید.

پیام قرآنی

آیین زندگی

متن :

ترجمه :

شناخت

بهداشت روانی در قرآن (۲)

در درس قبل با برخی از مشکلات روحی و روانی آدمی و درمان‌های قرآن کریم آشنا شدیم. اینک نیز به تعداد دیگری از این مشکلات توجه می‌کنیم.

آسیب‌های روحی و روانی	درمان قرآن
لج‌بازی و کینه‌توزی	۱ـ وَلا تَستَوِی الحَسَنَةُ وَلَا السَّیِّئَةُ نیکی و بدی یکسان نیست؛ اِدفَع بِالَّتی هِیَ اَحسَنُ (بدی) را با آنچه که بهتر است، از بین ببرید (بدی را با بدی پاسخ ندهید). فصلت ۳۴ ۲ـ وَلیَعفوا وَلیَصفَحوا باید عفو کنند و گذشت نمایند؛ اَلا تُحِبّونَ اَن یَغفِرَاللهُ لَکُم مگر دوست ندارید که خداوند شما را ببخشد؟! نور ۲۲
خشم و عصبانیت	۱ـ وَ الکٰظِمینَ الغَیظَ وَ العافینَ عَنِ النّاسِ (افراد با تقوا) خشم خود را فرو می‌خورند و مردم را عفو می‌کنند. آل عمران ۱۳۴ ۲ـ فَمَن عَفا وَاَصلَحَ فَاَجرُهُ عَلَی اللهِ هرکس که (دیگری را) ببخشد و با او آشتی کند، خداوند به او پاداش می‌دهد. شوری ۴۰

خودکم‌بینی	وَلا تَهِنوا وَ لا تَحزَنوا سستی نکنید و ناراحت و نگران نباشید وَاَنتُمُ الاَعلَونَ اِن کُنتُم مُؤمِنینَ که شما برترید، اگر مؤمن باشید. آل عمران ۱۳۹
۱ـ مسخره کردن ۲ـ عیب جویی ۳ـ لقب بد دادن ۴ـ سوءظن ۵ـ تجسس در کار دیگران ۶ـ غیبت کردن	تحقیق : با مراجعه به آیات ۱۰ تا ۱۲ سورهٔ حجرات این موارد را بیابید و با تدبر در این چند آیه بیان کنید که قرآن برای پاک شدن از این صفات ناپسند فردی و اجتماعی، ما را به چه راهی هدایت می‌کند.

خواندن در گروه

وَالسَّمآءِ ذاتِ الحُبُكِ ﴿٧﴾ اِنَّكُم لَفى قَولٍ مُختَلِفٍ ﴿٨﴾ يُؤفَكُ عَنهُ
مَن اُفِكَ ﴿٩﴾ قُتِلَ الخَرّٰصونَ ﴿١٠﴾ الَّذينَ هُم فى غَمرَةٍ ساهونَ ﴿١١﴾
يَسـَٔلونَ اَيّانَ يَومُ الدّينِ ﴿١٢﴾ يَومَ هُم عَلَى النّارِ يُفتَنونَ ﴿١٣﴾ ذوقوا
فِتنَتَكُم هٰذَا الَّذى كُنتُم بِهِ تَستَعجِلونَ ﴿١٤﴾ اِنَّ المُتَّقينَ فى جَنّٰتٍ
وَعُيونٍ ﴿١٥﴾ ءاخِذينَ ما ءاتىٰهُم رَبُّهُم اِنَّهُم كانوا قَبلَ ذٰلِكَ مُحسِنينَ
﴿١٦﴾ كانوا قَليلًا مِنَ الَّيلِ ما يَهجَعونَ ﴿١٧﴾ وَبِالاَسحارِ هُم يَستَغفِرونَ
﴿١٨﴾ وَفى اَموالِهِم حَقٌّ لِلسّآئِلِ وَالمَحرومِ ﴿١٩﴾ وَفِى الاَرضِ ءايٰتٌ
لِلموقِنينَ ﴿٢٠﴾ وَفى اَنفُسِكُم اَفَلا تُبصِرونَ ﴿٢١﴾ وَفِى السَّمآءِ رِزقُكُم
وَما توعَدونَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ السَّمآءِ وَالاَرضِ اِنَّهُ لَحَقٌّ مِثلَ ما اَنَّكُم
تَنطِقونَ ﴿٢٣﴾ هَل اَتىٰكَ حَديثُ ضَيفِ اِبرٰهيمَ المُكرَمينَ ﴿٢٤﴾
اِذ دَخَلوا عَلَيهِ فَقالوا سَلٰمًا قالَ سَلٰمٌ قَومٌ مُنكَرونَ ﴿٢٥﴾ فَراغَ
اِلىٰ اَهلِهِ فَجآءَ بِعِجلٍ سَمينٍ ﴿٢٦﴾ فَقَرَّبَهُ اِلَيهِم قالَ اَلا تَأكُلونَ
﴿٢٧﴾ فَاَوجَسَ مِنهُم خيفَةً قالوا لا تَخَف وَبَشَّروهُ بِغُلٰمٍ عَليمٍ
﴿٢٨﴾ فَاَقبَلَتِ امرَاَتُهُ فى صَرَّةٍ فَصَكَّت وَجهَها وَقالَت عَجوزٌ
عَقيمٌ ﴿٢٩﴾ قالوا كَذٰلِكِ قالَ رَبُّكِ اِنَّهُ هُوَ الحَكيمُ العَليمُ ﴿٣٠﴾

۞ قالَ فَما خَطبُكُم اَيُّهَا المُرسَلونَ ﴿۳۱﴾ قالوا اِنّا اُرسِلنا اِلىٰ قَومٍ
مُجرِمينَ ﴿۳۲﴾ لِنُرسِلَ عَلَيهِم حِجارَةً مِن طينٍ ﴿۳۳﴾ مُسَوَّمَةً
عِندَ رَبِّكَ لِلمُسرِفينَ ﴿۳۴﴾ فَاَخرَجنا مَن كانَ فيها مِنَ المُؤمِنينَ
﴿۳۵﴾ فَما وَجَدنا فيها غَيرَ بَيتٍ مِنَ المُسلِمينَ ﴿۳۶﴾ وَتَرَكنا فيها آيَةً
لِلَّذينَ يَخافونَ العَذابَ الاَليمَ ﴿۳۷﴾ وَفي موسىٰ اِذ اَرسَلناهُ اِلىٰ فِرعَونَ
بِسُلطانٍ مُبينٍ ﴿۳۸﴾ فَتَوَلّىٰ بِرُكنِهِ وَقالَ ساحِرٌ اَو مَجنونٌ ﴿۳۹﴾ فَاَخَذناهُ
وَجُنودَهُ فَنَبَذناهُم فِي اليَمِّ وَهُوَ مُليمٌ ﴿۴۰﴾ وَفي عادٍ اِذ اَرسَلنا
عَلَيهِمُ الرّيحَ العَقيمَ ﴿۴۱﴾ ما تَذَرُ مِن شَيءٍ اَتَت عَلَيهِ اِلّا جَعَلَتهُ
كَالرَّميمِ ﴿۴۲﴾ وَفي ثَمودَ اِذ قيلَ لَهُم تَمَتَّعوا حَتّىٰ حينٍ ﴿۴۳﴾ فَعَتَوا عَن
اَمرِ رَبِّهِم فَاَخَذَتهُمُ الصّاعِقَةُ وَهُم يَنظُرونَ ﴿۴۴﴾ فَما استَطاعوا
مِن قِيامٍ وَما كانوا مُنتَصِرينَ ﴿۴۵﴾ وَقَومَ نوحٍ مِن قَبلُ اِنَّهُم كانوا
قَوماً فاسِقينَ ﴿۴۶﴾ وَالسَّماءَ بَنَيناها بِاَيدٍ وَاِنّا لَموسِعونَ ﴿۴۷﴾
وَالاَرضَ فَرَشناها فَنِعمَ الماهِدونَ ﴿۴۸﴾ وَمِن كُلِّ شَيءٍ خَلَقنا
زَوجَينِ لَعَلَّكُم تَذَكَّرونَ ﴿۴۹﴾ فَفِرّوا اِلَى اللهِ اِنّي لَكُم مِنهُ نَذيرٌ مُبينٌ
﴿۵۰﴾ وَلا تَجعَلوا مَعَ اللهِ اِلٰهاً آخَرَ اِنّي لَكُم مِنهُ نَذيرٌ مُبينٌ ﴿۵۱﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

استغفار می‌کنند ، بودند ، سَحَرها ، نیازمند ، ثروت

ردیف	کلمه	معنا
۱	کانوا	...
۲	اَسحار	... ، جمع سَحَر
۳	یَستَغفِرونَ	... ، آمرزش می‌خواهند

ردیف	کلمه	معنا
۴	اَموال	... ، جمع مال
۵	سائِل	نیازمند، درخواست کننده
۶	مَحروم	محروم ، ...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اِنَّ المُتَّقینَ :

۲ـ فی جَنّٰتٍ وَعُیونٍ :

۳ـ اِنَّهُم کانوا :

۴ـ هُم یَستَغفِرونَ :

۵ـ وَفیٓ اَموالِهِم :

۶ـ لِلسّآئِلِ وَالمَحرومِ :

۷ـ وَفِی الاَرضِ ءایٰتٌ :

۸ـ وَفیٓ اَنفُسِکُم :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۲۱ تا ۵۲۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱۵ تا ۲۱ سورهٔ ذاریات را کامل کنید.

۱ـ اِنَّ المُتَّقینَ فی جَنّٰتٍ وَعُیونٍ ﴿۱۵﴾ : .....

۲ـ ءاخِذینَ مآ ءاتىٰهُم رَبُّهُم : آنچه ..... به آنها می‌دهد می‌گیرند؛

۳ـ اِنَّهُم کانوا قَبلَ ذٰلِكَ مُحسِنینَ ﴿۱۶﴾ : .....

۴ـ کانوا قَلیلًا مِنَ الَّیلِ ما یَهجَعونَ ﴿۱۷﴾ : آنها فقط کمی از شب را می‌خوابیدند (و بیشتر شب را در دعا و نماز بودند).

۵ـ وَبِالْاَسحارِ[1] هُم یَستَغفِرونَ ﴿۱۸﴾ : .....

۶ـ وَفیٓ اَموالِهِم حَقٌّ لِلسّآئِلِ وَالمَحرومِ ﴿۱۹﴾ : ..... سهمی است

۷ـ وَفِی الْاَرضِ ءایٰتٌ لِلموقِنینَ ﴿۲۰﴾ : .....

۸ـ وَفیٓ اَنفُسِکُم اَفَلا تُبصِرونَ ﴿۲۱﴾ : ..... پس آیا نمی‌بینید؟!

ج ـ از صفحه ۵۲۳ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و معنا کنید.

د ـ در صفحهٔ ۵۲۳ قرآن کریم، خداوند به پیامبر می‌فرماید: «به مؤمنان پند و تذکر بده که برای آنها سودمند است». این آیهٔ شریفه را بیابید، همراه با ترجمهٔ آن بنویسید. به‌نظر شما چرا پند و تذکر سودمند است؟ در این باره با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

پیام قرآنی

مؤمنان را سود بخشد!

متن :

ترجمه :

۱ـ در اینجا «بِـ» به معنای «در» است.

وَنَبِّئْهُمْ اَنَّ الْمَآءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ ۖ كُلُّ شِرْبٍ مُحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ
فَتَعَاطٰى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ اِنَّآ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْءَانَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ اِنَّآ اَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ حَاصِبًا اِلَّآ اٰلَ لُوطٍ ۖ نَجَّيْنٰهُمْ بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا ۚ
كَذٰلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ اَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا
بِالنُّذُرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهٖ فَطَمَسْنَآ اَعْيُنَهُمْ ۖ فَذُوقُوا
عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾
فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ
﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ جَآءَ اٰلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا بِاٰيٰتِنَا كُلِّهَا فَاَخَذْنٰهُمْ
اَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ اَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ اُولٰٓئِكُمْ اَمْ لَكُمْ بَرَآءَةٌ
فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ اَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ
وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ اَدْهٰى وَاَمَرُّ
﴿٤٦﴾ اِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ
عَلٰى وُجُوهِهِمْ ۖ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ اِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنٰهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

آموزش قرائت

وقف در آخر جمله

بسیاری از جمله‌های یک آیه، علامت وقف ندارند و تشخیص اینکه جمله در کجا پایان می‌یابد تا بتوان در آخر آن، وقف کرد؛ از طریق درک معنای آن، امکان‌پذیر است.

برای درک معنای آیات، باید با معنای کلمات و ساختار جمله آشنا باشیم تا هر جمله را از جملهٔ دیگر تشخیص‌دهیم[1]. همچنین می‌توان به وسیله برخی کلمات ساده، ابتدای جمله را تشخیص داد و در محل مناسب وقف کرد.

برخی کلمات پر استفاده که معمولاً در اول جمله قرار می‌گیرند، عبارت‌اند از :

وَ ، فَ ، ثُمَّ ، اِنَّ ، لٰکِنَّ

خوب است بدانیم که وقف بر سر هر جمله و کوتاه کوتاه خواندن عبارات قرآنی، خواندن را آسان می کند و از اشتباهات می‌کاهد، همچنین درک و فهم معنای آیات آسان‌تر و وقف و ابتدا، بهتر انجام می‌شود.

فعالیت اکنون با توجه به کلماتی مانند «وَ ، فَ ، ...» جمله‌های آیات ۹ و ۱۰ صفحهٔ ۵۳۸ قرآن کریم را مشخص کنید و این آیات را با رعایت وقف در آخر هر جمله بخوانید.

۱ـ مطالعهٔ ترجمهٔ آیات نیز می‌تواند ما را در درک معنای آیات کمک کند.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

پند ، خاندان ، آسان کردیم

ردیف	کلمه	معنا
۱	یَسَّرنا	...
۲	ذِکر	... ، یاد
۳	ءال	آل ، ...

ردیف	کلمه	معنا
۴	مُدَّکِر	پندگیرنده
۵	نُذُر	هشدارها، هشداردهندگان
۶	اَخَذنا	مجازات کردیم، گرفتیم

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ وَلَقَدیَسَّرنَا القُرءانَ :

۲ـ لِلذِّکرِ :

۳ـ وَلَقَدجآءَ :

۴ـ ءالَ فِرعَونَ :

۵ـ کَذَّبوا بِـٔایٰتِنا :

۶ـ کُلِّها :

۷ـ فَاَخَذنٰهُم :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۲۶ تا ۵۳۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۴۰ تا ۴۲ سورهٔ قمر را کامل کنید.

۱ـ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْءانَ لِلذِّكْرِ : .....

۲ـ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾ : ... ... هیچ ... ... ؟!

۳ـ وَلَقَدْ جَآءَ ءالَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾ : .....

۴ـ كَذَّبُوا بِـَٔايَـٰتِنَا كُلِّهَا : .....

۵ـ فَأَخَذْنَـٰهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ :

... ... را آن‌گونه که فردی عزتمند و مقتدر مجازات می‌کند.

ج ـ از صفحهٔ ۵۲۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۲۷ قرآن کریم، عبارات زیبا و پرمعنای بسیاری آمده است. در یکی از آنها خداوند می‌فرماید: «در دستیابی به حقّ، ظن و گمان کافی نیست». در حقایقی مهم همچون اعتقادات دینی باید به یقین و اطمینان کامل دست یافت. این عبارت حکیمانه را بیابید، همراه با معنای آن بنویسید و چه خوب است آن را حفظ کنید.

پیام قرآنی

فقط یقین!

متن :

ترجمه :

انبساط و گسترش جهان

دانشمندان می‌گویند جهان پیوسته در حال انبساط و گسترش است و کهکشان‌ها از یکدیگر دور می‌شوند. پروفسور استیفن ویلیام هاوکینگ در کتاب تاریخچهٔ زمان می‌گوید[1] :

«مجموعهٔ کیهانی شامل چندین میلیارد کهکشان است که هر کدام دارای چندین میلیون ستاره‌اند. همهٔ این کهکشان‌ها در حال دورشدن از ما هستند. این مطلب را به‌وسیلهٔ تجزیهٔ نور ستارگان می‌فهمیم.»

برای نخستین بار دانشمندی به‌نام «سِلیفِر» در سال ۱۹۲۲ میلادی این موضوع را کشف کرد. بعد از او «هابِل» در سال ۱۹۲۹ اعلام کرد کهکشان‌ها و ستارگان به صورت منظم از یکدیگر دور می‌شوند.

۱ــ پژوهشی در اعجاز علمی قرآن تألیف دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، صفحهٔ ۱۴۲

***

قرآن کریم در عصری که نه از دوربین‌های معمولی خبری بود و نه از تلسکوپ‌های غول‌پیکر امروزی، به گسترش و انبساط عالم اشاره کرده است. هرچند قرآن، کتاب نجوم، فیزیک یا شیمی نیست؛ بلکه کتاب هدایت انسان است؛ اما گاهی به برخی از رازها و شگفتی‌های عالم آفرینش که در زمان نزول قرآن هیچ خبری از آن نبوده است، اشاره دارد. چنین اشاره‌هایی، نشانهٔ روشن و خوبی است که قرآن کریم وحی الهی است که سرچشمه در علم بی‌پایان خداوند دارد. در آیهٔ ۴۷ سورهٔ ذاریات به این موضوع علمی شگفت‌انگیز اشاره شده است.

وَالسَّمآءَ بَنَیۡنٰها بِاَیۡدٍ وَّاِنَّا لَمُوۡسِعُوۡنَ

و ما آسمان را با قدرت بنا کردیم و همواره آن را گسترش می‌بخشیم.

ذاریات ۴۷

وَما اَمرُنا اِلّا واحِدَةٌ كَلَمحٍ بِالبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَد اَهلَكنا
اَشياعَكُم فَهَل مِن مُدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَيءٍ فَعَلوهُ فِي
الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغيرٍ وَكَبيرٍ مُستَطَرٌ ﴿٥٣﴾ اِنَّ المُتَّقينَ فِي
جَنّٰتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فِي مَقعَدِ صِدقٍ عِندَ مَليكٍ مُقتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

آياتها ٧٨ سورَةُ الرَّحمٰن

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اَلرَّحمٰنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ القُرءانَ ﴿٢﴾ خَلَقَ الاِنسانَ ﴿٣﴾
عَلَّمَهُ البَيانَ ﴿٤﴾ اَلشَّمسُ وَالقَمَرُ بِحُسبانٍ ﴿٥﴾ وَالنَّجمُ
وَالشَّجَرُ يَسجُدانِ ﴿٦﴾ وَالسَّماءَ رَفَعَها وَوَضَعَ المِيزانَ
﴿٧﴾ اَلّا تَطغَوا فِي المِيزانِ ﴿٨﴾ وَاَقيمُوا الوَزنَ بِالقِسطِ
وَلا تُخسِرُوا المِيزانَ ﴿٩﴾ وَالاَرضَ وَضَعَها لِلاَنامِ ﴿١٠﴾
فيها فاكِهَةٌ وَالنَّخلُ ذاتُ الاَكمامِ ﴿١١﴾ وَالحَبُّ ذُو العَصفِ
وَالرَّيحانُ ﴿١٢﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿١٣﴾ خَلَقَ
الاِنسانَ مِن صَلصالٍ كَالفَخّارِ ﴿١٤﴾ وَخَلَقَ الجانَّ مِن
مارِجٍ مِن نارٍ ﴿١٥﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿١٦﴾

رَبُّ المَشرِقَينِ وَ رَبُّ المَغرِبَينِ ﴿١٧﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿١٨﴾
مَرَجَ البَحرَينِ يَلتَقِيانِ ﴿١٩﴾ بَينَهُما بَرزَخٌ لا يَبغِيانِ ﴿٢٠﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ
رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٢١﴾ يَخرُجُ مِنهُمَا اللُّؤلُؤُ وَ المَرجانُ ﴿٢٢﴾ فَبِاَيِّ
ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٢٣﴾ وَ لَهُ الجَوارِ المُنشَئاتُ فِي البَحرِ كَالاَعلامِ
﴿٢٤﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَن عَلَيها فانٍ ﴿٢٦﴾ وَ يَبقىٰ
وَجهُ رَبِّكَ ذُو الجَلٰلِ وَ الاِكرامِ ﴿٢٧﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ
﴿٢٨﴾ يَسئَلُهُ مَن فِي السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ ۚ كُلَّ يَومٍ هُوَ فِي شَأنٍ
﴿٢٩﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٣٠﴾ سَنَفرُغُ لَكُم اَيُّهَ الثَّقَلانِ
﴿٣١﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٣٢﴾ يٰمَعشَرَ الجِنِّ وَ الاِنسِ
اِنِ استَطَعتُم اَن تَنفُذُوا مِن اَقطارِ السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ فَانفُذُوا ۚ
لا تَنفُذُونَ اِلّا بِسُلطٰنٍ ﴿٣٣﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٣٤﴾
يُرسَلُ عَلَيكُما شُواظٌ مِن نارٍ وَ نُحاسٌ فَلا تَنتَصِرانِ ﴿٣٥﴾ فَبِاَيِّ
ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٣٦﴾ فَاِذَا انشَقَّتِ السَّمآءُ فَكانَت وَردَةً
كَالدِّهانِ ﴿٣٧﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٣٨﴾ فَيَومَئِذٍ لا يُسئَلُ
عَن ذَنبِهٖۤ اِنسٌ وَ لا جانٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٤٠﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

سجده می‌کند ، ترازو ، یاد داد ، طغیان نکنید ، سخن

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	عَلَّمَ	... ، آموخت	۵	رَفَعَ	برافراشت
۲	بَیان	... ، سخن گفتن	۶	وَضَعَ	قرارداد، نهاد
۳	نَجم	علف، گیاه بدون ساقه	۷	میزان	... ، معیار
۴	یَسجُدُ	...	۸	لاتَطغَوا	... ، از حدنگذرید

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَلرَّحمٰنُ : خدایِ ...

۲ـ عَلَّمَ القُرءانَ :

۳ـ خَلَقَ الاِنسانَ :

۴ـ عَلَّمَهُ البَیانَ :

۵ـ اَلشَّمسُ وَالقَمَرُ :

۶ـ وَالنَّجمُ[1] وَالشَّجَرُ :

۷ـ یَسجُدانِ :

۸ـ رَفَعَها :

۹ـ وَضَعَ المیزانَ :

۱۰ـ اَلّا[2] تَطغَوا :

۱۱ـ اَقیمُوا الوَزنَ :

۱۲ـ بِالقِسطِ[3] :

۱ـ «نجم» به معنای «ستاره» نیز است؛ اما در اینجا بهتر است به معنایی که در جدول آمده، ترجمه شود.

۲ـ اَلّا = اَن + لا

۳ـ قِسط : عدل

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۱ تا ۵۳۴ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱ تا ۹ سوره «الرّحمٰن» را کامل کنید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱ـ اَلرَّحْمٰنُ ۝۱ عَلَّمَ الْقُرْءانَ ۝۲ خَلَقَ الْاِنسانَ ۝۳ عَلَّمَهُ الْبَيانَ ۝۴

۱ ..... ۲ ..... ۳ ..... ۴ .....

۲ـ اَلشَّمسُ وَالْقَمَرُ بِحُسبانٍ ۝۵ : ... و ... با حساب و اندازه در نظم هستند.

۳ـ وَالنَّجمُ وَالشَّجَرُ يَسجُدانِ ۝۶ : .....

۴ـ وَالسَّماءَ رَفَعَها وَ وَضَعَ الْميزانَ ۝۷ : .....

۵ـ اَلّا تَطغَوا فِي الْميزانِ ۝۸ : .....

۶ـ وَاَقيمُوا الْوَزنَ بِالْقِسطِ : .....

۷ـ وَلا تُخسِرُوا الْميزانَ ۝۹ : و در ... (وزن کردن و سنجیدن) کم و کاست نگذارید.

ج ـ از صفحهٔ ۵۳۲ و ۵۳۳ قرآن کریم چند آیه یا عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ یکی از پیام‌های زیبا و پرمعنای قرآن کریم که در سال‌های قبل نیز با آن آشنا شده‌اید، در صفحه۵۳۳ قرآن‌کریم آمده است. این پیام را بیابید و همراه با معنای آن بنویسید. با دوستان خود گفت‌وگو کنید و ببینید که چه مطالب عمیق‌تری از این پیام دریافت می‌کنید.

پیام قرآنی

نیکی جواب نیکی

متن :

ترجمه :

ثُمَّ اِنَّكُم اَيُّهَا الضّآلّونَ المُكَذِّبونَ ﴿٥١﴾ لَآكِلونَ مِن شَجَرٍ مِن
زَقّومٍ ﴿٥٢﴾ فَمالِئونَ مِنهَا البُطونَ ﴿٥٣﴾ فَشٰرِبونَ عَلَيهِ مِنَ الحَميمِ
﴿٥٤﴾ فَشٰرِبونَ شُربَ الهيمِ ﴿٥٥﴾ هٰذا نُزُلُهُم يَومَ الدّينِ ﴿٥٦﴾ نَحنُ
خَلَقنٰكُم فَلَولا تُصَدِّقونَ ﴿٥٧﴾ اَفَرَءَيتُم ما تُمنونَ ﴿٥٨﴾ ءَاَنتُم
تَخلُقونَهٗ اَم نَحنُ الخٰلِقونَ ﴿٥٩﴾ نَحنُ قَدَّرنا بَينَكُمُ المَوتَ
وَما نَحنُ بِمَسبوقينَ ﴿٦٠﴾ عَلىٰٓ اَن نُبَدِّلَ اَمثالَكُم وَنُنشِئَكُم فيما
لا تَعلَمونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَد عَلِمتُمُ النَّشاَةَ الاولىٰ فَلَولا تَذَكَّرونَ ﴿٦٢﴾
اَفَرَءَيتُم ما تَحرُثونَ ﴿٦٣﴾ ءَاَنتُم تَزرَعونَهٗ اَم نَحنُ الزّٰرِعونَ ﴿٦٤﴾ لَو
نَشآءُ لَجَعَلنٰهُ حُطامًا فَظَلتُم تَفَكَّهونَ ﴿٦٥﴾ اِنّا لَمُغرَمونَ ﴿٦٦﴾
بَل نَحنُ مَحرومونَ ﴿٦٧﴾ اَفَرَءَيتُمُ المآءَ الَّذى تَشرَبونَ ﴿٦٨﴾ ءَاَنتُم
اَنزَلتُموهُ مِنَ المُزنِ اَم نَحنُ المُنزِلونَ ﴿٦٩﴾ لَو نَشآءُ جَعَلنٰهُ اُجاجًا
فَلَولا تَشكُرونَ ﴿٧٠﴾ اَفَرَءَيتُمُ النّارَ الَّتى تورونَ ﴿٧١﴾ ءَاَنتُم
اَنشَأتُم شَجَرَتَهآ اَم نَحنُ المُنشِئونَ ﴿٧٢﴾ نَحنُ جَعَلنٰها تَذكِرَةً
وَمَتاعًا لِلمُقوينَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّح بِاسمِ رَبِّكَ العَظيمِ ﴿٧٤﴾
فَلآ اُقسِمُ بِمَواقِعِ النُّجومِ ﴿٧٥﴾ وَاِنَّهٗ لَقَسَمٌ لَو تَعلَمونَ عَظيمٌ ﴿٧٦﴾

الفِ وصل[1]

الفِ بدون حرکت در اول کلمه، الف وصل است. این الف در وسط جمله خوانده نمی‌شود؛ مانند :

یٰٓاَیُّهَا النّاسُ اعبُدوا رَبَّکُمُ الَّذی خَلَقَکُم

الف وصل در ابتدای جمله، با حرکت مناسب خود خوانده می‌شود؛ مانند :

یٰٓاَیُّهَا النّاسُ　　اُعبُدوا رَبَّکُمُ　　اَلَّذی خَلَقَکُم

حرکت الفِ وصل[2]

۱ـ **فتحه** : در همهٔ کلمات دارای «الـ» مانند :

الیَومَ ← اَلیَومَ　　السّٰجِدونَ ← اَلسّٰجِدونَ

۲ـ **ضمه** : در کلماتی که اولین حرکت آنها ضمه است، مانند :

اسکُنوا ← اُسکُنوا　　ادخُلوا ← اُدخُلوا

۳ـ **کسره** : در سایر موارد، مانند :

اصبِروا ← اِصبِروا　　اتَّقوا ← اِتَّقوا

شایان ذکر است بعد از شمارهٔ آیه و بعد از علامت وقف، حرکت الف وصل به شکل ریز نوشته شده است. مانند :

اَلحَجُّ اَشهُرٌ مَعلومٰتٌ　　اُنظُروٓا اِلیٰ ثَمَرِهٖٓ　　اِقتَرَبَتِ السّاعَةُ

فعالیت حرکت الف وصل در ابتدای این کلمات را مشخص کنید :

استَجیبوا　　اعدِلوا　　اذکُروا　　الرّٰکِعونَ　　اثنا عَشَرَ

۱ـ الفِ وصل را همزهٔ وصل نیز می‌نامند.

۲ـ این قواعد استثنا نیز دارد که غالباً در اول جمله نیست.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

می‌آشامید ، می‌رویانید ، دیدید ، شکر می‌کنید ، می‌خواهیم ، کشاورز

ردیف	کلمه	معنا
۱	رَأَیتُم	... ، دقت کردید
۲	تَزرَعونَ	... ، زراعت می‌کنید
۳	زارِع	... ، رویاننده

ردیف	کلمه	معنا
۴	نَشاءُ	...
۵	تَشرَبونَ	... ، می‌نوشید
۶	تَشکُرونَ	... ، سپاسگزاری می‌کنید

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَفَرَءَیتُم :

۲ـ ءَ اَنتُم :

۳ـ تَزرَعونَهٗ :

۴ـ اَم نَحنُ الزّٰرِعونَ[1] :

۵ـ لَو نَشاءُ :

۶ـ لَجَعَلنٰهُ :

۷ـ نَحنُ مَحرومونَ :

۸ـ فَلَولا[2] تَشکُرونَ :

نکته : گاهی بهتر است «اسم فاعل» یا «اسم مفعول» در جمله به‌صورت فعل معنا شود؛ مانند :

لِلزَّکاةِ فاعِلونَ : برای زکات انجام‌دهندگان هستند. ← زکات را می‌پردازند.

وَ ما نَحنُ بِمَبعوثینَ : و ما برانگیخته شدگان نیستیم. ← و ما برانگیخته نمی‌شویم.

۱ـ اینجا بهتر است «زارِعونَ» به‌صورت فعل مضارع(زراعت می‌کنیم، می‌رویانیم) معنا شود.

۲ـ فَلَو... : پس چرا...

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۵ تا ۵۳۷ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۶۳ تا ۷۰ سورهٔ واقعه را کامل کنید.

۱ـ اَفَرَءَیتُم ما تَحرُثونَ ﴿۶۳﴾ : ... ... به ... می‌کارید؟

۲ـ ءَاَنتُم تَزرَعونَهٓ اَم نَحنُ الزّٰرِعونَ ﴿۶۴﴾ : .....

۳ـ لَو نَشآءُ لَجَعَلنٰهُ حُطامًا فَظَلتُم تَفَکَّهونَ ﴿۶۵﴾ :

... ... خُرد و خشک‌شده، و شما ناراحت و متعجب می‌شوید!

۴ـ اِنّا لَمُغرَمونَ ﴿۶۶﴾ : (و می‌گفتید) واقعاً ما زیان کردیم.

۵ـ بَل نَحنُ مَحرومونَ ﴿۶۷﴾ : .....

۶ـ اَفَرَءَیتُمُ المآءَ الَّذی تَشرَبونَ ﴿۶۸﴾ : .....

۷ـ ءَاَنتُم اَنزَلتُموهُ مِنَ المُزنِ اَم نَحنُ المُنزِلونَ ﴿۶۹﴾ :

... ... آن را از ابر فرو فرستادید یا ما هستیم که آن را فرو می‌فرستیم.

۸ـ لَو نَشآءُ جَعَلنٰهُ اُجاجًا فَلَولا تَشکُرونَ ﴿۷۰﴾ :

..... تلخ و شور، .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۳۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و آنها را همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ از صفحهٔ ۵۳۷ قرآن کریم، چند پیام قرآنی می‌توانید انتخاب کنید. یکی از آنها را همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

شناخت

تلخ و شیرین[1]

تمام رودهای بزرگ که آب شیرین دارند، وقتی به دریاها می‌ریزند، در کنار ساحل، دریایی از آب‌شیرین درست می‌کنند و آب‌های شور را به‌عقب می‌رانند. برخلاف انتظار اولیه، این دو دریا، به‌علت تفاوت درجهٔ غلظت نمک، تا فاصله‌های دور با یکدیگر آمیخته نمی‌شوند و حتی رنگ این آب‌ها با هم متفاوت است. گویا در بین آنها حائل و مانعی قرار گرفته است که از درآمیختن آنها با یکدیگر جلوگیری می‌کند.

این پدیده، سرمایهٔ بزرگی است که انسان‌ها از زمان‌های قدیم با استفاده از آن زمین‌های بسیاری را آبیاری می‌کردند و زیر کشت درختان می‌بردند.

قرآن کریم از این شگفتی زیبا و پربرکت آفرینش درچندجا سخن گفته است.

وَهُوَ الَّذی مَرَجَ البَحرَینِ هٰذا عَذبٌ فُراتٌ وَهٰذا مِلحٌ اُجاجٌ وَجَعَلَ بَینَهُما بَرزَخًا وَحِجرًا مَحجورًا

و او کسی است که دو دریا را در کنار هم قرار داد؛ یکی گوارا و شیرین و دیگری شور و تلخ، و در میان آنها حائل و مانعی قرار داد تا با هم مخلوط نشوند.

فرقان ۵۳

۱ـ برگرفته از تفسیر نمونه جلد ۱۵ صفحهٔ ۱۲۱ و جلد ۲۳ صفحهٔ ۱۲۴

مَرَجَ البَحرَينِ يَلتَقِيانِ ﴿١٩﴾ بَينَهُما بَرزَخٌ لا يَبغِيانِ ﴿٢٠﴾
فَبِاَيِّ ءالآءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ ﴿٢١﴾

دو دریا را در حالی که با هم تماس دارند، در کنار هم قرار داد. در میان آن دو، حائلی است که این دو با یکدیگر آمیخته و مخلوط نمی‌شوند.
پس کدام یک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید؟!

الرحمن

بحر را نیمیش شیرین، چون شکر — طعم شیرین، رنگ روشن، چون قمر
نیم دیگر تلخ، همچون زهرمار — طعم تلخ و رنگ مُظلِم[1] همچو قار[2]
هر دو برهم می‌زنند از تحت و اوج[3] — بر مثال آب دریا، موج موج

مولوی

۱ـ مُظلِم : تاریک، سیاه
۲ـ قار :قیر، مادهٔ سیاه رنگ
۳ـ تحت و اوج : پایین و بالا

وَالَّذينَ ءامَنوا بِاللّهِ وَ رُسُلِهٖٓ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصِّدّيقونَ
وَالشُّهَدآءُ عِندَ رَبِّهِم لَهُم اَجرُهُم وَنورُهُم وَالَّذينَ كَفَروا
وَكَذَّبوا بِـٔايٰتِنآ اُولٰٓئِكَ اَصحٰبُ الجَحيمِ ﴿١٩﴾ اِعلَموٓا اَنَّمَا
الحَيوٰةُ الدُّنيا لَعِبٌ وَلَهوٌ وَزينَةٌ وَتَفاخُرٌ بَينَكُم وَتَكاثُرٌ
فِي الاَموالِ وَالاَولادِ كَمَثَلِ غَيثٍ اَعجَبَ الكُفّارَ نَباتُهٗ ثُمَّ
يَهيجُ فَتَرىٰهُ مُصفَرًّا ثُمَّ يَكونُ حُطامًا وَفِي الاٰخِرَةِ عَذابٌ
شَديدٌ وَمَغفِرَةٌ مِنَ اللّهِ وَرِضوانٌ وَما الحَيوٰةُ الدُّنيآ اِلّا مَتاعُ
الغُرورِ ﴿٢٠﴾ سابِقوٓا اِلىٰ مَغفِرَةٍ مِن رَبِّكُم وَجَنَّةٍ عَرضُها
كَعَرضِ السَّمآءِ وَالاَرضِ اُعِدَّت لِلَّذينَ ءامَنوا بِاللّهِ وَرُسُلِهٖ
ذٰلِكَ فَضلُ اللّهِ يُؤتيهِ مَن يَشآءُ وَاللّهُ ذُو الفَضلِ العَظيمِ
﴿٢١﴾ ما اَصابَ مِن مُصيبَةٍ فِي الاَرضِ وَلا فيٓ اَنفُسِكُم
اِلّا في كِتٰبٍ مِن قَبلِ اَن نَبرَاَهآ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّهِ يَسيرٌ
﴿٢٢﴾ لِكَيلا تَأسَوا عَلىٰ ما فاتَكُم وَلا تَفرَحوا بِما ءاتىٰكُم
وَاللّهُ لا يُحِبُّ كُلَّ مُختالٍ فَخورٍ ﴿٢٣﴾ اَلَّذينَ يَبخَلونَ وَيَأمُرونَ
النّاسَ بِالبُخلِ وَمَن يَتَوَلَّ فَاِنَّ اللّهَ هُوَ الغَنِيُّ الحَميدُ ﴿٢٤﴾

لَقَد اَرسَلنا رُسُلَنا بِالبَيِّنٰتِ وَ اَنزَلنا مَعَهُمُ الكِتٰبَ
وَالميزانَ لِيَقومَ النّاسُ بِالقِسطِ ۚ وَ اَنزَلنَا الحَديدَ فيهِ
بَأسٌ شَديدٌ وَ مَنافِعُ لِلنّاسِ وَ لِيَعلَمَ اللّٰهُ مَن يَنصُرُهُ
وَرُسُلَهُ بِالغَيبِ ۚ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزيزٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَد اَرسَلنا نوحًا
وَاِبرٰهيمَ وَ جَعَلنا فى ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالكِتٰبَ ۖ فَمِنهُم
مُهتَدٍ وَكَثيرٌ مِنهُم فٰسِقونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّينا عَلىٰ ءاثارِهِم
بِرُسُلِنا وَقَفَّينا بِعيسَى ابنِ مَريَمَ وَءاتَينٰهُ الاِنجيلَ وَجَعَلنا
فى قُلوبِ الَّذينَ اتَّبَعوهُ رَأفَةً وَ رَحمَةً ۚ وَ رَهبانِيَّةَ ابتَدَعوها
ما كَتَبنٰها عَلَيهِم اِلَّا ابتِغاءَ رِضوانِ اللّٰهِ فَما رَعَوها حَقَّ
رِعايَتِها ۚ فَءاتَينَا الَّذينَ ءامَنوا مِنهُم اَجرَهُم ۖ وَكَثيرٌ مِنهُم
فٰسِقونَ ﴿٢٧﴾ يٰاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَءامِنوا بِرَسولِهِ
يُؤتِكُم كِفلَينِ مِن رَحمَتِهِ وَ يَجعَل لَكُم نورًا تَمشونَ
بِهِ وَ يَغفِر لَكُم ۚ وَاللّٰهُ غَفورٌ رَحيمٌ ﴿٢٨﴾ لِئَلّا يَعلَمَ اَهلُ
الكِتٰبِ اَلّا يَقدِرونَ عَلىٰ شَىءٍ مِن فَضلِ اللّٰهِ وَاَنَّ الفَضلَ
بِيَدِ اللّٰهِ يُؤتيهِ مَن يَشاءُ ۚ وَاللّٰهُ ذُو الفَضلِ العَظيمِ ﴿٢٩﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

یاری می‌کند ، پیامبران ، فایده‌ها ، قدرتمند ، آهن

ردیف	کلمه	معنا
۱	رُسُل	... ، جمع رَسول
۲	بَیِّنات	دلایل روشن ، جمع بَیِّنَة
۳	یَقومَ ... بِـ	رفتار کند ... به، به‌پا دارد
۴	حَدید	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	بَأس	سختی
۶	مَنافِع	...
۷	یَنصُرُ	...
۸	قَوِیّ	قوی ، ...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَرسَلنا رُسُلَنا :

۲ـ بِالْبَیِّنٰتِ[1] :

۳ـ اَنزَلنا مَعَهُمُ :

۴ـ لِیَقومَ النّاسُ بِالقِسطِ :

۵ـ اَنزَلنَا الحَدیدَ :

۶ـ بَأسٌ شَدیدٌ[2] :

۷ـ مَنافِعُ لِلنّاسِ :

۸ـ لِیَعلَمَ[3] اللهُ :

۹ـ یَنصُرُهُ :

۱۰ـ قَوِیٌّ عَزیزٌ :

۱ـ گاهی «بِـ» به‌صورت «با» معنا می‌شود.

۲ـ گاهی «شَدید» به معنای «بسیار» است.

۳ـ در اینجا «یَعلَمَ» به‌معنای «بشناسد» یا «مشخص کند» است.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۸ تا ۵۴۱ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیهٔ ۲۵ سورهٔ حدید را کامل کنید.

۱ـ لَقَد اَرسَلنا رُسُلَنا بِالبَیِّنٰتِ: .....

۲ـ وَ اَنزَلنا مَعَهُمُ الکِتٰبَ وَالمیزانَ: .....

۳ـ لِیَقومَ النّاسُ بِالقِسطِ: .....

۴ـ وَ اَنزَلنَا الحَدیدَ فیهِ بَأسٌ شَدیدٌ وَ مَنافِعُ لِلنّاسِ:

.....

۵ـ وَ لِیَعلَمَ اللهُ مَن یَنصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالغَیبِ:

و ... ... را که ... ... و ... ... در حالی‌که (خدا از دید او) نهان است.

۶ـ اِنَّ اللهَ قَوِیٌّ عَزیزٌ: .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۳۸ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ از آیات بالا، یک پیام قرآنی را که در سال‌های قبل با آن آشنا شده‌اید، بیابید و همراه با معنای آن در قسمت پایین بنویسید. این پیام چه نکاتی را به ما متذکّر می‌شود. در این باره با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

پیام قرآنی

همه جا با ما!

متن :

ترجمه :

استماع و فردخوانی

خواندن در گروه

فَكانَ عاقِبَتَهُمآ اَنَّهُما فِي النّارِ خالِدَينِ فيها ۚ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا
الظّٰلِمينَ ﴿١٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلتَنظُر نَفسٌ
ما قَدَّمَت لِغَدٍ ۙ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۙ اِنَّ اللّٰهَ خَبيرٌ بِما تَعمَلونَ ﴿١٨﴾
وَلاتَكونوا كَالَّذينَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنسٰهُم اَنفُسَهُم ۚ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الفٰسِقونَ ﴿١٩﴾ لايَستَوىٓ اَصحٰبُ النّارِ وَاَصحٰبُ الجَنَّةِ ۚ
اَصحٰبُ الجَنَّةِ هُمُ الفآئِزونَ ﴿٢٠﴾ لَو اَنزَلنا هٰذَا القُرءانَ
عَلىٰ جَبَلٍ لَرَاَيتَهُۥ خاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِن خَشيَةِ اللّٰهِ ۚ
وَتِلكَ الاَمثالُ نَضرِبُها لِلنّاسِ لَعَلَّهُم يَتَفَكَّرونَ ﴿٢١﴾
هُوَ اللّٰهُ الَّذى لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ عالِمُ الغَيبِ وَ الشَّهادَةِ ۙ
هُوَ الرَّحمٰنُ الرَّحيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذى لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ
المَلِكُ القُدّوسُ السَّلٰمُ المُؤمِنُ المُهَيمِنُ العَزيزُ
الجَبّارُ المُتَكَبِّرُ ۚ سُبحٰنَ اللّٰهِ عَمّا يُشرِكونَ ﴿٢٣﴾
هُوَ اللّٰهُ الخالِقُ البارِئُ المُصَوِّرُ ۙ لَهُ الاَسمآءُ الحُسنىٰ ۚ
يُسَبِّحُ لَهُۥ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۙ وَهُوَ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿٢٤﴾

آياتها | سورَةُ المُمتَحِنَة | ١٣

قرآن کامل ۵۴۸

فصاحت تلفظ لام در لفظ جلاله «اللّٰه»

یکی از قواعد مهم فصاحت و تجوید، درشتی و نازکی تلفظ حروف و حرکات است. یک مورد مهم این قاعده، چگونگی تلفظ کلمهٔ «اللّٰه» است.

اگر کلمهٔ «اللّٰه» بعد از صدای ـِ بیاید، نازک و معمولی تلفظ می‌شود؛ مانند :

بِسـمِ اللّٰهِ اَلحَمدُ لِلّٰهِ بِحَولِ اللّٰهِ عِبادِ اللّٰهِ

ولی اگر بعد از صدای ـَ یا ـُ بیاید، به صورت درشت و پُر تلفظ می‌شود؛ مانند :

اَللّٰهُ اَللّٰهُمَّ وَاللّٰهُ اِلَّا اللّٰهُ هُوَ اللّٰهُ سَمِعَ اللّٰهُ

سُبحٰنَ اللّٰهِ رَسولُ اللّٰهِ وَلِیُّ اللّٰهِ رَحمَةُ اللّٰهِ

فعالیت

در حین خواندن آیات درس، مشخص کنید لام «اَللّٰه» در کدام یک از جمله‌ها درشت و در کدام، نازک تلفظ می‌شود.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

مساوی است ، نباشید ، شخص ، رستگار ، آتش ، فردا

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	نَـفس	... ، انسان	۵	فاسِق	نافرمان، گناهکار، منحرف
۲	غَـد	...	۶	یَستَوی	...
۳	لاتَـکونوا	...	۷	نار	...
۴	نَـسوا	فراموش کردند	۸	فائِـز	... ، موفّق

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اِتَّقُوا اللّٰهَ :

۲ـ لِغَدٍ :

۳ـ وَلاتَکونوا کَالَّذینَ :

۴ـ نَسُوا اللّٰهَ :

۵ـ اُولٰـٓئِکَ هُمُ[1] الفٰسِقونَ :

۶ـ لایَستَوی :

۷ـ اَصحٰبُ النّارِ :

۸ـ اَصحٰبُ الجَنَّةِ :

۹ـ هُمُ الفٰـٓائِزونَ :

۱ـ در اینجا بهتر است «هُم» را به‌صورت «همان» ترجمه کنید.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۴۲ تا ۵۴۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱۸ تا ۲۰ سورهٔ حشر را کامل کنید.

۱ـ یٰٓاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ : .....

۲ـ وَ لتَنظُر نَفسٌ ما قَدَّمَت لِغَدٍ : و باید دقت کند هر ... ... را که از پیش می‌فرستد ... ...

۳ـ وَ اتَّقُوا اللّٰهَ : .....

۴ـ اِنَّ اللّٰهَ خَبیرٌ بِما تَعمَلونَ ﴿۱۸﴾ : .....

۵ـ وَلا تَکونوا کَالَّذینَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنسٰهُم اَنفُسَهُم :

....., پس (خدا) خود آنها را از یاد خودشان برد.

۶ـ اُولٰٓئِکَ هُمُ الفٰسِقونَ ﴿۱۹﴾ : .....

۷ـ لا یَستَوی اَصحٰبُ النّارِ وَ اَصحٰبُ الجَنَّةِ : .....

۸ـ اَصحٰبُ الجَنَّةِ هُمُ الفآئِزونَ ﴿۲۰﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۴۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ در آیات پایانی سورهٔ حشر (صفحه ۵۴۸) مجموعه‌ای از زیباترین اسم‌ها و صفت‌های خدای بزرگ آمده است. هر بخش از آنها را که دوست دارید به‌عنوان پیام قرآنی انتخاب کنید و همراه با معنا بنویسید. چه خوب است آیات ۱۸ تا ۲۴ سورهٔ حشر را با توجه به معنا حفظ کنید و آنها را گاه به گاه بخوانید.

پیام قرآنی

اَللّٰه

متن :

ترجمه :

شناخت

پیرمرد شامی و امام سجاد علیه السلام

زمانی که اهل بیت امام حسین علیه‌السلام در حال اسارت به مرکز خلافت یزید در شام رسیدند، پیرمردی نزد آنان آمد و گفت : «خدا را شکر که با هلاکت مردان شما، یزید برشما مسلط شد».

امام سجاد علیه‌السلام به او فرمود : ای پیرمرد آیا قرآن خوانده‌ای؟

پیرمرد گفت : آری

امام سجاد علیه‌السلام : آیا این آیه را در قرآن خوانده‌ای که :

قُل لاَ اَسئَلُکُم عَلَیهِ اَجرًا اِلَّا المَوَدَّةَ فِی القُربیٰ[1] (بگو من هیچ پاداشی از شما برای رسالتم درخواست نمی‌کنم جز دوست داشتن نزدیکانم)

پیرمرد گفت : آری خوانده‌ام.

امام سجاد علیه‌السلام فرمود : آیا می‌دانی ما خویشان پیامبریم. آیا در سورهٔ اِسراء این آیه را خوانده‌ای که :

وَ ءاتِ ذَا القُربیٰ حَقَّهُ[2] (و حق نزدیکان را بپرداز)

پیرمرد گفت : آری

امام سجاد علیه‌السلام فرمود : ما «ذِی القُربیٰ» و خویشان رسول خدا صلی الله علیه وآله هستیم.

آیا این آیه را خوانده‌ای که :

وَ اعلَموا اَنَّ ما غَنِمتُم مِن شَیءٍ فَاَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسولِ وَ لِذِی القُربیٰ ...[3]

(بدانید هرگونه غنیمتی به‌دست آورید، خمس آن برای خدا و برای پیامبر و برای نزدیکان (پیامبر) است.)

پیرمرد : آری

امام سجاد علیه السلام فرمود : ما همان «ذِی القُربیٰ» هستیم. آیا این آیه را خوانده‌ای :

اِنَّما یُریدُ اللّٰهُ لِیُذهِبَ عَنکُمُ الرِّجسَ اَهلَ البَیتِ وَیُطَهِّرَکُم تَطهیرًا[4]

(خداوند می‌خواهد پلیدی و گناه را فقط از شما اهل بیت دور کند؛ و کاملاً شما را پاک سازد.)

۱ـ شوریٰ ۲۳ ۲ـ اِسراء ۲۶ ۳ـ اَنفال ۴۱ ۴ـ احزاب ۳۳

پیرمرد گفت : این آیه را هم خوانده‌ام.

امام سجاد علیه‌السلام فرمود : ما همان اهل بیتی هستیم که خدا آیهٔ طهارت را در عظمت آنها نازل کرده است.

پیرمرد که تا این زمان گمان می‌کرد، امام و همه اسیران بیگانگانی هستند که علیه یزید قیام و خروج کرده‌اند، به ناگاه برخود لرزید و متوجه شد آن بزرگان، فرزندان و خاندان پیامبر اکرم‌اند.

با خود اندیشید اگر اینان بیگانه و خارج از دین‌اند، پس چرا قرآن می‌خوانند و این‌گونه با آن آشنا هستند. بیان صریح و روشن امام سجاد از قرآن، در آن شرایط ویژه، پیرمرد را نسبت به آنچه قبلاً شنیده بود، به تردید انداخت. لحظاتی ساکت ماند و با تعجب پرسید :

شما را به خدا قسم آیا این آیات قرآن در شأن شماست؟

امام علیه‌السلام فرمود : به خدا قسم، به حق جدّم رسول اللّٰه صلی‌الله علیه و آله که این آیات در حق ماست.

پیرمرد گریست و سر به‌سوی آسمان برداشت و گفت : خدایا! از همهٔ دشمنان آل محمد صلی الله علیه و آله بیزاری می‌جویم و از حرف‌هایی که زدم عذر می‌خواهم و خطاب به امام‌سجاد علیه السلام گفت : آیا توبهٔ من قبول می‌شود؟

امام سجاد علیه السلام : آری. اگر توبه کنی خداوند قبول می‌کند و تو با ما هستی.

چون داستان این پیرمرد به گوش یزید رسید، دستور داد او را کشتند.[1]

۱ـ کتاب «هزار و یک حکایت قرآنی» نوشته محمد حسین محمدی به نقل از کتاب بحار الانوار جلد ۴۵ صفحات ۱۵۵ تا ۱۶۶

يَـٰٓأَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَآءَكَ الْمُؤْمِنَـٰتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰٓ أَن لَّا يُشْرِكْنَ
بِاللَّهِ شَيْـًٔا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَـٰدَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ
بِبُهْتَـٰنٍ يَفْتَرِينَهُۥ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِى
مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ ۖ اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿١٢﴾ يَـٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِم
قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْـَٔاخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَـٰبِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

سورةُ الصَّفّ

آياتها ١٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَـٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِى السَّمَـٰوَٰتِ وَمَا فِى الْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿١﴾ يَـٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾
كَبُرَ مَقْتًا عِندَ اللَّهِ أَن تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَـٰتِلُونَ فِى سَبِيلِهِۦ صَفًّا كَأَنَّهُم
بُنْيَـٰنٌ مَّرْصُوصٌ ﴿٤﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَـٰقَوْمِ لِمَ
تُؤْذُونَنِى وَقَد تَّعْلَمُونَ أَنِّى رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ ۖ فَلَمَّا
زَاغُوٓا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۖ وَاللَّهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفَـٰسِقِينَ ﴿٥﴾

وَاِذ قالَ عيسَى ابنُ مَريَمَ يٰبَنىٓ اِسرآءيلَ اِنّى رَسولُ اللّٰهِ اِلَيكُم مُصَدِّقًا
لِما بَينَ يَدَىَّ مِنَ التَّورىٰةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسولٍ يَأتى مِن بَعدِى اسمُهٗٓ اَحمَدُ ۚ
فَلَمّا جآءَهُم بِالبَيِّنٰتِ قالوا هٰذا سِحرٌ مُبينٌ ﴿٦﴾ وَمَن اَظلَمُ مِمَّنِ
افتَرىٰ عَلَى اللّٰهِ الكَذِبَ وَهُوَ يُدعىٰٓ اِلَى الاِسلامِ ۚ وَاللّٰهُ لا يَهدِى القَومَ
الظّٰلِمينَ ﴿٧﴾ يُريدونَ لِيُطفِـٔوا نورَ اللّٰهِ بِاَفواهِهِم وَاللّٰهُ مُتِمُّ نورِهٖ وَلَو
كَرِهَ الكٰفِرونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذىٓ اَرسَلَ رَسولَهٗ بِالهُدىٰ وَدينِ الحَقِّ لِيُظهِرَهٗ
عَلَى الدّينِ كُلِّهٖ وَلَو كَرِهَ المُشرِكونَ ﴿٩﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا هَل اَدُلُّكُم
عَلىٰ تِجٰرَةٍ تُنجيكُم مِن عَذابٍ اَليمٍ ﴿١٠﴾ تُؤمِنونَ بِاللّٰهِ وَرَسولِهٖ وَتُجٰهِدونَ
فى سَبيلِ اللّٰهِ بِاَموالِكُم وَاَنفُسِكُم ۚ ذٰلِكُم خَيرٌ لَكُم اِن كُنتُم تَعلَمونَ ﴿١١﴾
يَغفِر لَكُم ذُنوبَكُم وَيُدخِلكُم جَنّٰتٍ تَجرى مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ وَمَسٰكِنَ
طَيِّبَةً فى جَنّٰتِ عَدنٍ ۚ ذٰلِكَ الفَوزُ العَظيمُ ﴿١٢﴾ وَاُخرىٰ تُحِبّونَها ۖ نَصرٌ
مِنَ اللّٰهِ وَفَتحٌ قَريبٌ ۚ وَبَشِّرِ المُؤمِنينَ ﴿١٣﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا كونوٓا
اَنصارَ اللّٰهِ كَما قالَ عيسَى ابنُ مَريَمَ لِلحَوارِيّـۧنَ مَن اَنصارىٓ اِلَى اللّٰهِ ۖ قالَ
الحَوارِيّونَ نَحنُ اَنصارُ اللّٰهِ ۚ فَـٔامَنَت طائِفَةٌ مِن بَنىٓ اِسرآءيلَ وَكَفَرَت
طائِفَةٌ ۖ فَاَيَّدنَا الَّذينَ ءامَنوا عَلىٰ عَدُوِّهِم فَاَصبَحوا ظٰهِرينَ ﴿١٤﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

جهاد و تلاش می‌کنید ، خانه‌ها ، ایمان می‌آورید ، نجات می‌دهد ، گناهان

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تُنجی	...	۵	یَغفِر	می‌آمرزد، می‌پوشاند
۲	تُؤمِنونَ	...	۶	ذُنوب	... ، جمع ذَنب
۳	تُجاهِدونَ	...	۷	مَساکِن	... ، جمع مَسکَن
۴	کُنتُم تَعلَمونَ	می‌دانستید	۸	عَدن	جاودان

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ تِجارَةٍ تُنجیکُم :

۲ـ تُؤمِنونَ بِاللّٰهِ وَرَسولِهِ :

۳ـ تُجاهِدونَ فی سَبیلِ اللّٰهِ :

۴ـ بِاَموالِکُم وَاَنفُسِکُم[1] :

۵ـ خَیرٌ لَکُم :

۶ـ اِن کُنتُم تَعلَمونَ[2] :

۷ـ یَغفِر لَکُم ذُنوبَکُم :

۸ـ یُدخِلکُم جَنّٰتٍ :

۹ـ مَسٰکِنَ طَیِّبَةً :

۱۰ـ فی جَنّٰتِ عَدنٍ :

۱۱ـ ذٰلِکَ الفَوزُ العَظیمُ :

۱ـ گاهی بهتر است «بِـ» به‌صورت «با» معنا شود.

۲ـ ترجمهٔ این فعل، هم به صورت «بدانید» صحیح است و هم به صورت «می‌دانستید».

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۴۹ تا ۵۵۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات ۱۰ تا ۱۲ سورهٔ صف را کامل کنید.

۱ـ یٰٓاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوا : .....

۲ـ هَل اَدُلُّکُم عَلیٰ تِجارَةٍ : ... راهنمایی کنم شما را ... ... ی که

۳ـ تُنجیکُم مِن عَذابٍ اَلیمٍ ﴿۱۰﴾ : .....

۴ـ تُؤمِنونَ[1] بِاللهِ وَرَسولِهِ وَ تُجٰهِدونَ[2] فی سَبیلِ اللهِ بِاَموالِکُم وَاَنفُسِکُم : .....

۵ـ ذٰلِکُم خَیرٌ لَکُم اِن کُنتُم تَعلَمونَ ﴿۱۱﴾ : این .....

۶ـ یَغفِر لَکُم ذُنوبَکُم وَیُدخِلکُم جَنّٰتٍ : .....

۷ـ تَجری مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ : .....

۸ـ وَمَسٰکِنَ طَیِّبَةً فی جَنّٰتِ عَدنٍ : .....

۹ـ ذٰلِکَ الفَوزُ العَظیمُ ﴿۱۲﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۵۲ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنای هر یک بنویسید.

د ـ از صفحهٔ ۵۵۲ قرآن کریم کدام عبارات را برای پیام قرآنی مناسب می‌دانید. پیامی را که برای مؤمنان مژده و بشارت است انتخاب و ترجمه کنید.

پیام قرآنی

یاری خدا و پیروزی نزدیک

متن :

ترجمه :

۱و۲ـ با توجه به آیهٔ قبل، بهتر است این دو فعل به صورت امر(ایمان بیاورید، جهاد کنید) معنا شود.

يَـٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوٓا إِذَا نُودِىَ لِلصَّلَوٰةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَوٰةُ فَانتَشِرُوا فِى الْأَرْضِ وَابْتَغُوا
مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا
رَأَوْا تِجَـٰرَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوٓا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمًا ۚ قُلْ مَا عِندَ
اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَـٰرَةِ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّٰزِقِينَ ﴿١١﴾

آياتها ١١ سورةُ المُنافِقون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَـٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَآءَكَ الْمُنَـٰفِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُۥ ۗ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَـٰفِقِينَ لَكَـٰذِبُونَ ﴿١﴾
اتَّخَذُوٓا أَيْمَـٰنَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ ۚ إِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ ۖ وَإِن
يَقُولُوا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ ۖ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ ۖ يَحْسَبُونَ كُلَّ
صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ۚ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ ۚ قَـٰتَلَهُمُ اللَّهُ ۖ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

نحوهٔ خواندن نون ساکن و تنوین

نون ساکن در کلماتی مانند «مِنهَج ، مُنعَطِف ، انحلال» به‌صورت معمولی و واضح خوانده می‌شود؛ ولی در کلماتی مانند «شنبه، پنکه، سنگ» در حرف بعدش خوانده می‌شود.

در کلمات قرآن نیز «نون ساکن» و «تنوین» نزد شش حرف «أ ح خ ع غ هـ» به‌صورت معمولی و واضح تلفظ می‌شود؛ مانند :

اَنعَمتَ　　لِمَن حَمِدَهُ　　كُفُوًا اَحَدٌ　　مُحَمَّدًا عَبدُهُ　　سَلامٌ هِيَ

ولی نزد ۲۲ حرف دیگر، در حرف بعدش تلفظ می‌شود[1]. این نحوهٔ تلفظ موجب قرائت زیبا و فصیح قرآن و نماز می‌شود؛ مانند :

اَشهَدُ اَن لا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ　　اَشهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسولُ اللّٰهِ

وَ لَم يَكُن لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ　　اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلىٰ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

مِن يَومِ الجُمُعَةِ　　خَيرٌ لَكُم　　اِن كُنتُم　　مِن فَضلِ اللّٰهِ　　خَيرٌ مِنَ اللَّهوِ

فعالیت

به قرائت آیات درس از کتاب گویا گوش دهید و مشخص کنید که نون ساکن و تنوین، در چه کلماتی به‌صورت معمولی و در چه کلماتی، در حرف بعدش تلفظ می‌شود.

۱ــ قواعد مفصّل نون ساکن و تنوین همراه با اصطلاحات اظهار، ادغام، اخفاء، قلب به میم، استثنائات و توضیحات کامل، در کتاب‌های علم قرائت و تجوید آمده است.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

خرید و فروش ، وقتی که ، رستگار می‌شوید ، ندا داده شد

ردیف	کلمه	معنا
۱	اِذا	...
۲	نودِیَ	...
۳	بَیع	...
۴	ذٰلِکُم	این ، آن

ردیف	کلمه	معنا
۵	قُضِیَت	تمام شد
۶	اِنتَشِروا	پراکنده شوید
۷	اِبتَغوا	بجویید ، طلب کنید
۸	تُفلِحونَ	... ، موفق می‌شوید

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ یٰاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوٓا :

۲ـ اِذا نودِیَ لِلصَّلوٰةِ :

۳ـ مِن[1] یَومِ الجُمُعَةِ :

۴ـ اِلیٰ ذِکرِاللهِ :

۵ـ ذٰلِکُم خَیرٌ لَکُم :

۶ـ فَاِذا قُضِیَتِ الصَّلوٰةُ :

۷ـ فَانتَشِروا فِی الاَرضِ :

۸ـ وَابتَغوا مِن فَضلِ اللهِ :

۹ـ وَ اذکُرُوا اللهَ کَثیرًا :

۱۰ـ لَعَلَّکُم تُفلِحونَ[2] :

۱ـ در اینجا کلمهٔ «مِن» به‌صورت «در» معنا می‌شود.

۲ـ گاهی با توجه به کلماتی که قبل از فعل مضارع می‌آید، معنای فعل کمی تغییر می‌کند، به این تغییر توجه داشته باشید، مانند :

لِـ + تَعلَمونَ : تا (برای اینکه) + می‌دانید ← تا بدانید

لَعَلَّکُم + تُفلِحونَ : تا (شاید، به این امید که) شما + موفق می‌شوید ← تا موفق شوید.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۵۳ تا ۵۵۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ دو آیهٔ ۹ و ۱۰ سورهٔ جمعه را کامل کنید.

۱ـ یٰٓاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوا : .....

۲ـ اِذا نودِیَ لِلصَّلوٰةِ مِن یَومِ الجُمُعَةِ : .....

۳ـ فَاسعَوا اِلیٰ ذِکرِ اللّٰهِ : پس بشتابید .....

۴ـ وَ ذَرُوا البَیعَ : و رها کنید .....

۵ـ ذٰلِکُم خَیرٌ لَکُم اِن کُنتُم تَعلَمونَ ﴿۹﴾ : .....

۶ ـ فَاِذا قُضِیَتِ الصَّلوٰةُ فَانتَشِروا فِی الاَرضِ : .....

۷ـ وَابتَغوا مِن فَضلِ اللّٰهِ وَ اذکُرُوا اللّٰهَ کَثیرًا : .....

۸ـ لَعَلَّکُم تُفلِحونَ ﴿۱۰﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۵۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۵۵ قرآن کریم کدام عبارت عزتمندان واقعی را معرفی می‌کند. این عبارت را به‌عنوان پیام قرآنی انتخاب کرده و همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

عزتمندان واقعی

متن :

ترجمه :

شناخت

او خواهد آمد!

همهٔ امت‌ها به‌ویژه یکتاپرستان عالم به پیروزی نهایی حق بر باطل ایمان و امید دارند. این وعدهٔ قطعی الهی در همهٔ کتاب‌های آسمانی آمده است؛ اما در قرآن کریم از وضوح و روشنی بیشتری برخوردار است. برخی از این آیات چنین است.

موضوع	آیه
زمین میراث صالحان	وَلَقَد كَتَبنا فِي الزَّبورِ مِن بَعدِ الذِّكرِ اَنَّ الاَرضَ يَرِثُها عِبادِيَ الصّالِحونَ قطعاً در کتاب زبور پس از تورات نوشتیم که زمین را بندگان صالح من به ارث می‌برند. انبیاء ۱۰۵
پیروزی مستضعفان	وَنُريدُ اَن نَمُنَّ عَلَى الَّذينَ استُضعِفوا فِي الاَرضِ وَنَجعَلَهُم اَئِمَّةً وَنَجعَلَهُمُ الوارِثينَ و چنین خواسته‌ایم که بر مستضعفان زمین منت نهیم و آنان را پیشوایان و وارثان زمین قرار دهیم. قصص ۵
وعده الهی	وَعَدَ اللّهُ الَّذينَ ءامَنوا مِنكُم وَعَمِلُوا الصّالِحاتِ لَيَستَخلِفَنَّهُم فِي الاَرضِ خداوند به مؤمنان نیک کردار شما وعده داده است که آنها را در زمین به حکومت می‌رساند. نور ۵۵
پیروزی نهایی اسلام	هُوَ الَّذي اَرسَلَ رَسولَهُ بِالهُدىٰ وَدينِ الحَقِّ لِيُظهِرَهُ عَلَى الدّينِ كُلِّهِ وَلَو كَرِهَ المُشرِكونَ او کسی است که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاد، تا آن را بر همه دین (ها) چیره کند، هرچند که مشرکان دوست نداشته باشند. صف ۹

خداوند وعده داده است که حکومت در زمین به دست مؤمنان و صالحان خواهد رسید و به‌جای ظلم و ستم همه‌جا را عدل و داد فراخواهد گرفت. این وعدهٔ الهی به دست آخرین حجت حق یعنی امام زمان (عج) تحقق می‌یابد.

ایمان به ظهور حضرت مهدی (عج) از یک‌سو پیروزی نهایی حق بر باطل را نوید می‌دهد، و از سوی دیگر پشتوانهٔ اعتقادی و قلبی محکمی برای مؤمنان است تا در فراز و نشیب تاریخ بشریت، ایمان و یقین آنها به شک و تردید مبدل نشود و در اوج مظلومیت از پایداری و حرکت در صراط مستقیم باز نمانند.

خواندن در گروه

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَما فِي الۡاَرۡضِ لَهُ الۡمُلۡكُ وَلَهُ الۡحَمۡدُ
وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيۡءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمۡ فَمِنۡكُمۡ كافِرٌ وَمِنۡكُمۡ
مُؤۡمِنٌ وَاللّٰهُ بِما تَعۡمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ
بِالۡحَقِّ وَصَوَّرَكُمۡ فَاَحۡسَنَ صُوَرَكُمۡ وَاِلَيۡهِ الۡمَصِيرُ ﴿٣﴾ يَعۡلَمُ ما
فِي السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَيَعۡلَمُ ما تُسِرُّونَ وَما تُعۡلِنُونَ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ
بِذاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾ اَلَمۡ يَأۡتِكُمۡ نَبَؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنۡ قَبۡلُ فَذاقُوا
وَبالَ اَمۡرِهِمۡ وَلَهُمۡ عَذابٌ اَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كانَتۡ تَأۡتِيهِمۡ رُسُلُهُمۡ
بِالۡبَيِّنٰتِ فَقالُوا اَبَشَرٌ يَهۡدُونَنا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوۡا وَاسۡتَغۡنَى اللّٰهُ
وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنۡ لَنۡ يُبۡعَثُوا قُلۡ بَلٰى وَرَبِّي
لَتُبۡعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِما عَمِلۡتُمۡ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَاٰمِنُوا
بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي اَنۡزَلۡنا وَاللّٰهُ بِما تَعۡمَلُونَ خَبِيرٌ
﴿٨﴾ يَوۡمَ يَجۡمَعُكُمۡ لِيَوۡمِ الۡجَمۡعِ ذٰلِكَ يَوۡمُ التَّغابُنِ وَمَنۡ يُؤۡمِنۡ
بِاللّٰهِ وَيَعۡمَلۡ صالِحًا يُكَفِّرۡ عَنۡهُ سَيِّاٰتِهِ وَيُدۡخِلۡهُ جَنّٰتٍ تَجۡرِي
مِنۡ تَحۡتِهَا الۡاَنۡهٰرُ خالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا ذٰلِكَ الۡفَوۡزُ الۡعَظِيمُ ﴿٩﴾

وَالَّذينَ كَفَروا وَكَذَّبوا بِـٔايـٰتِنـٰٓ اُولـٰٓئِكَ اَصحـٰبُ
النّارِ خـٰلِدينَ فيها ۖ وَبِئسَ المَصيرُ ﴿١٠﴾ ما اَصابَ مِن
مُصيبَةٍ اِلّا بِاِذنِ اللّهِ ۗ وَمَن يُؤمِن بِاللّهِ يَهدِ قَلبَهُ ۚ وَاللّهُ
بِكُلِّ شَيءٍ عَليمٌ ﴿١١﴾ وَاَطيعُوا اللّهَ وَاَطيعُوا الرَّسولَ ۚ
فَاِن تَوَلَّيتُم فَاِنَّما عَلىٰ رَسولِنَا البَلـٰغُ المُبينُ ﴿١٢﴾ اَللّهُ
لا اِلـٰهَ اِلّا هُوَ ۚ وَعَلَى اللّهِ فَليَتَوَكَّلِ المُؤمِنونَ ﴿١٣﴾
يـٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوٓا اِنَّ مِن اَزواجِكُم وَاَولادِكُم عَدُوًّا
لَكُم فَاحذَروهُم ۚ وَاِن تَعفوا وَتَصفَحوا وَتَغفِروا
فَاِنَّ اللّهَ غَفورٌ رَحيمٌ ﴿١٤﴾ اِنَّمـٰٓ اَموالُكُم وَاَولادُكُم
فِتنَةٌ ۚ وَاللّهُ عِندَهٓ اَجرٌ عَظيمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا اللّهَ ما استَطَعتُم
وَاسمَعوا وَاَطيعوا وَاَنفِقوا خَيرًا لِاَنفُسِكُم ۗ وَمَن
يوقَ شُحَّ نَفسِهِ فَاُولـٰٓئِكَ هُمُ المُفلِحونَ ﴿١٦﴾ اِن تُقرِضُوا
اللّهَ قَرضًا حَسَنًا يُضـٰعِفهُ لَكُم وَيَغفِر لَكُم ۚ وَاللّهُ شَكورٌ
حَليمٌ ﴿١٧﴾ عـٰلِمُ الغَيبِ وَالشَّهـٰدَةِ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿١٨﴾

آياتها ١٢ سورَةُ الطَّلاق

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

توکّل می‌کند ، اندازه ، قرار می‌دهد ، محل خروج

ردیف	کلمه	معنا
۱	یَتَّقِ (یَتَّقی)	تقوا داشته باشد
۲	یَجعَلُ	...
۳	مَخرَج	راه نجات ، ...
۴	حَیثُ	جا ، هرکجا

ردیف	کلمه	معنا
۵	یَحتَسِب	گمان می‌کند
۶	یَتَوَکَّلُ	...
۷	حَسبُ	کافی است
۸	قَدر	...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید[۱].

۱ـ وَمَن یَتَّقِ اللّٰهَ :

۲ـ یَجعَل لَهُ مَخرَجًا :

۳ـ وَیَرزُقهُ :

۴ـ مِن حَیثُ لایَحتَسِبُ :

۵ـ وَمَن یَتَوَکَّل عَلَی اللّٰهِ :

۶ـ فَهُوَ حَسبُهُ :

۷ـ قَد جَعَلَ اللّٰهُ :

۸ـ لِکُلِّ شَیءٍ قَدرًا :

۱ـ تمام فعل‌های مضارع این عبارات به‌صورت مضارع التزامی معنا می‌شود؛ نه مضارع اخباری. به مثال‌های زیر دقت کنید.
مضارع اخباری : می‌داند، قرار می‌دهد، توکل می‌کنند، تقوا دارند.
مضارع التزامی : بداند، قراردهد، توکل کند، تقوا داشته باشد.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۵۶ تا ۵۶۱ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ این عبارات از سورهٔ طلاق را کامل کنید. این قطعه یکی از زیباترین و پرمعناترین پیام‌های قرآنی است. سعی کنید این قطعه را حفظ کنید و آن را با توجه به معنای آن، در آغاز روز و پس از نمازهای خود بخوانید.

۱ـ وَمَن يَتَّقِ اللّٰهَ يَجعَل لَهُ مَخرَجًا ﴿۲﴾ : .....

۲ـ وَيَرزُقهُ مِن حَيثُ لايَحتَسِبُ : .....

۳ـ وَمَن يَتَوَكَّل عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسبُهُ : .....

۴ـ اِنَّ اللّٰهَ بالِغُ اَمرِهِ : ..... کار و خواست خود را به انجام می‌رساند.

۵ـ قَد جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيءٍ قَدرًا ﴿۳﴾ : .....

ج ـ با مراجعه به صفحهٔ ۵۵۹ قرآن کریم، آیهٔ ۱۱ سورهٔ طلاق را به‌طور کامل ترجمه کنید. معنای کدام یک از کلمات این آیه را نمی‌دانید؟ آیا می‌توانید معنای این‌گونه کلمات را با توجه به سایر کلمات هرجمله، حدس بزنید.

د ـ در آیات صفحه ۵۵۷ چند پیام قرآنی آمده است؟ یکی از این پیام‌ها بیانگر هدایت خاص خداوند است. آن را یافته، همراه با ترجمه‌بنویسید.

پیام قرآنی

هدایت الهی

متن :

ترجمه :

استماع و فردخوانی

خواندن در گروه

آیاتها ۳۰ سورَةُ المُلك

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

تَبٰرَكَ الَّذى بِيَدِهِ المُلكُ وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَىءٍ قَديرٌ ﴿١﴾ اَلَّذى خَلَقَ
المَوتَ وَالحَيوٰةَ لِيَبلُوَكُم اَيُّكُم اَحسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ العَزيزُ الغَفورُ ﴿٢﴾
اَلَّذى خَلَقَ سَبعَ سَمٰوٰتٍ طِباقًا ۖ ما تَرىٰ فى خَلقِ الرَّحمٰنِ مِن
تَفٰوُتٍ ۖ فَارجِعِ البَصَرَ هَل تَرىٰ مِن فُطورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارجِعِ البَصَرَ كَرَّتَينِ
يَنقَلِب اِلَيكَ البَصَرُ خاسِئًا وَهُوَ حَسيرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَد زَيَّنَّا السَّماءَ
الدُّنيا بِمَصابيحَ وَجَعَلنٰها رُجومًا لِلشَّيٰطينِ ۖ وَاَعتَدنا لَهُم عَذابَ
السَّعيرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذينَ كَفَروا بِرَبِّهِم عَذابُ جَهَنَّمَ ۖ وَبِئسَ المَصيرُ
﴿٦﴾ اِذآ اُلقوا فيها سَمِعوا لَها شَهيقًا وَهِىَ تَفورُ ﴿٧﴾ تَكادُ تَمَيَّزُ
مِنَ الغَيظِ ۖ كُلَّمآ اُلقِىَ فيها فَوجٌ سَاَلَهُم خَزَنَتُهآ اَلَم يَأتِكُم نَذيرٌ ﴿٨﴾
قالوا بَلىٰ قَد جآءَنا نَذيرٌ فَكَذَّبنا وَقُلنا ما نَزَّلَ اللهُ مِن شَىءٍ اِن اَنتُم
اِلّا فى ضَلٰلٍ كَبيرٍ ﴿٩﴾ وَقالوا لَو كُنّا نَسمَعُ اَو نَعقِلُ ما كُنّا فىٓ اَصحٰبِ
السَّعيرِ ﴿١٠﴾ فَاعتَرَفوا بِذَنبِهِم ۖ فَسُحقًا لِاَصحٰبِ السَّعيرِ ﴿١١﴾
اِنَّ الَّذينَ يَخشَونَ رَبَّهُم بِالغَيبِ لَهُم مَغفِرَةٌ وَاَجرٌ كَبيرٌ ﴿١٢﴾

قرآن کامل ۵۶۲

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

می‌شنیدیم ، دست ، اندیشه و درک می‌کنیم ، یا ، مرگ

ردیف	کلمه	معنا
۱	یَـد	... ، جمع : اَیدی
۲	مَوت	...
۳	یَبـلو	می‌آزماید
۴	اَیّ	کدام ، کدام‌یک

ردیف	کلمه	معنا
۵	کُـنّـا نَسمَـعُ	گوش شنوا داشتیم ، ...
۶	اَو	...
۷	نَعـقِـلُ	...
۸	سَـعیر	دوزخ ، آتش فروزان

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ بِیَدِهِ المُلکُ :

۲ـ خَلَقَ المَوتَ وَالحَیوٰةَ :

۳ـ لِیَبلُوَکُم :

۴ـ اَیُّکُم :

۵ـ العَزیزُ الغَفورُ :

۶ـ لَوکُنّا نَسمَعُ :

۷ـ اَونَعقِلُ[1] :

۸ـ ما کُنّا[2] :

۹ـ اَصحٰبِ السَّعیرِ :

۱ـ در اینجا «نَعـقِـلُ» را به‌صورت ماضی استمراری معنا کنید؛ یعنی : (کُـنّـا) نَعـقِـلُ : اندیشه و درک می‌کردیم

۲ـ در اینجا « ما » نافیه است؛ یعنی فعل پس از خود را منفی می‌کند.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۶۲ تا ۵۶۷ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات اول و دوم و نیز آیهٔ ۱ تا ۱۰ سورهٔ ملک را کامل کنید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱ـ تَبٰرَكَ الَّذى بِيَدِهِ الْمُلْكُ : .....

۲ـ وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱﴾ : .....

۳ـ اَلَّذى خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ : .....

۴ـ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا : ..... عمل بهتری دارد.

۵ـ وَهُوَ الْعَزيزُ الْغَفُورُ ﴿۲﴾ : .....

...

۶ـ وَقالوا لَوْ كُنّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ : .....

۷ـ ما كُنّا فى اَصْحٰبِ السَّعيرِ ﴿۱۰﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۶۳ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و معنای هریک را همراه آن بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۶۴ قرآن کریم در آیهٔ مشهوری، پیامبر اکرم به داشتن صفت بسیار ارزشمندی توصیف شده است. این آیه را بیابید و به عنوان پیام قرآنی، همراه با معنای آن بنویسید. خوب است این آیه را حفظ کنید.

ما در این ویژگی چه نسبتی با پیامبر خود داریم؟ مولوی در تمثیل زیبایی می‌گوید :

شیر را، بچه همی مانَد به او　　تو به پیغمبر چه می‌مانی، بگو

پیام قرآنی

انسانی با برترین اخلاق

متن :

ترجمه :

شناخت

هَیهات مِنَّا الذِّلَّة

قرآن کریم عزت را فقط از آن خدا، پیامبر و مؤمنان می‌داند. مسلمانان با این آموزهٔ الهی سخت‌ترین روزهای زندگی را پشت‌سر گذاشتند و با صبر و پایداری در راه حق، در برابر دشمنان خدا و دشمنان مردم به پیروزی رسیدند.

برخی از این آموزه‌های قرآنی چنین است :

آموزه	آیات
عزتمندان واقعی	وَلِلّٰهِ العِزَّةُ وَلِرَسولِهِ وَلِلمُؤمِنینَ منافقون ۸
حفظ استقلال	وَلَن یَجعَلَ اللّٰهُ لِلکٰفِرینَ عَلَی المُؤمِنینَ سَبیلًا هرگز خداوند مؤمنان را تحت سلطه کافران قرار نمی‌دهد. نساء ۱۴۱
پایداری و ثبات قدم	یٰاَیُّهَا الَّذینَ ءامَنوٓا اِن تَنصُرُوا اللّٰهَ یَنصُرکُم وَیُثَبِّت اَقدامَکُم محمد ۷

حماسهٔ حضرت امام حسین علیه‌السلام و یارانش، اوج عزتمندی پیروان حق در برابر ذلّت اهل باطل در تاریخ اسلام بوده است. این چنین بود که اسلام محمدی توانست در برابر کفر و نفاق اُمَوی پیروز شود و ماندگار مانَد.

انقلاب اسلامی مردم ایران نیز با رهبری امام خمینی و الگوگیری از نهضت حسینی در برابر ظلم و نفاق به پیروزی رسید و پس از یورش ظالمان و مستکبران، مردم مسلمان ایران توانستند در هشت سال دفاع مقدس با بهره‌مندی از آموزه‌های قرآنی و پایداری و استقامت، از انقلاب اسلامی و کشور خود دفاع کنند.

سروده‌های شاعران مسلمان ایرانی در طول دفاع مقدس که شور و ایمان رزمندگان اسلام را دوچندان می‌کرد همه برگرفته از آموزه‌های قرآنی بود و هنوز نیز آن نواهای حماسه‌آفرین، حرکت و عزت می‌آفریند.

نواهای به یادماندنی حاج صادق آهنگران با آن صدای گرم و دلنشین، رزمندگان را به وجد می‌آورد و حماسه‌ها و پیروزی‌های شگفت‌آوری را زمینه‌ساز می‌شد. از میان این سروده‌ها، شعر زیبای «هیهات منّا الذّلّه» سرودهٔ حاج‌حبیب‌الله معلمی، شاعر بسیاری از نواهای گرم و شورآفرین آهنگران، در تاریخ دفاع مقدس جایگاه خاصی دارد.

هیهات منا الذلة هیهات منا الذلة

ما یاوران قرآن در راه عشق و ایمان بگذشته‌ایم از جان

ما عاشق حسینیم از آن به شور و شینیم مشتاق کاظمینیم

هیهات منا الذلة هیهات منا الذلة

در آسمان و دریا در کوهسار و صحرا طوفنده‌ایم هرجا

با قدرت و شجاعت گوییم با صراحت یا فتح یا شهادت

هیهات منا الذلة هیهات منا الذلة

ما پیروان زهرا آماده‌ایم و برپا حق وعده داده ما را

دشمن کجا تواند ما را عقب براند باید جهان بداند

هیهات منا الذله هیهات منا الذله

خوب است این نوای گرم را با همکاری دبیر محترم خود تهیه و در کلاس پخش کنید.

فَلَآ اُقسِمُ بِرَبِّ المَشٰرِقِ وَالمَغٰرِبِ اِنّا لَقٰدِرونَ ﴿٤٠﴾ عَلىٰٓ اَن نُبَدِّلَ خَيرًا مِنهُمۡ ز
وَما نَحنُ بِمَسبوقينَ ﴿٤١﴾ فَذَرهُم يَخوضوا وَيَلعَبوا حَتّىٰ يُلٰقوا يَومَهُمُ الَّذى
يوعَدونَ ﴿٤٢﴾ يَومَ يَخرُجونَ مِنَ الاَجداثِ سِراعًا كَاَنَّهُم اِلىٰ نُصُبٍ يوفِضونَ
﴿٤٣﴾ خاشِعَةً اَبصارُهُم تَرهَقُهُم ذِلَّةٌ ۚ ذٰلِكَ اليَومُ الَّذى كانوا يوعَدونَ ﴿٤٤﴾

آياتها ٢٨ سورَةُ نوح

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اِنّآ اَرسَلنا نوحًا اِلىٰ قَومِهٖٓ اَن اَنذِر قَومَكَ مِن قَبلِ اَن يَأتِيَهُم
عَذابٌ اَليمٌ ﴿١﴾ قالَ يٰقَومِ اِنّى لَكُم نَذيرٌ مُبينٌ ﴿٢﴾ اَنِ اعبُدُوا
اللهَ وَاتَّقوهُ وَاَطيعونِ ﴿٣﴾ يَغفِر لَكُم مِن ذُنوبِكُم وَيُؤَخِّركُم اِلىٰٓ
اَجَلٍ مُسَمًّى ز اِنَّ اَجَلَ اللهِ اِذا جآءَ لا يُؤَخَّرُ ۚ لَو كُنتُم تَعلَمونَ
﴿٤﴾ قالَ رَبِّ اِنّى دَعَوتُ قَومى لَيلًا وَنَهارًا ﴿٥﴾ فَلَم يَزِدهُم دُعآءىٓ
اِلّا فِرارًا ﴿٦﴾ وَاِنّى كُلَّما دَعَوتُهُم لِتَغفِرَ لَهُم جَعَلوٓا اَصابِعَهُم
فىٓ ءاذانِهِم وَاستَغشَوا ثِيابَهُم وَاَصَرّوا وَاستَكبَرُوا استِكبارًا
﴿٧﴾ ثُمَّ اِنّى دَعَوتُهُم جِهارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ اِنّىٓ اَعلَنتُ لَهُم وَاَسرَرتُ
لَهُم اِسرارًا ﴿٩﴾ فَقُلتُ استَغفِروا رَبَّكُم اِنَّهٗ كانَ غَفّارًا ﴿١٠﴾

يُرسِلِ السَّماءَ عَلَيكُم مِدرارًا ﴿١١﴾ وَيُمدِدكُم بِأَموالٍ وَبَنينَ وَيَجعَل
لَكُم جَنّٰتٍ وَيَجعَل لَكُم أَنهٰرًا ﴿١٢﴾ ما لَكُم لا تَرجونَ لِلّٰهِ وَقارًا
﴿١٣﴾ وَقَد خَلَقَكُم أَطوارًا ﴿١٤﴾ أَلَم تَروا كَيفَ خَلَقَ اللّٰهُ سَبعَ
سَمٰوٰتٍ طِباقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ القَمَرَ فيهِنَّ نورًا وَجَعَلَ الشَّمسَ
سِراجًا ﴿١٦﴾ وَاللّٰهُ أَنبَتَكُم مِنَ الأَرضِ نَباتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعيدُكُم فيها
وَيُخرِجُكُم إِخراجًا ﴿١٨﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمُ الأَرضَ بِساطًا ﴿١٩﴾ لِتَسلُكوا
مِنها سُبُلًا فِجاجًا ﴿٢٠﴾ قالَ نوحٌ رَبِّ إِنَّهُم عَصَوني وَاتَّبَعوا مَن
لَم يَزِدهُ مالُهُ وَوَلَدُهُ إِلّا خَسارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَروا مَكرًا كُبّارًا ﴿٢٢﴾
وَقالوا لا تَذَرُنَّ ءالِهَتَكُم وَلا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلا سُواعًا وَلا يَغوثَ
وَيَعوقَ وَنَسرًا ﴿٢٣﴾ وَقَد أَضَلّوا كَثيرًا ۚ وَلا تَزِدِ الظّٰلِمينَ إِلّا
ضَلٰلًا ﴿٢٤﴾ مِمّا خَطيـٰٔـٰتِهِم أُغرِقوا فَأُدخِلوا نارًا فَلَم يَجِدوا لَهُم
مِن دونِ اللّٰهِ أَنصارًا ﴿٢٥﴾ وَقالَ نوحٌ رَبِّ لا تَذَر عَلَى الأَرضِ مِنَ
الكـٰفِرينَ دَيّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرهُم يُضِلّوا عِبادَكَ وَلا يَلِدوا
إِلّا فاجِرًا كَفّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغفِر لي وَلِوالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيتِيَ
مُؤمِنًا وَلِلمُؤمِنينَ وَالمُؤمِنـٰتِ ۖ وَلا تَزِدِ الظّٰلِمينَ إِلّا تَبارًا ﴿٢٨﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

به تأخیر می‌اندازد ، هشدار ده ، داخل شد به

ردیف	کلمه	معنا
۱	اَنـذِر	...
۲	یَأتی	می‌آید
۳	یُـؤَخِّـرُ	... ، مهلت می‌دهد به

ردیف	کلمه	معنا
۴	دَخَـلَ	... ، وارد شد به
۵	لا تَـزِد	نیفزای، زیاد نکن
۶	تَـبار	هلاکت ، نابودی

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اِنّـآ اَرسَلنا نوحًا :

۲ـ اَن اَنذِر قَومَكَ :

۳ـ اَن یَأتِیَهُم عَذابٌ اَلیمٌ :

۴ـ قالَ یـٰقَومِ[1] :

۵ـ اَنِ اعبُدُوا اللّٰهَ :

۶ـ وَاتَّقوهُ :

۷ـ وَاَطیعونِ[1] :

۸ـ یَغفِرلَكُم مِن ذُنوبِكُم :

۹ـ وَیُؤَخِّرکُم اِلیٰٓ[2] اَجَلٍ مُسَمًّی :

۱۰ـ لَو کُنتُم تَعلَمونَ :

۱۱ـ رَبِّ اغفِرلی وَ لِوالِدَیَّ :

۱۲ـ وَلِمَن دَخَلَ بَیتِیَ مُؤمِنًا[3] :

۱۳ـ وَلِلمُؤمِنینَ وَالمُؤمِنـٰتِ :

۱۴ـ وَلا تَزِدِ الظّـٰلِمینَ اِلّا تَبارًا :

۱ـ گاهی کسره نمایندهٔ ضمیر «ی» است؛ مانند : یـقَومِ = یا قَومی ؛ اَطیعونِ = اَطیعونی

۲ـ «اِلیٰ» در اینجا به معنای «تا» است.

۳ـ در اینجا «مُؤمِنًا» را «با ایمان» معنا کنید.

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۶۸ تا ۵۷۳ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ آیات اول تا چهارم و آیهٔ آخر سوره نوح را ترجمه کنید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱ـ اِنّآ اَرسَلنا نوحًا اِلىٰ قَومِهٖٓ : .....

۲ـ اَن اَنذِر قَومَكَ : .....

۳ـ مِن قَبلِ اَن يَأتِيَهُم عَذابٌ اَليمٌ ﴿۱﴾ : .....

۴ـ قالَ يٰقَومِ اِنّي لَكُم نَذيرٌ مُبينٌ ﴿۲﴾ : .....

۵ـ اَنِ اعبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقوهُ وَاَطيعونِ ﴿۳﴾ : .....

۶ـ يَغفِر لَكُم مِن ذُنوبِكُم : .....

۷ـ وَيُؤَخِّركُم اِلىٰٓ اَجَلٍ مُسَمًّى : .....

۸ـ اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ اِذا جآءَ لا يُؤَخَّرُ لَو كُنتُم تَعلَمونَ ﴿۴﴾ :

تأخیر نمی‌افتد، .....

...

۹ـ رَبِّ اغفِر لي وَلِوالِدَيَّ : .....

۱۰ـ وَلِمَن دَخَلَ بَيتِيَ مُؤمِنًا وَلِلمُؤمِنينَ وَالمُؤمِنٰتِ : .....

۱۱ـ وَلا تَزِدِ الظّٰلِمينَ اِلّا تَبارًا ﴿۲۸﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۷۱ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت آشنا بیابید و معنای هریک را همراه آن بنویسید.

د ـ در صفحهٔ ۵۷۱ قرآن کریم یک دعای زیبا آمده است. آن را همراه با معنا بنویسید و سعی کنید این دعای قرآنی را حفظ کنید و در قنوت نماز بخوانید.

پیام قرآنی

درخواست آمرزش!

متن :

ترجمه :

سورَةُ المُزَّمِّل ۲۰ آیاتها

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

يٰٓاَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿۱﴾ قُمِ الَّيلَ اِلَّا قَلِيلًا ﴿۲﴾ نِصفَهٗٓ اَوِ انقُص مِنهُ
قَلِيلًا ﴿۳﴾ اَو زِد عَلَيهِ وَرَتِّلِ القُرءٰنَ تَرتِيلًا ﴿۴﴾ اِنّا سَنُلقى عَلَيكَ
قَولًا ثَقِيلًا ﴿۵﴾ اِنَّ ناشِئَةَ الَّيلِ هِيَ اَشَدُّ وَطئًا وَاَقوَمُ قِيلًا ﴿۶﴾
اِنَّ لَكَ فِي النَّهارِ سَبحًا طَوِيلًا ﴿۷﴾ وَاذكُرِ اسمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّل
اِلَيهِ تَبتِيلًا ﴿۸﴾ رَبُّ المَشرِقِ وَالمَغرِبِ لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ فَاتَّخِذهُ
وَكِيلًا ﴿۹﴾ وَاصبِر عَلىٰ ما يَقولونَ وَاهجُرهُم هَجرًا جَمِيلًا ﴿۱۰﴾
وَذَرنى وَالمُكَذِّبينَ اُولِي النَّعمَةِ وَمَهِّلهُم قَلِيلًا ﴿۱۱﴾ اِنَّ لَدَينآ اَنكالًا
وَجَحِيمًا ﴿۱۲﴾ وَطَعامًا ذا غُصَّةٍ وَعَذابًا اَلِيمًا ﴿۱۳﴾ يَومَ تَرجُفُ الاَرضُ
وَالجِبالُ وَكانَتِ الجِبالُ كَثِيبًا مَهِيلًا ﴿۱۴﴾ اِنّآ اَرسَلنآ اِلَيكُم رَسولًا
شاهِدًا عَلَيكُم كَما اَرسَلنآ اِلىٰ فِرعَونَ رَسولًا ﴿۱۵﴾ فَعَصىٰ فِرعَونُ
الرَّسولَ فَاَخَذنٰهُ اَخذًا وَبِيلًا ﴿۱۶﴾ فَكَيفَ تَتَّقونَ اِن كَفَرتُم يَومًا
يَجعَلُ الوِلدانَ شِيبًا ﴿۱۷﴾ اَلسَّمآءُ مُنفَطِرٌ بِهٖ كانَ وَعدُهٗ مَفعولًا
﴿۱۸﴾ اِنَّ هٰذِهٖ تَذكِرَةٌ فَمَن شآءَ اتَّخَذَ اِلىٰ رَبِّهٖ سَبِيلًا ﴿۱۹﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

طولانی ، نیم ، بگیر ، اندک ، یادکن ، کم

ردیف	کلمه	معنا
۱	قُم	برخیز، به‌پاخیز
۲	قَلیل	... ، ...
۳	نِصف	نصف ، ...
۴	رَتِّل	آرام و با دقت بخوان
۵	ثَقیل	سنگین ، گران‌بار ، با ارزش

ردیف	کلمه	معنا
۶	سَبح	کار و تلاش
۷	طَویل	... ، بسیار
۸	اُذکُر	...
۹	اِتَّخِذ	... ، قرار بده

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ قُمِ الَّیلَ :

۲ـ اِلّا قَلیلًا :

۳ـ نِصفَهٗ :

۴ـ وَرَتِّلِ القُرءانَ :

۵ـ قَولًا ثَقیلًا :

۶ـ اِنَّ لَكَ فِی النَّهارِ :

۷ـ سَبحًا طَویلًا :

۸ـ وَاذکُرِ اسمَ رَبِّكَ :

۹ـ رَبُّ المَشرِقِ وَالمَغرِبِ :

۱۰ـ فَاتَّخِذهُ وَکیلًا :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۷۴ تا ۵۸۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات اول تا نهم سورهٔ مزّمّل را کامل کنید.

۱ـ یٰٓاَیُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿۱﴾ قُمِ الَّیْلَ اِلَّا قَلِیْلًا ﴿۲﴾ : ... جامه به خود پیچیده * .....

۲ـ نِصْفَهٗٓ اَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِیْلًا ﴿۳﴾ : ... ... یا اندکی از آن کم کن،

۳ـ اَوْ زِدْ عَلَیْهِ وَ رَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِیْلًا ﴿۴﴾ : یا بر آن بیفزای و کاملاً ... ...

۴ـ اِنَّا سَنُلْقِیْ عَلَیْكَ قَوْلًا ثَقِیْلًا ﴿۵﴾ : ... ... نازل خواهیم کرد ... ...

۵ـ اِنَّ نَاشِئَةَ الَّیْلِ هِیَ اَشَدُّ وَطْئًا وَّ اَقْوَمُ قِیْلًا ﴿۶﴾ : قطعاً عبادت در شب استوارتر، خالصانه‌تر و از لغزش دورتر است.

۶ـ اِنَّ لَكَ فِی النَّهَارِ سَبْحًا طَوِیْلًا ﴿۷﴾ : .....

۷ـ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَ تَبَتَّلْ اِلَیْهِ تَبْتِیْلًا ﴿۸﴾ : ..... و تنها به او دل ببند.

۸ـ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ : .....

۹ـ فَاتَّخِذْهُ وَكِیْلًا ﴿۹﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۷۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ از صفحهٔ ۵۷۴ یا ۵۷۵ یکی از دو پیامی را که در سال‌های قبل با آن آشنا شده‌اید و دربارهٔ انس با قرآن کریم است یافته، و همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

انس با قرآن کریم

متن :

ترجمه :

شناخت

از معلمِ زبان، آموختیم

در مدرسه‌ای قرآن تدریس می‌کردم. در یکی از کلاس‌ها دانش‌آموزان توجه بیشتری به درس داشتند و هنگام تلاوت قرآن با سکوت و احترام خاصی گوش می‌دادند.

روزی در زنگ تفریح، یکی از دانش‌آموزان را صدا کردم و از او پرسیدم : چرا کلاس شما هنگام تلاوت قرآن این قدر آرام و ساکت است؟

او گفت : در سال قبل، زنگ زبان ما وقتی بود که شما در کلاس کنار ما، قرآن داشتید. هرگاه شما یا

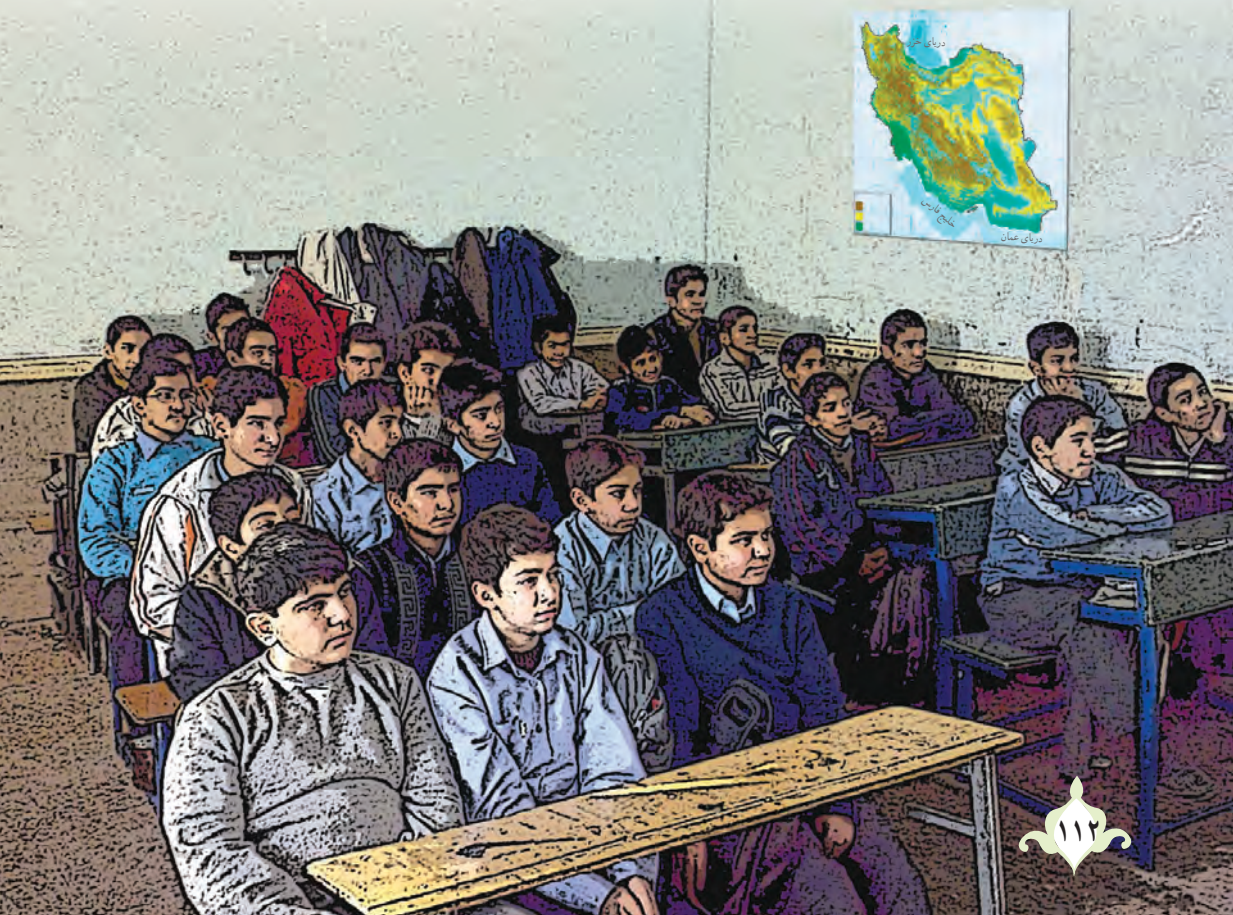

یکی از دانش‌آموزان قرآن را با صدای بلند تلاوت می‌کردید و صدایتان در کلاس ما شنیده می‌شد، دبیر درس انگلیسی این آیه را می‌خواند :

وَ اِذا قُرِئَ القُرءانُ فَاستَمِعوا لَهُ وَ اَنصِتوا
لَعَلَّكُم تُرحَمونَ

و هنگامی که قرآن خوانده می‌شود پس به آن گوش دهید و ساکت باشید؛
تا مورد رحمت قرار گیرید.

اَعراف ۲۰۴

و آنگاه خود ساکت می‌شد و تا پایان قرائت قرآن تدریس را متوقف می‌کرد و به دنبال وی نیز همهٔ کلاس ساکت می‌شدند. این چنین است که دانش‌آموزان به تدریج چه در کلاس و چه در جای دیگر، هنگام شنیدن تلاوت قرآن، با احترام خاصی ساکت می‌شوند و به قرائت قرآن گوش می‌دهند[1].

۱ــ برگرفته از مجلهٔ ماهنامهٔ بشارت شماره ۱۳.

خواندن در گروه

سورَةُ النَّبَأ

آیاتها ٤٠

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ
﴿٣﴾ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا
﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ
سُبَاتًا ﴿٩﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾
وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴿١٣﴾
وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾
وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ﴿١٦﴾ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ
فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾
وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾
لِلطَّاغِينَ مَآبًا ﴿٢٢﴾ لَابِثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا
وَلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَاءً وِفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمْ
كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَّابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ
شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

اِنَّ لِلمُتَّقينَ مَفازًا ﴿٣١﴾ حَدآئِقَ وَاَعنابًا ﴿٣٢﴾ وَكَواعِبَ اَترابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأسًا
دِهاقًا ﴿٣٤﴾ لايَسمَعونَ فيها لَغوًا وَلاكِذّابًا ﴿٣٥﴾ جَزآءً مِن رَبِّكَ عَطآءً
حِسابًا ﴿٣٦﴾ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ وَما بَينَهُمَا الرَّحمٰنِ لايَملِكونَ
مِنهُ خِطابًا ﴿٣٧﴾ يَومَ يَقومُ الرّوحُ وَالمَلٰٓئِكَةُ صَفًّا لايَتَكَلَّمونَ
اِلّا مَن اَذِنَ لَهُ الرَّحمٰنُ وَقالَ صَوابًا ﴿٣٨﴾ ذٰلِكَ اليَومُ الحَقُّ فَمَن
شآءَ اتَّخَذَ اِلىٰ رَبِّهِ مَـٔابًا ﴿٣٩﴾ اِنّآ اَنذَرنٰكُم عَذابًا قَريبًا يَومَ
يَنظُرُ المَرءُ ما قَدَّمَت يَداهُ وَيَقولُ الكافِرُ يٰلَيتَنى كُنتُ تُرٰبًا ﴿٤٠﴾

سورَةُ النّازِعات

آياتها ٤٦

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

وَالنّٰزِعٰتِ غَرقًا ﴿١﴾ وَالنّٰشِطٰتِ نَشطًا ﴿٢﴾ وَالسّٰبِحٰتِ سَبحًا
﴿٣﴾ فَالسّٰبِقٰتِ سَبقًا ﴿٤﴾ فَالمُدَبِّرٰتِ اَمرًا ﴿٥﴾ يَومَ تَرجُفُ الرّاجِفَةُ
﴿٦﴾ تَتبَعُهَا الرّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلوبٌ يَومَئِذٍ واجِفَةٌ ﴿٨﴾ اَبصارُها
خاشِعَةٌ ﴿٩﴾ يَقولونَ اَءِنّا لَمَردودونَ فِي الحافِرَةِ ﴿١٠﴾ اَءِذا كُنّا
عِظامًا نَخِرَةً ﴿١١﴾ قالوا تِلكَ اِذًا كَرَّةٌ خاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ فَاِنَّما هِيَ زَجرَةٌ
واحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَاِذا هُم بِالسّاهِرَةِ ﴿١٤﴾ هَل اَتىٰكَ حَديثُ موسىٰٓ ﴿١٥﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

زندگی ، از چه ، قرار ندادیم

ردیف	کلمه	معنا
۱	عَـمَّ (عَن + ما)	...
۲	کَـلّا	هرگز چنین نیست
۳	ثُـمَّ	سپس ، بازهم
۴	لَـم نَجـعَل	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	مِـهاد	محل آرامش و استراحت
۶	اَزواج	گونه‌ها و شکل‌ها (ی مختلف)، جمع زَوج
۷	سُـبات	آسایش و آرامش
۸	مَـعاش	کسب و کار، ...

فعالیت دوم

همان‌طور که در درس عربی آموخته‌اید، هرگاه «سَـ» یا «سَوفَ» قبل از فعل مضارع بیاید، فعل به‌صورت آینده معنا می‌شود، مانند :

یَعـلَـمُ : می‌داند ← سَـیَعـلَـمُ : خواهد دانست

۱ـ النَّبَـاِ العَظیمِ :

۲ـ کَلّا سَیَعلَمونَ :

۳ـ اَلَم نَجعَلِ الاَرضَ :

۴ـ خَلَقنـٰکُم :

۵ـ سَنَکتُبُ ما قالوا :

۶ـ فَسَوفَ تَعلَمونَ :

۷ـ سَیَجعَلُ اللّٰهُ بَعدَ عُسرٍ یُسرًا :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۸۰ تا ۵۸۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ ترجمهٔ آیات اول تا یازدهم سورهٔ نبأ را کامل کنید.

۱ـ عَمَّ یَتَسآءَلونَ : ... از یکدیگر می‌پرسند؟ ۲ـ عَنِ النَّبَاِ العَظیمِ : .....

۳ـ اَلَّذی هُم فیهِ مُختَلِفونَ : که ... ... اختلاف دارند.

۴ـ کَلّا سَیَعلَمونَ : ..... ۵ـ ثُمَّ کَلّا سَیَعلَمونَ : .....

۶ـ اَلَم نَجعَلِ الاَرضَ مِهٰدًا : .....

۷ـ وَ الجِبالَ اَوتادًا : و ... را وسیلهٔ استقرار و پابرجایی (زمین).

۸ـ وَ خَلَقنٰکُم اَزواجًا : ..... ۹ـ وَ جَعَلنا نَومَکُم سُباتًا : ..... برای .....

۱۰ـ وَ جَعَلنَا الَّیلَ لِباسًا : ..... ۱۱ـ وَ جَعَلنَا النَّهارَ مَعاشًا : ..... برای .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۸۱ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ راز جاودانگی شعر و ادب فارسی از آن‌روست که ترجمان زیبا و لطیف بسیاری از معارف حکیمانهٔ قرآن کریم است. سعدی شاعر بزرگ ایرانی چنین گفته است :

پرهیزکار باش که دادار آسمان — فردوس جای مردم پرهیزکار کرد

به‌نظر شما کدام آیات صفحهٔ ۵۸۴ قرآن کریم الهام‌بخش این شعر سعدی است؟

پیام قرآنی

جایگاه پرهیزکاران

متن :

ترجمه :

بَل تُؤثِرونَ الحَیوٰةَ الدُّنیا ﴿١٦﴾ وَ الأخِرَةُ خَیرٌ وَ اَبقیٰ ﴿١٧﴾ اِنَّ
هٰذا لَفِی الصُّحُفِ الاولیٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ اِبرٰهیمَ وَ موسیٰ ﴿١٩﴾

آیاتها ٢٦ سورَةُ الغاشِیَة

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحیمِ

هَل اَتىٰكَ حَديثُ الغاشِيَةِ ﴿١﴾ وُجوهٌ يَومَئِذٍ خاشِعَةٌ ﴿٢﴾
عامِلَةٌ ناصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصلىٰ نارًا حامِيَةً ﴿٤﴾ تُسقىٰ مِن عَينٍ ءانِيَةٍ ﴿٥﴾
لَيسَ لَهُم طَعامٌ اِلّا مِن ضَريعٍ ﴿٦﴾ لا يُسمِنُ وَ لا يُغنى مِن جوعٍ
﴿٧﴾ وُجوهٌ يَومَئِذٍ ناعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِسَعيِها راضِيَةٌ ﴿٩﴾ فى جَنَّةٍ عالِيَةٍ ﴿١٠﴾
لا تَسمَعُ فيها لاغِيَةً ﴿١١﴾ فيها عَينٌ جارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فيها سُرُرٌ مَرفوعَةٌ ﴿١٣﴾
وَ اَكوابٌ مَوضوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَ نَمارِقُ مَصفوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَ زَرابِيُّ مَبثوثَةٌ ﴿١٦﴾
اَفَلا يَنظُرونَ اِلَى الاِبِلِ كَيفَ خُلِقَت ﴿١٧﴾ وَ اِلَى السَّماءِ كَيفَ
رُفِعَت ﴿١٨﴾ وَ اِلَى الجِبالِ كَيفَ نُصِبَت ﴿١٩﴾ وَ اِلَى الاَرضِ كَيفَ
سُطِحَت ﴿٢٠﴾ فَذَكِّر اِنَّما اَنتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَستَ عَلَيهِم
بِمُصَيطِرٍ ﴿٢٢﴾ اِلّا مَن تَوَلّىٰ وَ كَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ اللهُ العَذابَ
الاَكبَرَ ﴿٢٤﴾ اِنَّ اِلَينا اِيابَهُم ﴿٢٥﴾ ثُمَّ اِنَّ عَلَينا حِسابَهُم ﴿٢٦﴾

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

خلق شد ، چگونه ، می‌بینند ، گسترده شد ، شتر

ردیف	کلمه	معنا
۱	یَـنـظُـرونَ	... ، دقت می‌کنند
۲	اِبِل	...
۳	کَیـفَ	...
۴	خُـلِـقَت	...

ردیف	کلمه	معنا
۵	رُفِـعَت	برافراشته شد
۶	نُـصِـبَت	برپا شد
۷	سُـطِـحَت	... ، هموار شد

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱ـ اَفَلا یَنظُرونَ :

۲ـ اِلَی الاِبِلِ :

۳ـ کَیفَ خُلِقَت :

۴ـ وَ اِلَی السَّماءِ :

۵ـ کَیفَ رُفِعَت :

۶ـ وَ اِلَی الجِبالِ :

۷ـ کَیفَ نُصِبَت :

۸ـ وَ اِلَی الاَرضِ :

۹ـ کَیفَ سُطِحَت :

انس با قرآن در خانه

الف ـ هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۸۶ تا ۵۹۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب ـ آیات ۱۷ تا ۲۰ سورهٔ غاشیه را ترجمه کنید.

۱ـ اَفَلا یَنظُرونَ اِلَی الاِبِلِ کَیفَ خُلِقَت ﴿۱۷﴾ : .....

۲ـ وَ اِلَی السَّماءِ کَیفَ رُفِعَت ﴿۱۸﴾ : .....

۳ـ وَ اِلَی الجِبالِ کَیفَ نُصِبَت ﴿۱۹﴾ : .....

۴ـ وَ اِلَی الاَرضِ کَیفَ سُطِحَت ﴿۲۰﴾ : .....

ج ـ از صفحهٔ ۵۸۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د ـ در سورهٔ اِنفطار (صفحه ۵۸۷) خداوند سرانجام نیکوکاران و گناهکاران را به سادگی و زیبایی نشان داده است. آنها را بیابید و به‌عنوان پیام قرآنی انتخاب کنید و با حفظ این دو آیه همیشه به معنا و مفهوم آن توجه داشته باشید.

پیام قرآنی

سرانجام نیکوکاران و گناهکاران

متن :

ترجمه :

شناخت

من زنده‌ام!

یکی از اعضای هیئت صلیب سرخ گفت : از ایران برای اسیران جنگی هدیه‌ای آمده که به هر چهار نفر یکی از آنها می‌رسد. کتاب قرآن مجید ارزشمندترین هدیه‌ای بود که در آن غربت می‌توانست ما را زنده نگه دارد و به ما حیاتی نو ببخشد. هر چهار نفر دور قرآن حلقه زدیم و دست روی آن می‌کشیدیم. با دیدن قرآن بی‌اختیار و بی‌ملاحظه بغض دوساله‌مان ترکید. قطره‌های اشک آرام و بی‌صدا روی جلد قرآن می‌چکید. مأمور صلیب سرخ بهت‌زده پرسید :

What is this book about?

گریه‌هامان اجازهٔ سخن گفتن نمی‌داد. خواستم بگویم قرآن کتاب هدایت است، دیدم نه؛ بشارت هم هست. خواستم بگویم کتاب سعادت است دیدم نه؛ حکایت هم هست. خواستم بگویم کتاب آخرت است دیدم نه، کتاب دنیا هم هست. گفتم این کتاب، کتاب همه چیز هست. اگر سال‌ها اینجا با قرآن بمانیم، دیگر تنها نیستیم. به یاد حدیثی از امام سجاد علیه‌السلام افتادم که اگر قرآن با من باشد و هیچ کس دیگری همراهم نباشد، هرگز تنها نخواهم ماند. بهره‌ای که ما از قرآن می‌بریم، ما را تا همیشه زنده نگه می‌دارد. یکباره به یاد صبح روزهای جمعه افتادم که حاج‌آقا (پدرم) همهٔ ما را ردیف می‌نشاند و رحل‌ها و قرآن را جلویمان می‌گذاشت و درحالی که دست‌هایش در جیبش بود، در گوشه‌ای از میهمان‌خانه با صلابت و ابهت می‌ایستاد و لحن و صوت یکایکمان را می سنجید. هرکه قشنگ‌تر و رساتر می‌خواند، از یک ریال تا پنج ریال کنار رحلش می‌گذاشت. چشم ما به‌جای اینکه به آیه‌های قرآن باشد، به دست‌های حاج‌آقا بود که کی از جیبش بیرون می‌آید و سهم ما چند سکهٔ یک ریالی، دوریالی یا پنج‌ریالی می‌شود؛ چون تا پول را نمی‌داد، باید می‌خواندیم. می‌دانستیم همیشه پنج‌ریالی سهم رحمان و کریم است. حزین و دلنشین قرآن می‌خواندند.

یکباره به خود آمدم و خاطرات کودکی را رها کردم و تصمیم گرفتم با صدای بلند سورهٔ حمد را تلاوت کنم. ابتدا کمی بحث شد که این کار از نظر شرعی، اخلاقی، امنیتی و ... اشکال دارد یا نه؟ اما چون بر سرقرائت کلام خدا توافق بود، شروع کردم. احساس کردم عبدالباسط شده‌ام؛ تا آنجا که نفسم جا و حنجره‌ام قدرت داشت، سورهٔ حمد را با صوت خواندم. در همین فاصله ابتدا نگهبان و سپس سرنگهبان دریچه را باز کرد و گفت:

ــ اُسکُتی! (ساکت شو!)

دستپاچه شده بودند. در را بازکردند و با کابل‌هایشان به در و دیوار زدند تا رعب و وحشت ایجاد کنند؛ ولی من از اینکه در باز شده بود و صدا واضح تر به بیرون می‌رفت، خوشحال بودم.

از هفته‌های بعد بدون آنکه خواهران هم بندِ من، یک ریال کف دستم بگذارند، برایشان سوره‌های درخواستی را می‌خواندم.[1]

اَلَّذینَ ءامَنوا وَهاجَروا وَجٰهَدوا فی سَبیلِ اللّٰهِ بِاَموالِهِم وَ اَنفُسِهِم

کسانی که ایمان آوردند و هجرت کردند و در راه خدا با مال‌ها و جان‌هایشان جهاد کردند،

اَعظَمُ دَرَجَةً عِندَ اللّٰهِ وَ اُولٰئِكَ هُمُ الفائِزونَ

رتبهٔ آنها در نزد خدا بزرگ‌تر است و ایشانند که موفق و رستگارند.

توبه ۲۰

* * *

۱ــ از کتاب «من زنده‌ام» به قلم معصومه آباد.

***

آنچه خواندید، از خاطرات آزادهٔ قهرمان، سرکار خانم معصومه آباد است که در زمان دفاع مقدس به عنوان امدادگر در مناطق جنگی به رزمندگان اسلام خدمت می‌کرد. او در سال ۵۹ به اسارت دشمن درآمد و پس از چهار سال مقاومت و مجاهدت در زندان‌های هولناک بعثی، با افتخار و پیروزی به سرزمین عزیزمان ایران بازگشت.

نیایش

دعای ختم قرآن

رَبَّنا تَقَبَّل مِنّا

پروردگارا از ما بپذیر

اِنَّكَ اَنتَ السَّميعُ العَليمُ

که تو شنوا و دانایی

وَ تُب عَلَينا

و توبه ما را قبول کن

اِنَّكَ اَنتَ التَّوّابُ الرَّحيمُ

که تو توبه‌پذیر و مهربانی

وَاهدِنا اِلَى الحَقِّ

و ما را به سوی حقیقت رهنمون باش

وَ اِلىٰ طَريقٍ مُستَقيمٍ

و نیز به سوی راه و رسم راست و درست

بِبَرَكَةِ خَتمِ القُرآنِ العَظيمِ

به برکت تلاوت و ختم این قرآن بزرگ و باعظمت.

سُبحانَ رَبِّكَ رَبِّ العِزَّةِ عَمّا يَصِفونَ

پروردگار تو که صاحب عزت و بزرگی است، از آنچه او را توصیف می‌کنند، به دور است؛

وَ سَلامٌ عَلَى المُرسَلينَ

و سلام و درود بر پیامبران

وَ الحَمدُ لِلّٰهِ رَبِّ العالَمينَ

و سپاس و ستایش برای خداست، پروردگار جهانیان!

فهرست کلمات

سال هفتم تا نهم

ء ا

ءاباء	۷/۲*	پدران، جمع اَب
ءاتِ	۷/۸	ببخش، بده
ءاتوا	۷/۱۲	بپردازید
ءاتَینا	۷/۱۰	بخشیدیم به، دادیم به
ءاخِرَة	۷/۷	آخرت، قیامت
ءال	۹/۵	آل، خاندان
ءامَنّا	۸/۶	ایمان آوردیم
ءامَنوا	۷/۱۱	ایمان آوردند
ءایات	۷/۱	آیات، نشانه‌ها

الف

اَ	۸/۳	آیا
اَئِمَة	۸/۵	امامان، پیشوایان، جمع امام
اَب، اَبو،		
اَبا، اَبی	۷/۱۰	پدر، جمع : آباء
اِبتَغوا	۹/۸	بجویید، طلب کنید
اِبِل	۹/۱۱	شتر
اِتَّبِعوا	۸/۱۰	تبعیت کنید، پیروی کنید
اِتَّبَعوا	۹/۳	تبعیت کردند، پیروی کردند
اِتَّخَذَ، اِتَّخَذَت	۸/۶	گرفت
اِتَّخِذ	۹/۱۰	بگیر، قرار بده
اِتَّخَذوا	۷/۶	گرفتند
اِتَّخِذوا	۷/۹	بگیرید
اِتَّقِ	۸/۸	تقوا پیشه کن
اِتَّقوا	۸/۳	تقوا پیشه کنید، تقوا داشته باشید
اِجتَنِبوا	۸/۱۱	اجتناب کردند، دوری کردند از
اَجر	۷/۳	پاداش
اِجعَل	۷/۵	قرار ده
اَجَل	۹/۳	سرآمد، مدت
اَحَد	۷/۸	کسی، یکتا، یگانه
اَحسَن	۷/۸	بهتر، بهترین
اَحسِن	۸/۵	نیکی کن
اُحکُم	۸/۱۱	حکم کن، قضاوت کن
اَخ، اَخو،		
اَخا، اَخی	۷/۲	برادر
اَخَذنا	۹/۵	مجازات کردیم، گرفتیم
اِخوَة	۹/۴	برادران
اِذ	۷/۸	وقتی که، هنگامی که
اِذا	۹/۸	وقتی که
اُذکُر	۹/۱۰	یاد کن
اُذکُروا	۸/۹	یاد کنید
اِذن	۷/۴	اجازه

* این کلمه اولین بار در کتاب سال هفتم، درس دوم آمده است.

اِذهَب	۷/۹	برو
اِرحَم	۷/۱۲	رحم و مهربانی کن
اَرسَلَ	۸/۲	فرستاد
اَرسَلنا	۸/۸	فرستادیم
اَرض	۷/۱	زمین
اِرکَعوا	۷/۱۲	رکوع کنید
اَزواج	۹/۱۱	گونه‌ها و شکل‌ها (ی‌مختلف)، جمع زَوج
اَستَجِب	۸/۱۲	(تا) پاسخ دهم
اُسجُدوا	۷/۱۲	سجده کنید
اَسحار	۹/۴	سَحَرها، جمع سَحَر
اِسم	۷/۱	اسم، نام
اَشکُرُ	۸/۴	شکر می‌کنم
اِصبِر	۷/۱۰	صبور و شکیبا باش، صبر کن
اَصحاب	۹/۹	اهل، یاران
اَصلِحوا	۹/۴	اصلاح کنید
اَضَلَّ	۹/۹	محو و نابود کرد، گمراه کرد
اَطیعوا	۸/۳	اطاعت کنید، پیروی کنید
اَعبُدُ	۸/۱۰	عبادت می‌کنم
اُعبُد	۷/۳	عبادت کن
اُعبُدوا	۷/۲	عبادت کنید
اَعمال	۹/۳	اعمال، کارها
اَعمَلُ	۸/۲	عمل می‌کنم
اَعناب	۷/۶	درختان انگور، جمع عِنَب
اِغفِر	۷/۱۲	بیامرز
اِفعَلوا	۷/۱۲	انجام دهید
اَفلَحَ	۸/۱	رستگار شد
اَقیموا	۷/۱۲	به پا دارید
اَکثَر	۷/۱	بیشتر
اِلّا	۷/۱	مگر
اِلیٰ	۷/۲	به، به سوی
اَلَّتی	۸/۴	که، چیزی که، کسی که
اَلَّذی	۷/۲	کسی که
اَلَّذینَ	۷/۷	کسانی که
اَلوان	۷/۶	رنگ‌ها، جمع لَون
اَللّٰه	۷/۱	الله، خدای یگانه
اِلٰه	۷/۲	معبود، خدا
اَلنَّبِیّ	۸/۸	پیامبر اکرم (ص)
اَلیم	۷/۵	دردناک
اَم	۷/۲	یا، آیا
اَمر	۷/۳	کار، فرمان
اَمر	۷/۹	کار، جمع : اُمور
اَموال	۹/۴	ثروت، جمع مال
اَمین	۸/۳	راستگو و درستکار، مورداعتماد
اَن	۸/۴	که، اینکه
اِن	۸/۳	اگر، نه، نیست
اِنَّ	۷/۱	قطعاً
اَنَّ	۷/۷	که، اینکه، قطعاً
اَنَا	۷/۹	من

اَنابوا	۸/۱۱	بازگشتند
اَنبَتنا	۸/۳	رویاندیم
اَنتَ	۷/۲	تو
اِنتَشِروا	۹/۸	پراکنده شوید
اَنتُم	۷/۴	شما
اَنذِر	۹/۱۰	هشدار ده
اَنزَلَ	۷/۸	نازل کرد، فروفرستاد
اُنزِلَ	۹/۳	نازل شد
اَنزَلنا	۷/۳	فرو فرستادیم، نازل کردیم
اَنعَمتَ	۸/۴	بخشیدی، نعمت دادی
اِنَّما	۷/۲	فقط
اَنهار	۹/۴	رودها
اَو	۹/۹	یا
اَوحیٰ	۷/۶	وحی کرد
اَوحَینا	۹/۱	وحی کردیم
اُولٰئِكَ	۷/۱۱	آنها
اُولُوالاَلبابِ	۸/۱۱	خردمندان
اَولِیاء	۸/۶	سرپرستان، دوستان، جمع وَلِیّ
اَوَّلینَ	۹/۲	پیشین، پیشینیان
اَهل	۷/۹	خانواده
اَیُّ	۹/۹	کدام، کدام‌یک

ب

بِـ	۷/۱	به، با
بَأس	۹/۷	سختی
بارَکنا	۸/۱۰	برکت دادیم
باطِل	۷/۷	باطل، پوچ و بیهوده
بَحر	۸/۴	دریا
بَرّ	۸/۴	خشکی، صحرا
بَشَر	۷/۱	بشر، انسان
بُشر، بُشریٰ	۸/۲	بشارت دهنده، بشارت
بَشِّر	۸/۸	بشارت ده
بَصائِر	۹/۲	بصیرت‌ها، بینش‌ها
بَصیر	۷/۹	بینا
بَلدَة	۹/۱	سرزمین
بِناء	۸/۱۲	بنا، سرپناه
بَیان	۹/۶	سخن، سخن‌گفتن
بَیع	۹/۸	خرید و فروش
بَین	۹/۲	میان، بین
بَیِّنات	۹/۷	دلایل روشن، جمع بَیِّنَة
بُیوت	۷/۶	خانه‌ها، جمع بَیت

ت ـ ث

تَبار	۹/۱۰	هلاکت، نابودی
تَبارَكَ	۸/۱۲	برقرار و پرخیر است
تَتَّقونَ	۸/۳	تقوا پیشه می‌کنید، تقوا دارید
تُجاهِدونَ	۹/۸	جهاد و تلاش می‌کنید
تَجری	۹/۴	روان است
تَحت	۹/۴	زیر
تُرجَعونَ	۸/۱۰	بازگردانده می‌شوید
تُرحَمونَ	۹/۴	مورد رحمت قرار می‌گیرید
تَزرَعونَ	۹/۶	می‌رویانید، زراعت می‌کنید
تَستَوی	۹/۲	مساوی است

تَشرَبونَ	۹/۶	می‌آشامید، می‌نوشید
تَشکُرونَ	۹/۶	شکر می‌کنید، سپاسگزاری می‌کنید
تَعالیٰ	۷/۴	برتر است
تَعقِلونَ	۷/۲	اندیشه می‌کنید
تَعمَلونَ	۷/۳	عمل می‌کنید، انجام می‌دهید
تُفلِحونَ	۹/۸	رستگار می‌شوید، موفق می‌شوید
تَقویٰ	۷/۱۰	تقوا، پرهیزکاری
تِلکَ	۸/۷	این، آن
تُنجی	۹/۸	نجات می‌دهد
تَنزیل	۸/۱۲	نازل کردن، فروفرستادن
تَوب، تَوبَة	۸/۱۲	توبه، بازگشت
تَوَکَّل	۷/۳	توکل کن
تُؤمِنونَ	۹/۸	ایمان می‌آورید
تَهتَدونَ	۹/۱	هدایت‌شوید، هدایت‌می‌شوید
ثَقیل	۹/۱۰	سنگین، گران‌بار، با ارزش
ثُمَّ	۹/۱۱	سپس، باز هم
ثَمَرات	۷/۶	میوه‌ها، جمع ثَمَرَة

ج

جاءَ	۷/۲	آمد، آمد برای
جاهَدَ	۸/۶	تلاش و جهاد کرد
جاهِل	۷/۴	نادان، بی‌خرد
جِبال	۷/۶	کوه‌ها، جمع جَبَل
جَزاء	۹/۹	پاداش
جَعَلَ	۸/۲	قرار داد
جَعَلنا	۷/۸	قرار دادیم
جُنود	۹/۴	لشکریان، جمع جُند

ح

حَدید	۹/۷	آهن
حَسِبَ	۸/۶	گمان کرد
حَسبُ	۹/۹	کافی است
حَسَن	۷/۱۱	نیکو، خوب
حَقّ	۷/۱	حق، درست
حَکیم	۸/۷	حکمت‌آموز، حکیم
حَمد	۷/۵	سپاس و ستایش
حَیاة	۸/۷	حیات، زندگی
حَیثُ	۹/۹	جا، هر کجا

خ

خاشِع	۸/۱	فروتن، متواضع
خالِدینَ	۹/۹	جاودان
خالِق	۸/۹	خالق، آفریننده
خَبیر	۸/۸	آگاه، باخبر
خَلَقَ	۷/۱	خلق کرد، آفرید
خُلِقَت	۹/۱۱	خلق شد
خَلَقنا	۷/۱۲	خلق کردیم، آفریدیم
خَلیفَة	۸/۱۱	خلیفه، جانشین
خَوف	۹/۹	ترس
خَیر	۷/۱۰	خوب، بهتر، بهترین

د ــ ذ

داعی	۸/۸	دعوت‌کننده
دَخَلَ	۹/۱۰	داخل شد به، وارد شد به
دُعاء	۷/۵	دعا، درخواست
ذُرِّیَّة	۷/۵	فرزند، نسل
ذِکر	۹/۵	پند، یاد
ذٰلِکَ	۷/۳	این، آن
ذٰلِکُم	۹/۸	این، آن
ذُنوب	۹/۸	گناهان، جمع ذَنب
ذو، ذا، ذی	۸/۱۲	صاحب، دارای
ذَهَبَ	۷/۱۱	رفت

ر

رَأَیتُم	۹/۶	دیدید، دقت کردید
رازِق	۷/۱۱	روزی دهنده
رَبّ	۷/۲	پروردگار
رَتِّل	۹/۱۰	آرام و با دقت بخوان
رَجُل	۸/۱۰	مَرد
رَحمٰن	۷/۱	بخشنده، خدای بخشنده
رَحمَة	۷/۱	رحمت، لطف
رَحیم	۷/۱	مهربان
رِزق	۷/۱۰	روزی
رُسُل	۹/۷	پیامبران، جمع رسول
رَسول	۸/۳	پیامبر، فرستاده
رَفَعَ	۹/۶	برافراشت
رُفِعَت	۹/۱۱	برافراشته شد
رِیاح	۸/۲	بادها، جمع ریح

ز

زارِع	۹/۶	کشاورز، رویاننده
زَرع	۷/۶	زراعت، کشاورزی
زَکاة	۸/۱	زکات
زَوج	۸/۳	نوع، گونه
زَیتون	۷/۶	زیتون
زینَة	۷/۸	زینت، زیبایی

س

ساءَ	۹/۲	چه بد است
سائِل	۹/۴	نیازمند، درخواست‌کننده
سَألَتَ	۹/۱	پرسیدی از
سُبات	۷/۲	آسایش، استراحت
سَبح	۹/۱۰	کار و تلاش
سَبِّح	۷/۱۰	تسبیح‌گوی
سُبحانَ	۷/۱۱	پاک و بی‌عیب است
سَبیل	۸/۱۱	راه، جمع : سُبُل
سَجَدوا	۷/۸	سجده کردند
سِراج	۷/۸	چراغ
سُطِحَت	۹/۱۱	گسترده شد، هموار شد
سَعیر	۹/۹	دوزخ، آتش فروزان
سَکینَة	۹/۴	آرامش
سَلام	۸/۱۰	سلام، درود
سَماء	۷/۵	آسمان
سَماوات	۷/۱	آسمان‌ها
سَمیع	۷/۵	شنوا
سَواء	۹/۲	یکسان، مساوی

سَـيِّـئات	۹/۲	کارهای بد، بدی‌ها، جمع سَيِّئَة

ش

شاهِد	۸/۸	شاهد، گواه
شَـجَر، شَـجَـرَة	۷/۶	درخت
شَـديد	۷/۴	سخت
شَرَعَ	۹/۱	تشریع کرد، مقرر کرد
شَـريك	۷/۷	شریک، همتا
شِـفاء	۷/۶	درمان
شَـكّ	۸/۹	شک، تردید
شَمس	۷/۱	خورشید
شَيء	۷/۲	چیز

ص ــ ض

صالِح	۷/۹	خوب، شایسته، کارخوب
صالِحات	۷/۷	کارهای خوب
صَدر	۷/۹	سینه، جمع : صُدور
صَـدّوا	۹/۳	مانع شدند
صِـراط	۷/۴	راه
صَغيـرَة،صَغير	۷/۸	کوچک
صَـلاة	۷/۵	نماز
صُـوَر	۸/۱۲	صورت‌ها، چهره‌ها جمع صورَة
صَـوَّرَ	۸/۱۲	شکل داد
ضَـلال	۷/۱۰	گمراهی

ط

طَول	۸/۱۲	نعمت فراوان
طَـويل	۹/۱۰	طولانی، بسیار
طَـهور	۸/۲	پاک، پاک‌کننده
طَـيِّـبات	۸/۱۲	غذاهای پاک
طَير	۸/۱	پرنده، پرندگان

ظ

ظالِـمينَ	۷/۷	ظالمان، ستمگران
ظاهِـرًا	۸/۷	ظاهری
ظُـلُـمات	۷/۱	تاریکی‌ها
ظَـنَّ	۷/۱۱	گمان کرد

ع

عاقِـبَـة	۷/۱	عاقبت
عالِم	۷/۱۰	دانا
عالَـمينَ	۸/۲	جهانیان، مردم
عِـباد	۷/۵	بندگان، جمع عَبد
عِـبادَة	۷/۹	عبادت، پرستش
عَـدن	۹/۸	جاودان
عَـدُوّ	۷/۷	دشمن
عَـذاب	۷/۵	عذاب، کیفر
عَـزيز	۷/۴	عزتمند، شکست‌ناپذیر
عَـسىٰ	۹/۴	شاید، چه بسا
عَـظيم	۹/۴	بزرگ
عِـقاب	۸/۱۲	کیفر، مجازات
عَـلِـمَ	۸/۱	دانست

عَلَّمَ	۹/۶	یاد داد، آموخت
عَلیٰ	۷/۲	بر
عَلیم	۸/۱	دانا
عَمَل	۷/۹	عمل، کار
عَمِلوا	۷/۸	عمل کردند، انجام دادند
عَمَّ	۹/۱۱	از چه
عَن	۷/۳	از
عِند	۹/۲	نزد
عُیون	۷/۵	چشمه‌ها، جمعِ عَین

غ

غافِر	۸/۱۲	آمرزنده
غافِلونَ	۸/۷	افراد غافل، افراد بی‌توجه
غَد	۹/۷	فردا
غَفور	۷/۳	بسیار آمرزنده
غَمّ	۱/۱۱	غم، اندوه و ناراحتی
غَنِیّ	۸/۶	بی‌نیاز

ف

فَ	۷/۲	پس، و، آنگاه
فائِز	۹/۷	رستگار، موفّق
فاسِق	۹/۷	نافرمان، گناه‌کار، منحرف
فاطِر	۸/۹	پدیدآورنده، خالق
فاعِل	۸/۱	انجام‌دهنده
فُرقان	۸/۲	وسیلهٔ تشخیص حق از باطل، یکی از نام‌های قرآن
فَساد	۸/۵	فساد، خرابی
فَضل	۷/۳	لطف و رحمت
فَطَرَ	۸/۱۰	پدید آورد
فَوز	۹/۴	موفقیت، رستگاری
فی	۷/۱	در

ق

قابِل	۸/۱۲	پذیرنده، قبول کننده
قالَ	۷/۲	گفت
قالوا	۷/۴	گفتند
قَبل	۷/۱۰	قبل از، پیش از
قَد	۷/۱۰	قطعاً
قَدَر	۹/۱	اندازه
قَدر	۹/۹	اندازه
قَدَّرَ	۸/۲	اندازه‌گیری کرد
قَدیر	۷/۲	توانا
قَرار	۸/۱۲	جایگاه امن
قُضِیَت	۹/۸	تمام شد
قُل	۷/۲	بگو
قُلنا	۷/۸	گفتیم
قُلوب	۷/۴	قلب‌ها، دل‌ها
قَلیل	۹/۱۰	اندک، کم
قَمَر	۷/۱	ماه
قَول	۸/۱۱	سخن، گفتار
قَوم	۷/۱	قوم، گروه
قَوِیّ	۹/۷	قوی، قدرتمند

ك

كَ	۷/۳	تو، تَ
كَـ	۸/۶	مانند
كافِر	۷/۴	کافر، بی‌ایمان
كانَ	۷/۷	بود، است
كانوا	۹/۴	بودند
كانوا يَعلَمونَ	۸/۶	می‌دانستند
كانوا يَعمَلونَ	۹/۳	انجام می‌دادند، عمل می‌کردند
كَبير، كَبيرَة	۷/۷	بزرگ
كِتاب	۷/۱	کتاب، قرآن
كَثير	۷/۹	بسیار
كَذَّبَ، كَذَّبَت	۸/۳	تکذیب کرد، انکار کرد
كَذَّبوا بِـ	۷/۱۱	تکذیب کردند، انکار کردند
كَذٰلِكَ	۷/۱۱	این‌چنین
كَريم	۷/۱۲	ارزشمند، گران‌قدر
كَفَروا	۷/۱۱	کافر شدند
كُلّ	۷/۲	هر، همه
كَلّا	۹/۱۱	هرگز چنین نیست
كُم	۷/۱	شما، ـتان
كَم	۸/۳	چقدر، چه بسیار
كَما	۸/۵	همان‌طور که
كُنّا	۷/۱۰	بودیم، هستیم
كُنّا نَسمَعُ	۹/۹	گوش‌شنوا داشتیم، می‌شنیدیم
كُنتَ	۷/۹	بودی، هستی
كُنتُ	۷/۱۱	بودم، هستم
كُنتُم	۷/۱۰	بودید، هستید
كُنتُم تَعلَمونَ	۹/۸	می‌دانستید
كَهف	۷/۸	غار
كَيفَ	۹/۱۱	چگونه

ل

لِـ	۷/۱	برای
لَـ	۷/۲	قطعاً
لا تَتَّبِع	۸/۱۱	تبعیت نکن، پیروی نکن
لا تَتَفَرَّقوا	۹/۱	متفرق نشوید، پراکنده نشوید
لا تَزِد	۹/۱۰	نیفزای، زیاد نکن
لا تُطِع	۸/۸	اطاعت نکن، پیروی نکن
لا تَطغَوا	۹/۶	طغیان نکنید، از حد نگذرید
لا تَكونوا	۹/۷	نباشید
لا يُخلِفُ	۸/۷	تخلّف نمی‌کند، خلاف نمی‌کند
لا يَسخَر	۹/۴	نباید مسخره کند
لِباس	۸/۲	لباس، پوشش
لَدُن	۷/۸	نزد
لِسان	۷/۹	زبان، جمع : اَلسِنَة
لَعَلَّ	۹/۱	تا، شاید
لَغو	۸/۱	بیهوده، کار بیهوده
لَقَد	۷/۱۰	قطعاً
لٰكِنَّ	۷/۱	لیکن، ولی
لَم نَجعَل	۹/۱۱	قرار ندادیم
لَو	۸/۶	اگر، ای کاش
لَيل	۷/۱	شب

م

ما	۷/۱	آنچه

ما	۸/۳	نه، نیست
ماء	۸/۲	آب
ما کانَ	۸/۳	نبود، نیست
مُبارَك،		
مُبارَكَة	۹/۲	مبارک، با برکت
مُبَشِّر	۸/۸	بشارت‌دهنده، مژده دهنده
مُبین	۷/۱۰	روشن
مُتَّقینَ	۷/۵	افراد با تقوا
مَثَل	۸/۶	مَثَل، داستان
مُجرِم	۷/۸	گناهکار
مَحروم	۹/۴	محروم، نیازمند
مُحسِن	۷/۴	نیکوکار
مَحیا	۹/۲	زندگی
مُختَلِف	۷/۶	گوناگون
مَخرَج	۹/۹	راه نجات، محل خروج
مَدینَة	۸/۱۰	شهر
مُدَّكِر	۹/۵	پندگیرنده
مُرسِل	۹/۲	ارسال کننده، فرستنده
مُرسَلینَ	۸/۳	پیامبران
مَساكِن	۹/۸	خانه‌ها، جمع مَسکَن
مُسَمًّی	۹/۳	مشخص، معیّن
مَصیر	۸/۱	بازگشت، بازگشتن
مَعَ	۸/۴	با، همراه با
مَعاش	۹/۱۱	کسب و کار، زندگی
مُعرِض	۸/۱	روی‌گردان
مُفسِدینَ	۸/۵	مفسدان، خرابکاران
مُفلِحونَ	۸/۷	رستگاران

مُقیم	۷/۵	برپاکننده
مَلِك	۷/۱۲	فرمانروا
مُلك	۷/۱۱	فرمانروایی
مِلَّة	۷/۳	دین، آیین
مَمات	۹/۲	مرگ
مِن	۷/۱	از
مَن	۸/۱	هرکس، کسی که، چه کسی
مَنافِع	۹/۷	فایده‌ها
مِن دونِ	۸/۶	به‌جای، غیر از
مُنذِر	۹/۲	هشداردهنده، بیم‌دهنده
مُنیر	۸/۸	روشنی‌بخش
مَوت	۹/۹	مرگ
مَولیٰ	۷/۱۲	سرپرست
مُؤمِن	۷/۵	مؤمن، باایمان
مِهاد	۹/۱۱	محل آرامش و استراحت
مُهتَدونَ	۸/۱۰	هدایت‌شدگان، راه یافتگان
مَهد	۹/۱	محل آرامش
مَهین	۷/۱۱	خوارکننده
موقِنینَ	۹/۲	اهل یقین
مَیت	۹/۱	مرده
میزان	۹/۶	ترازو

ن

نا	۷/۳	ما، مان
نار	۹/۷	آتش
نادیٰ	۷/۱۱	ندا کرد، صدا زد
ناس	۷/۱	مردم

نَبَأ	۸/۵	خبر، جمع : اَنباء
نَبِیّ	۸/۸	پیامبر
نَتلو	۸/۵	تلاوت می‌کنیم، می‌خوانیم
نَجزی	۸/۱۰	جزا می‌دهیم، پاداش می‌دهیم
نَجعَلُ	۸/۵	قرار می‌دهیم
نَجم	۹/۶	علَف، گیاه بدون ساقه
نُجوم	۷/۶	ستارگان، جمع نَجم
نَجَّینا	۷/۱۱	نجات دادیم
نَحل	۷/۶	زنبورعسل
نَحنُ	۷/۱۰	ما
نَخیل	۷/۶	درختان خرما، جمع نَخل
نُذُر	۳/۵	هشدارها، هشداردهندگان
نَذیر	۸/۲	هشداردهنده
نُریدُ	۸/۵	می‌خواهیم
نَزَّلَ	۸/۲	نازل کرد، فرود فرستاد
نُزِّلَ	۹/۳	نازل شد
نِساءُ	۹/۴	زنان
نَسوا	۹/۷	فراموش کردند
نَشاءُ	۹/۶	می‌خواهیم
نُصِبَت	۹/۱۱	برپا شد
نِصف	۹/۱۰	نصف، نیم
نَصیر	۷/۱۲	یاور
نَعقِلُ	۹/۹	اندیشه و درک می‌کنیم
نِعمَ	۷/۱۲	چه خوب ... است
نِعمَة	۸/۴	نعمت، هرچیز خوبی که خدا به انسان بخشیده است
نَعیم	۷/۱۱	پرنعمت
نَفس	۸/۶	خود، جان، جمع : اَنفُس
نَفس	۹/۷	شخص، انسان
نودِیَ	۹/۸	ندا داده شد
نور	۷/۱	نور، روشنایی
نَوم	۸/۲	خواب
نَهار	۷/۱	روز

و

واحِد	۷/۳	یگانه، یک
وارِثینَ	۸/۵	وارثان
والِدَیَّ	۷/۵	پدر و مادرم
وَجَدوا	۷/۸	یافتند
وَصّیٰ	۹/۱	سفارش کرد، وصیّت کرد
وَصَّینا	۹/۱	سفارش کردیم، وصیّت کردیم
وَضَعَ	۹/۶	قرارداد، نهاد
وَعد	۷/۱	وعده
وَکیل	۸/۸	مدافع و پشتیبان
وَلَد	۸/۲	فرزند
وَیل	۷/۴	وای بر

هـ

ـه	۷/۲	او، ـَش، آن
ها	۷/۲	آن، ـَش، او
هُدًی، هُدیٰ	۷/۱	هدایت
هَدیٰ	۸/۱۱	هدایت کرد
هٰذا	۷/۴	این

هَل	۷/۴	آیا
هُم	۷/۱	آنها، شان
هُما	۸/۱۰	آن دو
هُنَّ	۹/۱	آنها، ایشان
هُوَ	۷/۱	او
هَویٰ	۸/۱۱	هوا و هوس

ی

ی	۷/۲	من، ـَم
یا	۷/۲	ای
یا اَیُّها	۷/۱	ای
یَأتی	۹/۱۰	می‌آید
یَبلو	۹/۹	می‌آزماید
یَتَفَکَّرونَ	۷/۶	فکر می‌کنند
یَتَّقِ (یَتَّقی)	۹/۹	تقوا داشته باشد، تقوا دارد
یَتَوَکَّلُ	۹/۹	توکل می‌کند
یُجاهِدُ	۸/۶	جهاد و تلاش می‌کند
یَجعَلُ	۹/۹	قرار می‌دهد
یُحِبُّ	۸/۵	دوست دارد
یَحتَسِبُ	۹/۹	گمان می‌کند
یَحزَنونَ	۹/۹	اندوهگین می‌شوند، غمگین می‌شوند
یَحکُمونَ	۹/۲	حکم می‌کنند، قضاوت می‌کنند
یُحیی	۹/۲	زنده می‌کند
یَخرُجُ	۸/۹	خارج می‌شود
یَد	۹/۹	دست، جمع : اَیدی
یُدخِلُ	۹/۴	وارد می‌کند
یَرزُقُ	۸/۹	روزی می‌دهد
یُرسِلُ	۸/۴	می‌فرستد
یَسئَلُ	۸/۱۰	درخواست می‌کند
یُسَبِّحُ	۸/۱	تسبیح می‌کند
یَستَغفِرونَ	۹/۵	استغفار می‌کنند، آمرزش می‌خواهند
یَستَمِعونَ	۸/۱۱	گوش می‌دهند به
یَستَوی	۹/۷	مساوی است
یَسجُدُ	۹/۶	سجده می‌کند
یَسَّرنا	۹/۵	آسان کردیم
یُشرِکونَ	۸/۴	شریک قرار می‌دهند
یَشکُرونَ	۷/۳	شکر می‌کنند
یُضِلُّ	۸/۱۱	گمراه می‌کند
یَظلِمُ	۷/۸	ظلم می‌کند، ستم می‌کند
یَعبُدونَ	۸/۱۱	عبادت می‌کنند
یَعرُجُ	۸/۹	بالا می‌رود
یَعقِلونَ	۷/۶	تعقّل و اندیشه می‌کنند
یَعلَمُ	۸/۹	می‌داند
یَعلَمونَ	۷/۳	می‌دانند
یَعمَلونَ	۷/۷	انجام می‌دهند، عمل می‌کنند
یَغفِرُ	۹/۸	می‌آمرزد، می‌پوشاند
یَفعَلونَ	۸/۱	انجام می‌دهند
یَقبَلُ	۷/۱۲	قبول می‌کند، می‌پذیرد
یَقولونَ	۷/۸	می‌گویند
یَقومُ...بِـ	۹/۷	رفتار کند ... به، به‌پا دارد

يُـقـيـمونَ ۸/۷	اقامه می‌کنند، برپا می‌دارند	
يَـكونُ ۸/۲	می‌باشد	
يَـكونونَ،		
يَـكونوا ۹/۴	می‌باشند، باشند	
يَـلِـجُ ۸/۹	فرو می‌رود	
يُـميـتُ ۹/۲	می‌میراند	
يَـنـزِلُ ۸/۹	نازل می‌شود	
يَـنـصُـرُ ۹/۷	یاری می‌کند	
يَـنـظُـرونَ ۳/۱۱	می‌بینند،دقت می‌کنند	
يُؤتونَ ۸/۷	می‌پردازند	
يُـؤَخِّـرُ ۷/۲	به تأخیر می‌اندازد،	

		مهلت می‌دهد به
يوحىٰ ۷/۹		وحی می‌شود
يوقِـنونَ ۸/۷		یقین دارند
يولِـجُ ۸/۹		داخل می‌کند
يَوم ۷/۵		روز
يَومَـئِـذٍ ۷/۱۱		آن روز
يَهـدى ۷/۷		هدایت می‌کند